

Magyar - Na'vi szótár v. 14.1

Tirea Aean (Corey Scheideman) & Markì (Mark Miller)
Compiled and Translated by Kifkeyä Nari (Batiz Zoltán) és P.A.'li makto (Petrovits Andrea)
www.LearnNavi.org

Utolsó frissítés: 8.7.2019

Ez egy Magyar-Na'vi szótár. **Vastag betűk** mutatják a magyar szavakat. *Dőlt betűk* a Na'vi megfelelőjüket. Sima betűvel szedve található a nyelvtani besorolás: a zárójelekben további megjegyzések. A «x» infixet jelent, ahol pl. *t«pre-first»«1»ar«2»on* azok pozícióját jelöli. A tulajdonneveket nagybetűvel kezdjük. A – és a + azt jelzi, hogy egy képző vagy egy toldalék a szó bármely oldalára kerülhet. Feltételezzük az elhajlás mibenlétének ismeretét.

Rövidítések:

– = morfémahatár	cs.sz. = csak személyekre
+ = gyengítő morfémahatár	part. = partikula (járulékszó, változatlan alakú, nem ragozható szó)
<> = infixum	nm. = névmás
mn. = melléknév	tul.n. = tulajdonnév
told. = toldalék	ige = ige
hsz. = határozószó	i.(átn) = ige (angol szerint állapotjelző tárgyatlan)
ksz. = kötőszó	i.(t) = ige (angol szerint tárgyas)
ö.szó = összetett szó	i.(tn) = ige (angol szerint tárgy nélküli)
mut.n. = mutató névmás	i.(tm) = ige (angol szerint tárgyas módbeli)
gesz. = nyelvi gesztus, indulatszó	i.(tnm) = ige (angol szerint tárgyatlan módbeli)
kérd. = kérdőszó	alár. = alárendelt
fn. = főnév	
n.e. = nem emberekre/személyekre	
szám = számnév	

Források

Az összes szót próbáltuk legjobb tudásunk szerint a lehető legmegbízhatóbb forrásból beszerezni. Az eredet alsó indexben található az IPA átírás után, ez megmondja, hogy eredetileg honnan származik egy-egy szó.

Történeti érdekességként: a szótár eredetileg abból az 500 szóból állt, melyet Dr. Frommer 2010 márciusában bocsátott rendelkezésünkre. Ahogy a nyelv tovább fejlődött, további szavak kerültek bele, ezeket Dr. Frommertől a személyes blogján és emailen keresztül kapjuk. Dr. Frommer arra kérte a LearnNavi.org közösségét, hogy segítsen új szavakat kitalálni a **Szókinszbővítési Projecten** keresztül. Ez a project folyamatosan zajlik, és sok általunk javasolt szó bekerült ebbe a szótárba. Másik forrás: szabadon használható toldalékokkal ellátott szavak, illetve olyan toldalékolt szavak, melyeket Dr. Frommer használt, és így létezőnek tekinthetők. A források sorrendje, a legmegbízhatóbbtól a legkevésbé megbízhatóig:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = the Movie (a Film)
- JC = James Cameron
- G = the Avatar Games (az Avatar játék)
- ASG = A Survival Guide (a Túlélési Kézikönyv)
- PND = Pandorapedia.com

.

... **miatt**: [ta.'lun] _{PF} told. *talun-*

...**előtt (időben)**: [kam] _{PF} told. *kam-*

... **szerepében, mint...**: [sko] _{PF} told. *sko+*

1

1, **egy**: [ʔaw] _{PF} szám *'aw*

2

2, **kettő**: ['mu.nɛ] _{PF} szám *mune*

3

3 **nap múlva**: [p'ɛ.sɿ.'aj] _{PF} fn., hsz. *pxesrray* dete: **trr** *nap*)
(eredete: **trr** *nap*)

3, **három**: [p'ɛj] _{PF} szám *pxey*

3 **napja**: [p'ɛ.sɿ.'am] _{PF} fn., hsz. *pxesrram* (ere-

4

4, **négy**: [tsiŋ] _{PF} szám *tsiŋg*

5

5, **öt**: [mɿ] _{PF} szám *mrr*

6

6, **hat**: ['pu.kapʰ] _{PF} szám *pukap*

64, **hatvannégy**: [zam] _{PF} szám *zam*

7

7, **hét**: ['ki.næ] _{PF} szám *kinä*

8

8, **nyolc**: [vol] _{PF} szám *vol*
a 8-as jele (nem az értéke!) (pl. telefonszám-

nál használható): [ʔɛjtʰ] _{PF} fn. *'eyt*

9

a 9-es jele (nem az értéke!) (pl. telefonszám-

nál használható): [na:jn] *PF* fn. *nayn*

A

ányaszövőszék", hatalmas szövőszék:

[sa.'ʔew.raŋ] *PF* fn. *sa'ewrang* (eredete: **sa'nok** *anya* és **'ewrang** *szövőszék*)

(anya)méh: [pɾ.ku] *PF* fn. *prrkku* (összetétel ebből: **prn**en *csecsemő* és **kelku** *otthon*)

(azért) mert: [a.'lun.ta] *PF* ksz. *alunta*

(azért), hogy; valaminek az érdekében: [fpi] *PF* told. *fpi+*

aaa: [slo.'sneɸ] *PF* aaa *slosnep* (eredete: **sne**p *aaa*)

abbahagy, befejez: [ft.aŋ] *PF* i.(tnm) *ftang*

abbahagy, felfüggeszt (a cselekvés folytatódni fog): [fp.akʔ] *PF* i.(tn) *fpak*

abban az esetben, úgy, akkor: [ha] *PF* ksz. *ha*

abban az időben mikor, amikor: [kɾ.a] *PF* ksz. *krra* (eredete: **krr** *idő*)

abc: [sna.pam.'rel.vi] *PF* fn. *snapamrelvi* (eredete: **pamrelvi** *betű* (fonetikus jel))

ad: [t.ɪŋ] *PF* i.(t) *tɪng*

addig, azalatt: [tsa.'kɾ.vaj] *PF* hsz. *tsakrrvay* (összetétel ebből: **tsakrr** *akkor* és **vay** *-ig*)

addigra, mire, amíg: [li.sɾɛ] *PF* hsz. *lisre+* (összetétel ebből: **li** *már* és **sre+** *előtt*)

addition, post script: [ti.'suŋ] *LN* fn. *tisung* (eredete: **sung** *add*)

adposition: [staɾ.li.'ʔu] *PF* fn. *starli'u* (összetétel ebből: **sätare** *kapcsolat* és **li'u** *szó*)

aggasztó dolog, aggodalom oka/forrása: [sɲum.tsim] *PF* fn. *sngumtsim* (összetétel ebből: **sngum** *aggodalom* és **tsim** *forrás*)

aggasztó, nyugtalanító: [sɲu.ŋaʔ] *PF* mn. *sngunga'* (eredete: **sngum** *aggodalom*)

aggodalom: [sɲum] *PF* fn. *sngum*

aggodalom oka/forrása, aggasztó dolog: [sɲum.tsim] *PF* fn. *sngumtsim* (összetétel ebből: **sngum** *aggodalom* és **tsim** *forrás*)

aggódik: [sɲum s.i] *PF* i.(tn) *sngum si* (eredete: **sngum** *aggodalom*)

aggódva, bosszúsan: [ni.'sɲum] *PF* hsz. *nisngum* (eredete: **sngum** *aggodalom*)

agy: [el.tu] *PF* fn. *eltu*

aha, ja, oké: [sran] *PF* hsz., gesz. *sran*

ahogy/mint...; ahogy, (ugyan)úgy, olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság):

[tɛŋ.fja] *PF* ksz. *tengfya* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **fya'o** *út*)

ahol: [tsɛ.ŋa] *PF* ksz. *tsenga* (eredete: **tseng** *hely*)

ahova vissza lehet vonulni, magán terület: [sno.mo] *PF* fn. *snomo* (összetétel ebből: **sno** *saját* és **mo** *terület*)

ajak: [sɛj.ri] *JC* fn. *seyri*

ajándék: [st'ɛ.li] *PF* fn. *stxeli*

ajánl: [st'ɛ.nu.t.ɪŋ] *PF* i.(t) *stxenutɪŋ* (eredete: **stxenu** *ajánlat*, *fn.*)

ajánlat: [st'ɛ.nu] *PF* fn. *stxenu* (összetétel ebből: **stxeli** *ajándék* és **lonu** *elereszt*)

akadály, barikád: [ɛ.'k'an] *PF* fn. *ekxan*

akadályoz: [h.ul.'tst'.ɛm] *PF* i.(t) *hultstxem*

akadálytalan, szabad: [kaw.'k'an] *PF* mn. *kawkxan* (összetétel ebből: **ke** *'aw egy se* és **ekxan** *akadály*)

akar: [n.ɛw] *PF* i.(tm) *new*

akaratlanul, véletlenül: [nit.'kan.lu.ke] *PF* hsz. *nitkanluke* (összetétel ebből: **nitkan** *szándékosan*, *akarattal* és **luke-** *nélkül*)

akarattal, szándékosan: [nit.'kan] *PF* hsz. *nitkan* (eredete: **tikan** *cél*, *szándék*)

akarattal, önként: [ni.'nɛw] *PF* hsz. *ninew* (eredete: **new** *akar*)

akarom mondani, vagyis, illetve: [ko.'lan] *PF* gesz. *kolan* (eredete: **kan** *céloz*)

aki, amely(ik) (határozói mellékmondat kötőszava): [a] *PF, LN* part. *a*

akik közül meghalt néhány), túlélő (pl. olyan csoport tagjai: [lɛm.'ɾɛj] *PF* mn. *lemrey* (eredete: **emrey** *túlél*)

akinek vágnak a jelenlétére), hiányzó, hiányolt (mint egy távollévő ember: [lom] *PF* mn. *lom*

akkor: [tsa.'kɾ] *PF* hsz. *tsakrr* (eredete: **tsa-** *az* és **krr** *idő*)

akkor: [zɛl] *PF* hsz. *zel*

akkor, úgy, abban az esetben: [ha] *PF* ksz. *ha*

akként/úgy..., -ként, mint/ahogy: [na] *PF* esz. *na-*

akként/úgy..., ként, mint/ahogy: [p'ɛl] *PF* told. *pxel-*

aktív, energikus: [wa.lakʔ] *PF* mn. *walak*

- akármennyire, bármily:** [ŋi.'an] *PF,SW* *hsz. ngian*
- alacsony:** [tɪm] *PF* *mn. tim*
- alacsony szint:** [tɪm.jɪ] *PF* *fn. timyì* (összetétel ebből: **tim** *alacsony* és **yì** *szint*)
- alagút:** [ɾoŋ] *PF* *fn. rong*
- alak, forma:** [ʔon] *PF* *fn. 'on*
- alakot ad, formál:** [ʔon s-i] *PF* *i.(tn) 'on si* (eredete: 'on *alak, forma*)
- alapjában, alapvetően, lényegében:** [ni.'ran] *PF* *hsz. niran* (eredete: **ran** *belső tulajdonság*)
- alapos ismeret, hozzáértés:** [tsul.'fæ] *PF* *fn. tsulfä*
- alapos, részletességre törekvő (személy):** [lɛ.'no] *PF* *mn. leno*
- alaposan elsajátít:** [tsul.'fæ 's-i] *PF* *i.(tn) tsulfä si* (eredete: **tsulfä** *ismeret*)
- alaposan, részletesen:** [ni.'no] *PF* *hsz. nino*
- alaposság, részletesség:** [ti.'no] *PF* *fn. tino*
- alapvetően, alapjában, lényegében:** [ni.'ran] *PF* *hsz. niran* (eredete: **ran** *belső tulajdonság*)
- alatt(a), alul:** [æ.o] *PF* *told. äö-*
- alatt, folyamán, közben:** [kɾ.ka] *PF* *told. krrka-* (eredete: **krr** *idő*)
- alj(a), fenék:** [kɪ.pa] *PF* *fn. kllpa*
- alkalmasint, megfelelő időben:** [nik.'mar] *PF* *hsz. nikmar* (eredete: **kimar** *szezonális*)
- alkalom, eset, ismételten előforduló cselekvések egyike:** [a.lo] *PF* *fn. alo*
- alkony, este naplemente előtt:** [sɾɛ.ton.'ʔoŋ] *PF* *fn. sreton'ong* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **txon'ong** *alkony*)
- alkony, sötétedés előtti időszak, naplemente után:** [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* *fn. txon'ongmaw* (összetétel ebből: **txon'ong** *naplemente* és **maw** *után*)
- alkot, készít, létrehoz:** [ŋ.op̚] *PF* *i.(t) ngop*
- alkotás:** [sæ.'ŋop̚] *PF* *fn. sängop* (eredete: **ngop** *alkot*)
- alkotás elvont fogalma:** [ti.'ŋop̚] *PF* *fn. tingop* (eredete: **ngop** *alkot, készít*)
- alkotó:** [ŋop̚.ju] *PF* *fn. ngopyu* (eredete: **ngop** *alkot*)
- allergén:** [fɪɛ.'t'um] *PF* *fn. fnetxum* (eredete: **txum** *méreg*); **Pl.: Oeri lu swoa fnetxum.**
- Alpha Centauri B:** [tsaw.ke.'naj] *PF* *n. Tsawkenay* (eredete: **Tsawke** *sun*)
- Alpha Centauri C aka Proxima Centauri:** [taw.'snɾ.ʔsjip̚] *PF* *n. Tawsnrrtsyip* (eredete:
- taw** *sky* és **sänrr** *light source*)
- Alpha Centauri C aka Proxima Centauri (Colloquial):** [snɾ.ʔsjip̚] *PF* *n. Snrrtsyip* (eredete: **Tawsnrrtsyip** *Alpha Centauri C*)
- alszik:** [h.a.h.aw] *PF* *i.(tn) hahaw*
- alul, alatt(a):** [æ.o] *PF* *told. äö-*
- alámerül, lebukik, zuhan:** [t.awŋ] *PF* *i.(tn) tawng*
- alászáll, leereszkedik:** [kɪ.'k.æ] *PF* *i.(tn) kllkä* (összetétel ebből: **kllpa** *alj(a)* és **kä** *megy*)
- amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható), egyedülállóan magas, vékony vízés:** [se.'ʔajl] *PF* *fn. se'ayl*
- amely(ik) (határozói mellékmondat kötőszava), aki:** [a] *PF,LN* *part. a*
- amelyek egy folyamból vagy tavakból folynak (megszámlálható), egy csepp vagy kisebb vízések sorozata:** [sja.nan] *PF* *fn. syanan*
- ami a földtől távol és tisztán tart valamit, mesterséges tárgy:** [fjan] *PF* *fn. fyan*
- amikor, abban az időben mikor:** [kɾ.a] *PF* *ksz. krra* (eredete: **krr** *idő*)
- amit különösen kellemesnek talál, elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), elmélyed valamiben:** [s'u.l.m] *PF* *i.(átn) sulin* (eredete: 'in *elfoglalt*)
- amulet, totem:** [lo.'ʔa] *PF* *fn. lo'a*
- amíg, -ig:** [vaj.'kɾ] *PF* *ksz. vaykrr* (összetétel ebből: **vay-** *-ig* és **krr** *idő*)
- amíg, miközben, mialatt:** [tɛŋ.'kɾ] *PF* *ksz. tengkrr* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **krr** *idő*)
- amíg, mire, addigra:** [li.sɾɛ] *PF* *hsz. lisre+* (összetétel ebből: **li** *már* és **sre+** *előtt*)
- annak, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava):** [fu.ri.a] *PF* *nm., alár. furia* (összetétel ebből: **fi'uri** *ez (topikális)* és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)
- annyira, úgy:** [ni.'ft'an] *PF* *hsz. niftxan* (eredete: **fitxan** *olyan*)
- anya:** [saʔ.nok̚] *PF* *fn. sa'nok* (eredete: **sa'atenuk** *C*)
- anyu:** [saʔ.nu] *PF* *fn. sa'nu* (becéző forma, eredetije: **sa'nok** *anya*)
- anyuka (fiatal lányokra):** [saʔ.nu.ʔsjip̚] *PF* *fn. sa'nutsyip* (eredete: **sa'nu** *anyu*)
- apa:** [sem.pul] *PF* *fn. sempul*

- apply (physical) pressure to, press, press on:** [tʰapʰ] PF vtr. *txap*
- apropó, mellesleg, jut eszembe:** [ni.ʰviŋ.kapʰ] PF *hsz. n̄ivɪŋkap* (eredete: **vingkap** *eszébe jut, "beugrik"*)
- apró, kicsi, parányi:** [ʰi.ʔi] PF mn. *h̄iʰi*
- apu:** [ʰsem.pu] PF fn. *sempu* (becéző forma, eredetije: **sempul** *apa*)
- arat, összeszed:** [ʰs̄.awn] PF i.(t) *tsawn*
- arc, orca:** [flawm] PF fn. *flawm*
- arc, orca, ábrázat:** [kɛj] PF fn. *key*
- arc-csík:** [pil] PF fn. *pil*
- arckifejezés:** [kɛj.rɛl] PF fn. *keyrel* (összetétel ebből: **key** *arc* és **rel** *kép*)
- asztal:** [ʰʃan.jo] PF fn. *fyanyo* (összetétel ebből: **fyán** *mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit* és **yo** *felszín*) Megjegyzés: köznapi szóhasználatban **yo** is lehet **fyanyo** helyett
- aszály:** [ʰtom.pa.kel] PF fn. *tompakel* (eredete: **tompa** *eső*)
- augusztus:** [vo.spʰi.ʰvol] PF fn. *vospxiʰvol* (összetétel ebből: **vospxi** *hónap* és **vol** *nyolc*)
- avatár-test (álomjáró test):** [u.nil.ti.ʰran.tokʰ] JC,PF fn. *uniltirantokx* (összetétel ebből: **uniltiranyu** *álomjáró* és **tokx** *test*)
- avatárok csoportja vagy klánja:** [u.nil.ti.ʰran.tokʰ] PF fn. *uniltirantokxoloʰ* (összetétel ebből: **uniltirantokx** *avatár-test* és **oloʰ** *klán*)
- az:** [satʰ] PF nm. *sat* (a **tsat** gyengített alakja)
- az (csak személyekre):** [ʰtsa.po] PF nm. *tsapo* (összetétel ebből: **tsa-** *az a...* és **po** *ő*)
- az (cselekvés):** [ʰtsa.kɛm] or [ʰtsa.ʰkɛm] PF mut.n. *tsakem* (eredete: **tsa-** *az* és **kem** *tett*)
- az (dolog):** [ʰtsa.ʔu] PF mut.n. *tsaʰu* (összetétel ebből: **tsa** *az* és **ʰu** *dolog*)
- az (mutatónévmás):** [ʰtsaw] PF mut.n., nm. *tsaw*
- az (tárgyas esetben alanyként):** [ʰtsal] PF nm. *tsal*
- az a válasz:** [ʰtɛjŋ.a] PF fn. *teynga* (az összevonás elemei **t̄iʰeyng** a)
- az a válasz (jelölt alany):** [ʰtɛjŋ.la] PF fn. *teyngla* (az összevonás elemei **t̄iʰeyng-íl** a)
- az a válasz (tárgyeset):** [ʰtɛjŋ.ta] PF fn. *teyngta* (az összevonás elemei **t̄iʰeyng-it** a)
- az ellenkező oldalon, ellentekző:** [ʰfɛw.tu.sokʰ] PF mn. *fewtusok* (eredete: **few-át**) (Hétköznapi szóhasználatban (**few**.**tsok**))
- az erdő teteje:** [ʰu.tu] PF fn. *utu*
- az élet egyensúlya:** [rɛj.ʰʔɛŋ] PF fn. *reyʰeng* (eredete: **rey** *él*)
- az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése), bocs, szánom-bánom, sajnós, sajna:** [ŋaj.ʰtʰo.a] PF *gesz. ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyā** *tiéd* és **txoa** *megbocsátás*)
- az(on) a hely(en), ott:** [ʰtsa.ʰtsɛŋ] or [ʰtsa.ʰtsɛŋ] PF mut.n., fn. *tsatseng* (összetétel ebből: **tsa** *az* és **tseng** *hely*)
- az, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava):** [fwa] PF nm., alár. *fwa* (összetétel ebből: **fiʰu** *ez (alanyeset)* és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)
- azalatt, addig:** [ʰtsa.ʰkɛ.vaj] PF *hsz. tsakrrvay* (összetétel ebből: **tsakrr** *akkor* és **vay** *-ig*)
- azaz hogy, más szóval:** [ʰa.lu] PF *ksz. alu* (eredete: **a** *a melléknévjelző* és **lu** *van*) (toldalékokhoz)
- azok a hírek:** [fɪmawnta] PF fn. *fɪmawnta* (az összevonás elemei **fɪmawn-it** a)
- azonnal, egy pillanat múlva:** [pʰi.swaw.ʰaj] PF *hsz. pxiswaway* (összetétel ebből: **swaw** *pillanat* és **ay** *jövő idejű igei infixum*)
- azonos, egyenlő, megegyező:** [tɛŋ] PF mn. *teng*
- azt (tárgyként):** [ʰtsatʰ] PF nm. *tsat*
- azt, hogy (alárendelt tagmondatot jelez):** [ʰfu.la] PF *ksz. fula* (összetétel ebből: **fiʰul** *ez (jelölt alany eset)* és **a** *vonatkozó tagmondatot jelez*)
- azt, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava):** [ʰfu.ta] PF nm., alár. *futa* (összetétel ebből: **fiʰu-t** *ez-t (tárgyeset)* és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)

B

- (be)fed, (el)takar:** [ʰlɛw ʰs.i] PF i.(tn) *lew si* (eredete: **lew** *takar*)
- (bele)lát (spirituális értelemben), lény(eg)ében megért/felismer, 'grokkol':** [ʰk.a.m.ɛ] PF i.(t) *kame*
- ban/-ben, bent, benne, rajta, -on/-en/-ön:** [mi] PF *esz. mi+*
- ból/-ből, -tól/-től, felől, irányából (időbe-**

- niségre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal):** [ta] _{PF} esz. *ta-*
- “beugrik”, észébe jut:** [ˈv.iŋ.k.apː] _{PF} i.(t) *vingkap*
- baba, csecsemő:** [ˈpɾ.nɛn] _{PF} fn. *prnen*
- babahordozó:** [ˈpɾ.smuŋ] _{PF} fn. *prsmung* (összetétel ebből: **prnen** *baba* és **smung** *szállító eszköz*)
- baj, ártalom:** [kˈu] _{PF} fn. *kxu*
- bal (bal oldali):** [ftæɾ] _{PF} mn. *ftär*
- bal oldal:** [ftæɾ.pa] _{PF} fn. *ftärpa* (összetétel ebből: **ftär** *bal* és **pa’o** *oldal*)
- baleset:** [ˈfɛ.kɛm] _{PF} fn. *fekem* (összetétel ebből: **fe’** *rossz* és **kem** *tett*)
- balra:** [ni.ˈftæɾ] _{PF} hsz. *niftär* (eredete: **ftär** *bal*)
- banángyümölcs:** [ˈu.tu.ma.u.ti] _{PF} fn. *utumauti* (összetétel ebből: **utu** *az erdő teteje* és **mauti** *gyümölcs*) (szó szerint: erdő teteje gyümölcs)
- barikád, akadály:** [ɛ.ˈk’an] _{PF} fn. *ekxan*
- barlang:** [slæɾ] _{PF} fn. *slär*
- barna:** [k].vawm] _{PF} mn. *klvawm* (összetétel ebből: **klte** *föld* és **vawm** *sötét*)
- barát:** [ˈʔej.lan] _{PF} fn. *’eylan*
- barátság:** [ti.ˈʔej.lan] _{PF} fn. *tī’eylan* (eredete: **’eylan** *barát*)
- be caniverous (ii), dine on flesh:** [j.om.ˈvɛj] _{PF} vin. *yomvey* (összetétel ebből: **yom** *eat* és **vey** *flesh*)
- be shocked, be startled:** [ˈʔa.sap s:i] _{PF} vin. *’asap si* (eredete: **’asap** *sudden shock*)
- be startled, be shocked:** [ˈʔa.sap s:i] _{PF} vin. *’asap si* (eredete: **’asap** *sudden shock*)
- be surprising (experienecer in dative):** [l.o.h.o] _{PF} vin. *loho*
- becsület, tisztesség:** [mɛ.ˈu.i.a] _{PF} fn. *meuia*
- becsületes, tiszteletreméltó:** [mɛ.ˈu.i.a.ŋaʔ] _{PF} mn. *meuianga’* (eredete: **meuia** *becsület* és **nga’** *tartalmaz*)
- becsületesség, igazság(osság):** [tim.ˈwi.æ] _{PF} fn. *tīmwīä* (eredete: **muiä** *rendes, igazságos, helyes, becsületes*)
- befejez, abbahagy:** [ft.aŋ] _{PF} i.(tnm) *ftang*
- befejez, elvégez:** [ha.ˈsej ˈs:i] _{PF} i.(tn) *hasey si* (eredete: **hasey** *kész, befejezett*)
- befejez, lezár (a cselekvés eredményes):** [ˈʔ.iʔ.a] _{PF} i.(tn) *’i’a*
- befejezett vagy folyamatos kötőmóddal), bárcsak! (kívánság; a tényekkel szemben:** [ni.ˈra.ŋal] _{PF} hsz. *nīrangal* (eredete: **rangal** *kíván*)
- befejezett, kész:** [ha.ˈsej] _{PF} mn. *hasey*
- befejezés:** [ti.ˈʔiʔ.a] _{PF} fn. *tī’i’a* (eredete: **’i’a** *befejez*)
- befejező, utolsó, végső:** [toɾ] _{PF} mn. *tor* (eredete: **toruk** *végső árny*)
- befelé, bele, belülre, belsejébe:** [ˈnɛm.fa] _{PF} told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** *felé* és **mifa** *-ban,-ben*)
- bejárat:** [rawŋ] _{PF} fn. *rawng*
- bekerített nyílt terület, terület, völgy:** [mo] _{PF} fn. *mo*
- bekövetkezik, (meg)történik:** [l.ɛn] _{PF} i.(tn) *len*
- bele, befelé, belülre, belsejébe:** [ˈnɛm.fa] _{PF} told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** *felé* és **mifa** *-ban,-ben*)
- belseje, belül, odabent:** [ˈmi.fa] or [mi.ˈfa] _{PF} fn., hsz. *mifa*
- belsejébe, bele, befelé, belülre:** [ˈnɛm.fa] _{PF} told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** *felé* és **mifa** *-ban,-ben*)
- belső tulajdonság, lényeg, valaminek az alapvető természete, személyiség:** [ran] _{PF} fn. *ran*
- belép:** [ˈfp.ˈæ.k.im] _{PF} i.(tn) *fpxäkim*
- belül, belseje, odabent:** [ˈmi.fa] or [mi.ˈfa] _{PF} fn., hsz. *mifa*
- belülre, bele, befelé, belsejébe:** [ˈnɛm.fa] _{PF} told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** *felé* és **mifa** *-ban,-ben*)
- belülről, ki(-felé):** [ˈftum.fa] _{PF} told. *ftumfa-* (eredete: **mifa** *belül*)
- bemutat, előad:** [mu.w.in.ˈt’u] _{PF} i.(t) *muwintxu* (eredete: **wintxu** *mutat*)
- bemutató, kiállítás:** [sæ.wm.ˈt’u] _{PF} fn. *süwintxu* (eredete: **wintxu** *mutat*)
- bemártás, merítés (folyadékba):** [jɛm.ˈfpaj] _{PF} fn. *yemfpay* (összetétel ebből: **yem** *rak* és **pay** *víz*)
- benne, bent, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön:** [mi] _{PF} esz. *mī+*
- bent, benne, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön:** [mi] _{PF} esz. *mī+*
- beragad, beszorul:** [n.ipː] _{PF} i.(tn) *nip*
- beszorul, beragad:** [n.ipː] _{PF} i.(tn) *nip*
- beszéd, szónoklat:** [sæ.ft’u.ˈli.ʔu] _{PF} fn. *säftxul’u* (eredete: **ftxul’u** *szónokol, beszédet*)

- mond*)
- beszédet mond, szónokol:** [ft'·u.'li.ʔu] *PF* i.(tn) *ftxuli'u* (összetétel ebből: **täftxu** szó és **li'u** szó)
- beszédhang, énekhang:** [¹mok.ri] *PF* fn. *mokri*
- beszél:** [p·l.'t'·ε] *PF* ige *plltxe*
- beszél valmiről, értekezik, oda vonatkozót mond:** [l·awk¹] *PF* i.(t) *lawk*
- beszélget, társalog :** [p·æŋ.'k'·o] *PF* i.(tn) *pängkxo*
- beszélgetés, megbeszélés:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* fn. *típängkxo* (eredete: **pängkxo** *beszélget*)
- beszélgetőtárs, társalkodó:** [pæŋ.'k'o.ju] *PF* fn. *pängkxoyu* (eredete: **pängkxo** *beszélget*)
- beszélő:** [pl.'t'ε.ju] *PF* fn. *plltxeyu* (eredete: **plltxe** *beszél*)
- beteg:** [sp'in] *PF* mn. *spxin*
- beteg (szellemileg), egészségtelen:** [kɛl.fpom.'ron] *PF* mn. *kelfpomron* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **lfpomron** *egészséges (szellemileg)*) cs.sz.
- beteg (szellemileg), egészségtelen:** [kɛ.fpom.'ro.na?] *PF* mn. *kefpomronga'* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **fpomronga'** *egészséges (szellemileg)*) n.e.
- betegség, kór:** [sæ.'sp'in] *PF* fn. *säspxin* (eredete: **spxin** *beteg*)
- betegségi állapot:** [ti.'sp'in] *PF* fn. *tispxin* (eredete: **spxin** *beteg*)
- beteljesülés, érettség, fejlettség:** [ti.'fjɛjn] *PF* fn. *tifyeyn* (eredete: **fyeyn** *érett, fejlett*)
- betű (fonetikus jel):** [pam.'rɛl.vi] *PF* fn. *pamrelvi* (eredete: **pamrel** *írás*)
- betűzés (helyesírás):** [pam.'rɛl.fja] *PF* fn. *pamrelfya* (eredete: **pamrel** *írás* és **fya'o** *mód*)
- bezárni:** [¹tstu 's·i] *PF* i.(tn) *tstu si* (eredete: **tstu** *zárt*)
- bimbó, rügy:** [¹pɾ.nɛ.sjul] *PF* fn. *prnɛsyul* (összetétel ebből: **prnen** *csecsemő* és **syulang** *virág*)
- biolumineszcencia, fénykibocsátás:** [sju.'ra.tan] *JC,PF* fn. *syuratan* (összetétel ebből: **syura** *energia* és **atan** *fény*)
- biolumineszcens szeplő, csillag:** [tan.'hi] *PF* fn. *tanhi*
- bizonyos, tiszta, világos:** [law] *PF* mn. *law*
- bizonyít:** [w·i.'ŋaj] *PF* i.(t) *wingay* (eredete: **wintxu** *mutat* és **ngay** *igaz*)
- bizonyítás, bizonyíték (általában):** [ti.wi.'ŋaj] *PF* fn. *tìwìngay* (eredete: **wìngay** *bizonyít*)
- bizonyíték (konkrét esetben):** [sæ.wi.'ŋaj] *PF* fn. *säwìngay* (eredete: **wìngay** *bizonyít*)
- bizonyíték (általában), bizonyítás:** [ti.wi.'ŋaj] *PF* fn. *tìwìngay* (eredete: **wìngay** *bizonyít*)
- biztonság:** [ti.'k'u.kɛ] *PF* fn. *tikxuke* (eredete: **kxuke** *biztonságos*)
- biztonságban, biztonságosan:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* hsz. *nìzawnoŋ* (eredete: «**awn**» *befejezett melléknévi igenévi alak* és **zong** *megment*)
- biztonságos:** [¹k'u.kɛ] *PF* mn. *kxuke* (összetétel ebből: **kxu** *ártalom* és **ke** *nem*)
- biztonságosan, biztonságban:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* hsz. *nìzawnoŋ* (eredete: «**awn**» *befejezett melléknévi igenévi alak* és **zong** *megment*)
- biztos, magabiztos:** [am.'ʔa.kɛ] *PF* mn. *am'ake* (összetétel ebből: **am'a** *kétség* és **ke** *nem*)
- bocs, szánom-bánom, sajnós, sajna, az én sa-ram (megbánás vagy vétkeesség beismerése):** [ŋaj.'t'o.a] *PF* gesz. *ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyä** *tiéd* és **txoa** *megbocsátás*)
- bocsánatkérés:** [¹tsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* fn. *tsap'alute*
- bocsánatot kér:** [¹tsap.'ʔa.lu.tɛ 's·i] *PF* i.(tn) *tsap'alute si* (eredete: **tsap'alute** *bocsánatkérés*)
- bogyó:** [¹pa.suk¹] *PF* fn. *pasuk*
- bokor:** [¹ut.ral.¹tsjip¹] *PF* fn. *utratltsyip* (eredete: **utral** *fa*)
- boldogan, szerencsésen:** [¹nɛt.rɪp¹] *PF* hsz. *netrip*
- boldogtalan, szomorú, 'Milyen szomorú!':** [kɛ.'ft'o] *PF* gesz. *keftxo*
- bolond, örült, örületes:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *lekje'ung* (eredete: **keye'ung** *örület*)
- bomló állat vagy rothadó hús szagára emlékeztető:** [¹k'æ.næŋ] *PF* mn. *kxänäng*
- bonyolult (dolog), finom, részletes, precíz:** [hi.'no] *PF* mn. *hino*
- bonyolult, nehéz:** [¹ŋæ.zik¹] *PF* mn. *ngäzik*
- borzalmas, szörnyű, rettenetes:** [¹fp'a.mo] *PF* mn. *fpxamo*
- borzalmasan, szörnyen, rettenetesen:** [ni.'fp'a.mo] *PF* hsz. *nìfpxamo* (eredete: **fpxamo** *szörnyű, rettenetes, borzalmas*)
- borzalom, szörnyűség:** [ti.'fp'a.mo] *PF* fn. *tìfpxamo* (eredete: **fpxamo** *szörnyű, rettenetes, borzalmas*)
- borús (pl.: felhős ég), zárt:** [¹tstu] *PF* fn. *tstu*
- bosszankodik, dühöng:** [st·i] *PF* i.(tn) *sti*

- bosszant, dühít:** [stɛj. 'k.i] *PF* i.(t) *steyki* (eredete: *sti dühöng* és «*eyk*» műveltető igei *infixum*)
- bosszant, zavar:** [sɪ.æ'tʰ] *PF* i.(t) *srätx*
- bosszúsan, aggódva:** [ni. 'sɲum] *PF* *hsz.* *n̄sɲum* (eredete: *sɲum* *aggodalom*)
- bosszúság:** [sæ. 'srætʰ] *PF* *fn.* *säsrätx* (eredete: *srätx* *bosszat*)
- bot, pálca:** [swəkʰ] *PF* *fn.* *swek*
- bridge:** [sem. 'kæ] *PF* *n.* *semkä* (eredete: *emkä* *cross*)
- buborék:** [t'atʰ] *PF* *fn.* *txatx*
- bukás, sikertelenség (konkrét esetben):** [sæ. 'nu.i] *PF* *fn.* *sänui* (eredete: *nui* *elbukni*, *sikertelennek lenni*)
- bumm! (hangutánzószó):** ['k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* *gesz.* *kxangangang*
- bunkósbot (fegyver):** [t'ɛwkʰ] *PF* *fn.* *txewk*
- buta, sötét:** ['snu.mi.na] *CP* *mn.* *snumina* *cs.sz.*
- buta, tudatlan:** ['ja.j.makʰ] *PF* *mn.* *yaymak*
- buzgó, lelkes:** [lɛ. 'soʔ.ha] *PF* *mn.* *leso'ha* (eredete: *so'ha* *lelkesnek lenni*) *cs.sz.*
- báj, elegancia, kecsesség:** ['lo.ran] *PF* *fn.* *loran* (összetétel ebből: *lor* *gyönyörű* és *ran* *belső tulajdonság*)
- bánat:** [jɛŋ. 'wal] *PF* *fn.* *yengwal*
- bánat:** [a. 'fpawŋ] *PF* *fn.* *afpawŋ*
- bánatosan:** [na. 'fpawŋ] *PF* *hsz.* *nafpawŋ* (eredete: *afpawŋ* *bánat*)
- bánkodik:** [a. 'fpawŋ s.i] *PF* i.(tn) *afpawŋ si* (eredete: *afpawŋ* *bánat*)
- bár, ugyanakkor, ámbátor:** [hu. 'fwa] *PF* *ksz.* *hufwa*
- bárcsak! (kívánság; a tényekkel szemben, befejezett vagy folyamatos kötőmóddal):** [ni. 'ra.ŋal] *PF* *hsz.* *n̄rangal* (eredete: *rangal* *kíván*)
- bármely egyéb ülőalkalmatosság, székhely, pad:** [sejn] *PF* *fn.* *seyn* (eredete: *sä'o* *eszköz* és *heyn* *ül*)
- bármilyen, mindegy:** [kɛ. 'tsran] *PF* *mn.*, *ksz.* *ketsran* (összetétel ebből: *ke* *nem* és *tsranten* *számít*)
- bármilyen, akármennyire:** [ŋi. 'an] *PF, SW* *hsz.* *ngian*
- bátor:** [tstɛw] *PF* *mn.* *tstew* *cs.sz.*
- bátor, merész:** [ti. 'tstɛw.ŋaʔ] *PF* *mn.* *titstewŋa'* (eredete: *tistew* *bátorság*, *merészség*) *n.e.* (pl. *bátor* *tett*)
- bátorság, merészség:** [ti. 'tstɛw] *PF* *fn.* *titstew*
- bázis:** [t'in. tseŋ] *PF* *fn.* *txintseng* (összetétel ebből: *txin* *fő*, *elsődleges* és *tseng* *hely*)
- béke, jólét:** [fpom] *PF* *fn.* *fpom*
- békésen, nyugodtan:** [nim. 'wej] *PF* *hsz.* *n̄mwey* (eredete: *mawey* *nyugodt*)
- bízik, függ valamitől, számít:** [m. oŋ] *PF* i.(t) *mong*
- bízva, habozás nélkül:** [ni. 'mal] *PF* *hsz.* *n̄imal* (eredete: *mal* *megbízható*)
- bölcs:** [t'an. tslu.sam] *PF* *mn.* *txantslusam* (összetétel ebből: *txan* *sok* és *tsl«us»am* *megért*)
- bölcs:** [la. 'fjon] *PF* *mn.* *lafyon* (eredete: *hafyon* *bölcsesség*) *cs.sz.*
- bölcs:** [ha. 'fjo.ŋaʔ] *PF* *mn.* *hafyonga'* (eredete: *hafyon* *bölcsesség*) *nem* *emberekre/személyekre*
- bölcsesség:** [ha. 'fjon] *PF* *fn.* *hafyon*
- bölcsesség (ritkán használt):** [ti. 't'an. tslu.sam] *PF* *fn.* *titxantslusam* (eredete: *txantslusam* *bölcs*)
- büszke:** [lɛ. 'nɪ.a] *PF* *mn.* *lenrra* (eredete: *nrra* *büszkeség*)
- büszkeség:** [nɪ. 'a] *PF* *fn.* *nrra*
- büszkén:** [ni. 'nɪ.a] *PF* *hsz.* *n̄nrra* (eredete: *nrra* *büszkeség*)
- bögés, állathang (ordítás, stb.):** [zawɪ] *PF* *fn.* *zawɪ*
- bőr:** [t'aʔ. lɛŋ] *PF* *fn.* *ta'leng*
- bőr (anyag):** [flawkʰ] *PF* *fn.* *flawkx*
- bőséges, izletes, pompás:** [fwaŋ] *PF* *mn.* *fwaŋ*
- bűvészműtárgy, trükk, ügyes/speciális módszer:** [iŋ. jɛn. tsjipʰ] *PF* *fn.* *ingyentsyip* (eredete: *ingyen* *titokzatosság érzése*)

C

- (csoport)tag:** [ha. 'p'i.tu] *PF* *fn.* *hapxitu* (eredete: *hapxi* *rész*)
- a célból/azért, hogy:** [ftɛ] *PF* *ksz.* *fte* (kötőmóddal igével, alárendelt tagmondatban)
- ceruza, szó szerint: írópálca fából:** [pam. 'rel.vul le. 'rɪm] *PF* *fn.* *pamrelvul lerin* (összetétel ebből: *pamrelvul* *toll*, *ceruza* és *lerin* *fű-*)

ceruza, toll, szó szerint: írópálca: [pam.'rel.vul] fn. *pamrelvul* (összetétel ebből: **pamrel** *írás* és **vul** *faág*)

ceruza, toll, szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alakja): [ʔrel.vul] PF fn. *relvul*

child's toy, plaything: [fil] PF n. *fil*

ciklus: [ʔjoʔ.ko.fja] PF fn. *yo'kofya* (összetétel ebből: **yo'ko** *kör* és **fya'o** *ösvény, út, mód*)

cipő: [haw'n.'ven] PF fn. *haw'nven* (összetétel ebből: **hawnu** *véd, óv* és **venu** *lábfej*)

common, often found: [lɛ.'p'im.run] PF adj. *lep̄ximrun* (eredete: **p̄xim** *often* és **run** *find*)

copf, idegköteg: [t̄swin] PF fn. *tswin*

copfocska: [t̄swin.t̄sjip̄] PF fn. *tswintsyip* (eredete: **tswin** *copf*)

crossing, ford: [em.'kæ.fja] PF n. *emkäfya* (eredete: **emkã** *cross* és **fya'o** *path*)

crouch: [z.'uŋ] PF vin. *zung*

csak: [ni.'ʔaw] PF hsz. *n̄'aw* (eredete: **'aw** *egy*)

családi függőág: [ʔswaj.ni.vi] PF fn. *swaynivi* (összetétel ebből: **soaia** *család* és **nivi** *alvó függőág*) Megjegyzés: *soaia* összevonva ezzel: *sway*

csalódás, meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság, kiábrándulás: [jɛw.la] PF fn. *yewla*

csalódást okozva, kiábrándítóan: [ni.'jɛw.la] PF hsz. *n̄iyewla* (eredete: **yewla** *csalódás*)

csapat, szakasz, katonai egység: [wɛm.po.ŋu] PF fn. *wempongu* (összetétel ebből: **wem** *harc* és **pongu** *csoporthoz*)

csapda: [sæ.'sjɛp̄] PF fn. *s̄isyep* (eredete: **syep** *csapdába ejt*)

csapdába ejt: [sj.'ɛp̄] PF i.(t) *syep*

csapás (állaté vagy személyé), állatnyom: [t̄smim] PF fn. *tsmim*

csatában legyőz, meghódít: [l.æ.'t'.aj̄n] PF i.(t) *lät̄xaȳn*

csecsemő, baba: [p̄r.nɛn] PF fn. *pr̄nen*

csekély, kevés: [him] PF mn. *him*

csekélységed, kicsi te: [ʔja.t̄sjip̄] PF nm. *ngatsyip* (eredete: **nga** *you*)

csekélységem: [wɛ.t̄sjip̄] PF nm. *oetsyip* (eredete: **oe** *én*)

cselekedet, tett: [kɛm] PF fn. *kem*

cseles, trükkös (személy): [lɛt.'wan] PF mn. *letwan* (eredete: **tute** *személy* és **wan** *elrejt*)

csend, némaság: [t̄l.'fnu] PF fn. *t̄fnu* (eredete: **fnu** *elcsendesül*)

csendes: [t̄l.'fnu.ŋaʔ] PF mn. *t̄fnunga'* (eredete: **fnu** *elcsendesül*) n.e.

csepp, hely, szilánk: [ʔil.va] PF fn. *ilva*

csere-, helyettes, valami ami helyettesít valami mást: [sæ.'raw'n] PF fn. *s̄arawn* (eredete: **raw'n** *kicsérél*)

cserébe: [ʔjo.a] PF told. *yoa-*

csevej: [t̄l.pæŋ.'k'o.t̄sjip̄] PF fn. *t̄p̄ängkxotsyip* (eredete: **t̄p̄ängkxo** *beszélgetés*)

csigaház, kagylóhéj (tengeri): [sum] PF fn. *sum*

csillag, biolumineszcens szepelő: [tan.'hi] PF fn. *tanhi*

csillagcsoport: [sna.tan.'hi.t̄sjip̄] PF fn. *snatanh̄itsyip* (összetétel ebből: **sna'o** *csoporthoz* és **tanhi** *(tsyip)* *csillag*)

csillagkép: [sna.tan.'hi] PF fn. *snatanhi* (összetétel ebből: **sna'o** *csoporthoz* és **tanhi** *csillag*) szó sz.: *'csillagcsoport'*

csinos: [sɛ.'vin] PF mn. *sevin* cs.sz. (nőkre)

csintalan: [ʔsti.wi.ŋaʔ] PF mn. *st̄iwinga'* (összetétel ebből: **st̄iwi** *csíny* és **nga'** *tartalmaz*)

csinál: [kɛm 's:i] PF i.(tn.). *kem si* (eredete: **kem** *cselekedet*)

csinál, ntesz, összetett igékben szerepel: [s:i] PF si képző toldalék

csoda: [pa.'rul] PF fn. *parul*

csodálatos: [pa.'rul.ŋaʔ] PF mn. *parulnga'* (eredete: **parul** *csoda*) n.e.

csodálatos, klassz, fantasztikus: [ko.'sman] PF mn. *kosman*

csodálatosan: [nik.'sman] PF hsz. *n̄iksm̄an* (eredete: **kosman** *csodálatos*)

csomó: [fta] PF fn. *fta*

csomóz: [fta s:i] PF i.(tn) *fta si* (eredete: **fta** *csomó*)

csont: [t̄'æ.rɛm] PF fn. *tx̄ärem*

csontváz: [sna.'t̄'æ.rɛm] PF fn. *snatx̄ärem* (összetétel ebből: **sna'o** *készlet* és **tx̄ärem** *csont*) szó sz.: *'csontkészlet'*

csoporthoz, készlet, halom, rakás: [ʔsna.ʔo] PF fn. *sna'o* n.e.

csésze: [t̄ŋal] PF fn. *tsngal*

csésze vagy tál (természetes formából minimálisan átalakítva): [sɛj] PF fn. *sey*

csíny, rosszalkodás: [ʔsti.wi] PF fn. *st̄iwi*

csínytevő: [ʔsti.wi.si.ju] PF fn. *st̄iwisiyu* (eredete: **st̄iwi** *csíny*)

csípő: [ʔl.ŋo] PF fn. *'llngo*

csók: [sæ.'pɒm] *PF* fn. *säpom* (eredete: **pom csókol**)
csökkent: [n.æn] *PF* i.(tn) *nän*
csökkenő mértékben, egyre kevésbé: [ni.'næn.æn] *PF* *hsz.* *nänänän* (eredete: **nän csökkent**)
csúcs, tető: ['fæ.pa] *PF* fn. *fäpa*
csúnya: [naɪ.'væʔ] *PF* mn. *narvö'* (eredete: **nari szem és vä' kellemetlen**)

CANNOT FIND OSLETTER

0, nulla: [kɛw] *PF* szám *kew*

D

dal (ösi, szertartásos): [wa:j] *PF* fn. *way*
dal, dallam: [lawɪ] *PF* fn. *lawr*
dal, ének: [ti.'ɾol] *PF* fn. *tirol* (eredete: **rol énekel**)
dallam: ['wa:j.tɛ.lɛm] *PF* fn. *waytelem* (összetétel ebből: **way dal** és **telem zsinór**)
dallam, dal: [lawɪ] *PF* fn. *lawr*
dalol: ['wa:j 's:i] *PF* i.(tn) *way si* (eredete: **way dal**)
darabolt, elosztott: [kɛ.'ʔaw] *PF* mn. *ke'aw* (összetétel ebből: **ke nem** és **'aw egy**)
dare: [k.ɔm] *PF* vim. *kom*
de: [slæ] *PF* *ksz.* *slä*
de csak ritkán), erős vízese, jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható): [k'ɔɪ] *PF* fn. *kxor*
de csak ritkán), vadvízi zuhatag (megszámlálható): [ʔsɛl.ʔsul] *PF* fn. *tseltsul*
de helyette, de inkább: [ki] *PF* *ksz.* *ki*
de inkább, de helyette: [ki] *PF* *ksz.* *ki*
december: [vo.sp'l.vo.'sɪŋ] *PF* fn. *vospɪvosing* (összetétel ebből: **vospɪ hónap** és **vosing tizenkettő**)
deeply: [ni.'t'uk'] *PF* adv. *nɪxukx* (eredete: **txukx deep**)
deformáltság, hiba, folt, rossz tulajdonság: ['fɛʔ.ran.vi] *PF* fn. *fe'ranvi* (eredete: **fe'ran rossz természet, eredendően hibás**)
depresszió, szenvedés (érzelmi): [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* fn. *sängä'än* (eredete: **ngä'än szenved (érezmileg)**)
derús, nyugodalmas, kellemes: [lɛ.'fpɒm] *PF* mn. *lefpom* (eredete: **fpom boldogság, béke**)

csúszik, siklik: [fw.i] *PF* i.(tn) *fwi*
csütörtök: [tr.'mɪ.vɛ] *PF* fn. *trrmrrve* (összetétel ebből: **trr nap** és **mrrve ötödik**)
cuki, kedves, imádnivaló: ['ho.na] *PF* mn. *hona*
cukiság, kedvesség: [ti.'ho.na] *PF* fn. *tihona* (eredete: **hona kedves**)
cél(kitűzés): [ti.'kan] *PF* fn. *tikan* (eredete: **kan megcéloz**)

n.e.
desperation; feeling of great worry: [t'an.'sɟum] *PF* n. *txansɟum* (összetétel ebből: **txan much** és **sɟum worry**)
dine on flesh, be caniverous (ii): [j.ɔm.'ve:j] *PF* vin. *yomvey* (összetétel ebből: **yom eat** és **vey flesh**)
disgusting: [t'a.'væʔ] *PF* adj. *txavä'* (eredete: **txan much** és **vä' unpleasant to the senses**)
diák, tanuló: ['nu.mɛ.ju] *PF* fn. *numeyu* (eredete: **nume tanul**)
dob (bőrből készült): ['a.u] *JC* fn. *au*
dobni: [ʔsɪ-ɛ.ʔ.i] *PF* i.(t) *tsre'i*
dohányzik (sz.sz.: füstöt szív): [ʔsw-ik'k'ɛ.nɛ.rit] *PF,D* i.(tn) *tswik kxenerit* (összetétel ebből: **tswik szív** és **kxener füst**)
dohányzás (na'vi idióma), „nappali örömteli füstölgés”: [pɪ.k'ɛn.tɪ.kɪ] *Skkawng* fn. *prrkx-entrrkr* (összetétel ebből: **prtte' öröm, kxener füst, trr nap** és **krr idő**)
dolgok: [a.'ju] *PF* fn. *ayu* (eredete: **'u dolog**) (sosem többes számú **u**)
dolgozik: [ti.'kaŋ.kɛm 's:i] *PF* i.(tn) *tikangkem si* (eredete: **tikangkem munka**)
dolog (kézzelfogható), tárgy: [zum] *PF* fn. *zum*
dolog (valami): [ʔu] *PF* fn. *'u*
domb: ['ram.ʔsɟip'] *PF* fn. *ramtsɟip* (eredete: **ram hegy**)
down to: [raw] *PF* adp. *raw-*
duda, kürt: [pawk'] *PF* fn. *pawk*
durva: [ɛk'.t'u] *PF* mn. *ektxu*
durva, közönséges, udvariatlan: [ræp.'tum]

PF mn. *räptum*
durván, körülbelül: [wum] *PF* *hsz. wum*
dél (napszak): [k'am.tɾ] *PF* fn. *kxamtrr* (összetétel ebből: *kxam közép* és *trr nap*)
délelőtt: [sɾɛ.'kam.tɾ] *PF* fn. *srekamtrr* (összetétel ebből: *sre előtt* és *kxamtrr dél*)
délután: [haʔ.'ɲiɾ] *PF* fn. *ha'ngir*
démon: [vɾ.tɛp] *PF* fn. *vrtep*
dísz, vagy ünnepi felszerelés/ruházat (része):
 [i.'o.i] *PF* fn. *ioi*
díszít: [i.'o.i s.i] *PF* i.(tn) *ioi si* (eredete: *ioi dísz*)
döntés: [tɿ.'pɛ.ʔun] *PF* fn. *tipe'un* (eredete: *pe'un dönt*)
dúdol, szöveg nélkül énekel: [t.ɲ lawɾ] *PF*

E

(-e)... vagy nem, (-e)... vagy sem: [ft'ɛj] *PF* *ksz. ftxey*
(-e)... vagy sem, (-e)... vagy nem: [ft'ɛj] *PF* *ksz. ftxey*
(egy) fél: [mawɿ] *PF* fn. *mawɿ*
(egy) harmad: [pan] *PF* fn. *pan*
(együtt) mint egy család: [ni.so.'a.i.a] *PF* *hsz. nisoaia* (eredete: *soaia család*)
(együtt) mint egy klán: [ni.o.'loʔ] *PF* *hsz. niolo'* (eredete: *olo' klán*)
(el)dönt: [p.ɛ.ʔ.un] *PF* i.(t) *pe'un*
(el)kezdődik: [sɲ.æ.ʔ.i] *PF* i.(tnm) *sngä'i*
(el)küld: [fp.ɛʔ] *PF* i.(t) *fpe'*
(el)pusztít, megsemmisít, lerombol:
 [sk.a.'ʔ.a] *PF* i.(t) *ska'a*
(el)takar, (be)fed: [lɛw 's.i] *PF* i.(tn) *lew si* (eredete: *lew takar*)
(el)veszít: [t'a.t.ɛp] *PF* i.(t) *tatep*
(elő)jel, ómen: [a.'u.ɲi.a] *PF* fn. *aungia*
ebben a pillanatban, éppen most: [p'i.'set] *PF* *hsz. pxiset* (összetétel ebből: *set most* és *pxi éles*)
ebben a tekintetben, ezzel kapcsolatban:
 [mi.'ft'ɛ.lɛ] *PF* *hsz. miftxele*
ebből eredően, ettől, ezért, emiatt: [ta.'fral] *PF* *hsz. tafral*
edz, gyakorol: [tʃk'ɛ.kɛɲ 's.i] *PF* i.(tn) *tskxekeng si* (eredete: *tskxekeng edzés*)
edzés, kiképzés, gyakorlat: [tʃk'ɛ.kɛɲ] *PF* fn. *tskxekeng*
egy csepp vagy kisebb vízesések sorozata, amelyek egy folyamból vagy tavakból fo-

i.(tn) tìng lawr (eredete: *tìng ad* és *lawr dal-lam*)
düh: [tɿ.'sti] *PF* fn. *tisti* (eredete: *sti dühöng*)
dühít, bosszant: [stɛj.'k.i] *PF* i.(t) *steyki* (eredete: *sti dühöng* és «*eyk*» műveltető igei infixum)
dühödtt mordulás, 'vigyázz!': [o.'iss] *LA* *gesz. oïsss*
dühöng, bosszankodik: [st.i] *PF* i.(tn) *sti*
dühösen mordul: [o.'iss s.i] *PF* i.(tn) *oïsss si* (eredete: *oïsss dühös mordulás*)
dühösen, mérgesen: [ni.'sti] *PF* *hsz. nisti* (eredete: *sti dühöng*)

lynak (megszámlálható): [sja.nan] *PF* fn. *syanan*
egy hét: [kin.tɾ] *PF* fn. *kintrr* (eredete: *kinä hét* és *trr nap*)
egy kevés, néhány: [ʔa.ʔaw] *PF* mn. *'a'aw* (egyesszámú, megszámlálható főnevekkel)
egy osztály tagja, osztálytárs: [nu.mul.'t'a.tu] *PF* fn. *numultxatu* (eredete: *numultxa tanóra*)
egy pandorai nap, nap-éj változás Pandorán:
 [tɾ.t'on] *PF* fn. *trrtxon* (összetétel ebből: *trr nap* és *txon éj*)
egy pillanat múlva, azonnal: [p'i.swaw.'aj] *PF* *hsz. pxiswaway* (összetétel ebből: *swaw pillanat* és *ay jövő idejű igei infixum*)
egy pillanattal ezelőtt: [p'i.swaw.'am] *PF* *hsz. pxiswawam* (összetétel ebből: *swaw pillanat* és *-am múlt idejű igei infixum*)
egy személy (általános alany): [ʔaw.po] *PF* nm. *'awpo*
egy személyes ivóedény, "korsó"(kagylóhéjból, részegítő italokhoz): [swo.a.sej] *PF* fn. *swoasey* (összetétel ebből: *swoa részegítő ital*, *szesz* és *sey csésze*)
egy szinten, egyformán: [ni.'ʔɛɲ] *PF* *hsz. n'eng* (eredete: *'engeng szint*)
egy, 1: [ʔaw] *PF* szám *'aw*
egybehangzó, harmonikus: [mɛ.'ʔɛm] *PF* mn. *me'em*
egyből utána, rögtön: [p'i.'maw] *PF* told. *pximaw-* (összetétel ebből: *maw után (időben)* és *pxi éles*)

- egyedi, eredeti, nem más forrásból származó:** [lɛ.ˈt̪sim] PF mn. *letsim* (eredete: **tsim** forrás)
- egyedül:** [ni.ˈʔaw.tu] PF hsz. *nì'awtu* (összetétel ebből: **'aw** egy és **tute** személy)
- egyedül lévő, magányos:** [lɛ.ˈʔaw.tu] PF mn. *le'awtu* (összetétel ebből: **'aw** egy és **tute** személy)
- egyedülállóan magas, vékony vízesés, amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható):** [sɛ.ˈʔajl] PF fn. *se'ayl*
- egyenes:** [jɛj] PF mn. *yey*
- egyenes vonal:** [jɛj.fja] PF fn. *yeyfya* (eredete: **yey** egyenes és **fya'o** út)
- egyenes vonalban, egyenesen előre:** [ni.jɛj.fja] PF hsz. *nìyeyfya* (eredete: **yeyfya** egyenes vonal)
- egyenes, felegyenesedett:** [p'im] PF mn. *pxim*
- egyenesen:** [ni.jɛj] PF hsz. *nìyey* (eredete: **yey** egyenes)
- egyenesen előre, egyenes vonalban:** [ni.jɛj.fja] PF hsz. *nìyeyfya* (eredete: **yeyfya** egyenes vonal)
- egyenesen, felegyenesedve:** [ni.p'im] PF hsz. *nìpxim* (eredete: **pxim** egyenes)
- egyenletes (mozgásra!), sima:** [lɛɾ] PF mn. *ler*
- egyenlő, azonos, megegyező:** [tɛŋ] PF mn. *teng*
- egyesszámban értendő, valaki, ő(k) (határozatlan alany):** [fko] PF nm. *fko*
- egyesül:** [n.a.w.aŋ] PF i.(tn) *nawang*
- egyesült (pár):** [mun.t'a] PF mn. *muntxa*
- egyetlen:** [lɛ.ˈʔaw] PF mn. *le'aw*
- egyetért:** [m.l.t.ɛ] PF i.(tn) *mllte*
- egyformán, egy szinten:** [ni.ˈʔɛŋ] PF hsz. *nì'eng* (eredete: **'engeng** szint)
- egymást:** [fi.ˈt̪sap] PF hsz. *fitsap* (összetétel ebből: **fipo** ezt (a személyt) és **tsapo** azt (a személyt))
- egyre inkább, növekvő mértékben:** [ni.ˈʔul.ʔul] PF hsz. *nì'ul'ul* (eredete: **'ul** növel)
- egyre kevésbé, csökkenő mértékben:** [ni.næn.æn] PF hsz. *nìnänän* (eredete: **nän** csökkent)
- egyszemélyes függőágy :** [sno.ni.vi] PF fn. *snonivi* (összetétel ebből: **sno** saját és **nivi** függőágy)
- egyszer (a múltban):** [ʔaw.li.ɛ] PF hsz. *'awlie*
- egyszer (nem többször):** [ʔaw.lo] PF hsz. *'awlo*
- egyszerű:** [fjin] PF mn. *fjin*
- egyszerű, könnyű:** [ftu.ɛ] PF mn. *ftue*
- egyszerűen, könnyen:** [ni.ftu.ɛ] PF hsz. *nìftue* (eredete: **ftue** könnyű)
- egyáltalán nem (lásd ke...kaw'it egyáltalán nem kifejezésekben), egyáltalán:** [kaw.ˈʔit] PF hsz. *kaw'it* (összetétel ebből: **ke 'aw** nem és **'it** kevés)
- egyáltalán, egyáltalán nem (lásd ke...kaw'it egyáltalán nem kifejezésekben):** [kaw.ˈʔit] PF hsz. *kaw'it* (összetétel ebből: **ke 'aw** nem és **'it** kevés)
- egyéni stílus:** [sno.lup] PF fn. *snolup* (összetétel ebből: **sno** saját és **lupra** stílus)
- egyénieskedés, önzés:** [ti.ˈʔaw.po] PF fn. *tì'awpo* (eredete: **'awpo** egy személy)
- együtt, közösen:** [ʔaw.si.tɛŋ] PF hsz. *'awsiteng* (összetétel ebből: **'aw** egy és **teng** megegyező)
- egész, teljes:** [ʔæn.sjɛm] PF nm. *'änsyem*
- egész, teljesség:** [wot'] PF fn. *wotx*
- egészség (fizikai):** [fpom.tok'] PF fn. *fpomtokx* (összetétel ebből: **fpom** jólét és **tokx** test) cs.sz.
- egészség vagy jólét (szellemi):** [fpom.ton] PF fn. *fpomron* (eredete: **fpom** jólét és **ronsem** elme) cs.sz.
- egészséges (fizikailag):** [lɛ.fpom.tok'] PF mn. *lefpomtokx* (eredete: **fpomtokx** egészség (fizikai)) cs.sz.
- egészséges (fizikailag):** [fpom.tok.ŋaʔ] PF mn. *fpomtokxnga'* (összetétel ebből: **fpom** jólét és **tokx** test) n.e.
- egészséges (szellemileg):** [lɛ.fpom.ton] PF mn. *lefpomron* (eredete: **fpomron** egészség vagy jólét (szellemi)) cs.sz.
- egészséges (szellemileg):** [fpom.ro.ŋaʔ] PF mn. *fpomronga'* (összetétel ebből: **fpom** jólét és **ronsem** elme) n.e.
- egészségtelen (fizikailag):** [kɛl.fpom.tok'] PF mn. *kelfpomtokx* (összetétel ebből: **ke** nem és **fpomtokx** egészség) cs.sz.
- egészségtelen (fizikailag):** [kɛ.fpom.tok.ŋaʔ] PF mn. *kefpomtokxnga'* (összetétel ebből: **ke** nem és **fpomtokxnga'** egészséges (fizikailag)) n.e.

egészségtelen, beteg (szellemileg): [kɛl.fɔm.ˈro] PF mn. *kɛfpomron* (összetétel ebből: **ke** nem és **lɛfpomron** egészséges (szellemileg)) cs.sz.

egészségtelen, beteg (szellemileg): [kɛ.fɔm.ˈro] PF mn. *kɛfpomronga'* (összetétel ebből: **ke** nem és **fɔmronga'** egészséges (szellemileg)) n.e.

ehető: [t̪suk.ˈjom] PF mn. *tsukjom* (eredete: **yom enni**)

el(felé): [nɛ.ˈto] PF esz. *neto* (eredete: **ne felé**)

elbeszélő költemény, vers: [ˈvur.waj] PF fn. *zurway* (összetétel ebből: **zur** történet és **way dal**)

elbukni, hibázni, sikertelennek lenni: [ˈn.u.ˈi] PF i.(tn) *nui*

elcsendesül, lehalkít: [fn.u] PF i.(tn) *fnu*

eldöntendő kérdés jele: [ˈsrak(ɛ)] PF part. *srak(e)*

elegancia, kecsesség, báj: [ˈlo.ran] PF fn. *loran* (összetétel ebből: **lor** gyönyörű és **ran** belső tulajdonság)

elejt (ii): [t̪.uŋ.ˈz.up̪] PF i.(t) *tungzup* (összetétel ebből: **tung** enged és **zup** esik)

elereszt: [l̪.o.ˈn.u] PF i.(t) *lonu*

elfelejt: [t̪sw.aʔ] PF i.(t) *tswa'*

elfog, foglyul ejt: [sp.ɛ.ˈʔ.ɛ] PF i.(t) *spe'e*

elfogad: [m.l.ˈʔ.an] PF i.(t) *ml'an*

elfogadás: [t̪l.m.ˈʔan] PF fn. *t̪iml'an* (eredete: **ml'an** elfogad)

elfoglal: [t̪.ok̪] PF i.(t) *tok*

elfoglalt(nak lenni) (negatív értelemben): „nyakig ül a munkában”: [ˈv.ʔ̪.m] PF i.(átn) *vr̪in* (eredete: **ʔ̪in** elfoglalt)

elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), elmélyed valamiben, amit különösen kellemesnek talál: [ˈs.u.l.m] PF i.(átn) *sulin* (eredete: **ʔ̪in** elfoglalt)

elfoglalt, tevékeny: [ʔ̪.m] PF i.(tn) *ʔ̪in*

elfoglaltságot adó cselekvés: [t̪m] PF fn. *t̪in* (eredete: **ʔ̪in** elfoglalt)

elfogyaszt, eléget: [n.ɛk̪] PF i.(t) *nekx*

elhagy: [t̪.ɲ] PF i.(t) *tx̪ing*

elhagy, elmegy: [h.um] PF i.(tn) *hum*

elhalad (vmi. mellett): [ft.ɛm] PF i.(t) *f̪tem*

elismer: [p.l.ˈŋaj] PF i.(tn) *pl̪ngay* (eredete: **pl̪txe** beszél és **ngay** igaz)

eljut/elér valahová, megérkezik: [p̪.a.t̪.ɛ] ZS *igepate*

eljárás, rendszer, folyamat, módszer: [ˈvɛ.fja] PF fn. *vefya* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **fya'o** mód, módszer)

elkap: [ˈst.æʔ.n.i] PF i.(t) *st̪a'ni*

elkerül: [ˈʔ̪.aw.nim] PF i.(t) *'awnim* (összetétel ebből: **ʔ̪'awn** marad és **alim** távol)

elkezd: [t̪sj̪.ul] PF i.(t) *tsyul*

elképzelt dolog: [ˈron.sɛl] PF fn. *ronsrel* (eredete: **ronsreln** **gonp** elképzelt)

ellen (pl: harcolni vki ellen): [wæ] PF told. *wä+*

ellenfél: [ˈwæ.tu] PF fn. *wätu* (eredete: **wä-** **ellen**)

ellenkezőleg, ellentétesen: [ni.ˈwæ] PF hat.sz. *n̪iwä*

ellenség: [k̪'u.tu] PF fn. *kxutu* (eredete: **kxu** baj)

ellentező, az ellenkező oldalon: [ˈfɛ.w.tu.sok̪] PF mn. *fewtusok* (eredete: **few-** **át**)(Hétköznapi szóhasználatban (**few-** **tsok**))

ellentétesen, ellenkezőleg: [ni.ˈwæ] PF hat.sz. *n̪iwä*

ellenőriz, (ki)próbál, értékel: [m.ajʔ] PF i.(tm) *may'*

ellenőriz, (meg)vizsgál: [st̪.ɛ.ˈft̪.ˈaw] PF i.(t) *st̪eftxaw*

ellátmány, utánpótlás: [ˈmɛk.rɛ] PF fn. *mekre*

elme: [ˈron.sɛm] PF fn. *ronsem*

elmegy, elhagy: [h.um] PF i.(tn) *hum*

elméleti, intuitív: [lɛ.ˈʔɛn] PF mn. *le'en* (eredete: **'en** találgatás) n.e.

elmélyed valamiben, elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), amit különösen kellemesnek talál: [ˈs.u.l.m] PF i.(átn) *sulin* (eredete: **ʔ̪in** elfoglalt)

elmés, ötletes: [sil.ˈron.sɛm] PF mn. *s̪ilronsem* (összetétel ebből: **s̪iltsan** jó és **ronsem** elme)

Elnézést!: [hi.ˈt̪.o.a] PF gesz. *hitxoa* (eredete: **h̪i'i** kis és **txoa** megbocsájtás)

elolt: [t̪.oŋ] PF i.(t) *tong*

elosztott, darabolt: [kɛ.ˈʔaw] PF mn. *ke'aw* (összetétel ebből: **ke** nem és **'aw** egy)

elrejt: [w.an] PF i.(t) *wan*

elront, hibát vét, rosszat tesz: [t̪l.ˈk̪.ɛj ˈs.i] PF i.(tn) *t̪ikxey si* (eredete: **t̪ikxey** hiba)

első: [ʔ̪aw.vɛ] PF mn. *'awve* (eredete: **'aw** egy)

első a sorban, eredeti, kezdetben vagy kezdetből fogva létező: [lɛ.ˈs̪ŋæ.ʔi] PF mn. *lesngä'i* (eredete: **sngä'i** kezd)

- elsődleges szerep a társadalomban, foglalkozás:** [t'in.tin] *PF* fn. *txintin* (összetétel ebből: *txin fő* és *tin elfoglaltságot adó cselekvés*)
- elsődleges, fő:** [t'in] *PF* mn. *txin*
- elsősorban, főként, leginkább:** [ni.'ʔaw.ve] *PF* mn. *nì'awve* (eredete: 'awve első)
- eltalál, lesújt, (meg)üt:** [t'a.k.ukʔ] *PF* i.(t) *takuk*
- eltesz:** [n.op'] *PF* i.(t) *nopx*
- eltávolít, elvisz, levesz:** [ʔ.a.k.u] *PF* i.(t) 'aku
- eltévelyedik (spirituális értelemben):** [ʔ.i.a] *PF* i.(tn) 'ia
- eltűnik, elvész (szem elől):** [ʔ.ip] *PF* i.(tn) 'ip
- elutasít:** [tʃj.æf] *PF* i.(t) *tsyär*
- elutasítás:** [ti.tʃjæf] *PF* fn. *tìtsyär* (eredete: *tsyär elutasít*)
- elvesztés:** [ti.'han] *PF* fn. *tìhan* (eredete: *han elveszít*)
- elveszít:** [h.an] *PF* i.(t) *han*
- elvisz, eltávolít, levesz:** [ʔ.a.k.u] *PF* i.(t) 'aku
- elvont értelemben), imádság (általános):** [ti.a.'ho] *PF* fn. *tìaho* (eredete: *aho imádkozik*)
- elvont értelemben), javulás (általános):** [ti.'tsan.ʔul] *PF* fn. *tìtsan'ul* (eredete: *tsan'ul javul*)
- elvont értelemben), rosszabbodás (általános):** [ti.'fə.ʔul] *PF* fn. *tìfə'ul* (eredete: *fe'ul rosszabbodik*)
- elvár, számít valamire:** [sɛ.'f.ɛj] *PF* i.(t), i.(tn) *srefey* (összetétel ebből: *sre+ előtt* és *pey vár*)
- elvégez, befejez:** [ha.'sej 's:i] *PF* i.(tn) *hasey si* (eredete: *hasey kész, befejezett*)
- elvész (szem elől), eltűnik:** [ʔ.ip] *PF* i.(tn) 'ip
- elágazik, irányt vált:** [j.akʔ s:i] *PF* i.(tn) *yak si* (eredete: *yak elágazás*)
- elágazás:** [jakʔ] *PF* fn. *yak*
- elágazó villám:** [a.'tan.zaw] *PF* fn. *atanzaw* (eredete: *atan fény* és *swizaw nyíl*)
- elárul, hátba támad:** [ka.'vukʔ 's:i] *PF* i.(tn) *kavuk si* (eredete: *kavuk árulás*)
- elég:** [ni.'tam] *PF* hsz. *nìtam* (eredete: *tam rendben*)
- eléget, elfogyaszt:** [n.ek'] *PF* i.(t) *nekk*
- elüldöz, kiűz:** [k.u.'t.ak'] *PF* i.(t) *kurakk*
- elülső rész vagy darab:** [za.'p'i] *PF* fn. *zapxi* (eredete: *hapxi rész*)
- előad, bemutat:** [mu.w.m.'t'u] *PF* i.(t) *muwìn-txu* (eredete: *wìntxu mutat*)
- előbukkan, kijön:** [wɿ.'z.a.ʔu] *PF* i.(tn) *wrrza'u* (eredete: *wrrpa kiviül* és *za'u jön*)
- előkészületek, terv:** [ti.'haw] *PF* fn. *tìhaw* (eredete: *haw készülődik*)
- elől jár, példát mutat:** [k.ɛ.n.oŋ] or [kɛ.n.oŋ] *PF* i.(tn) *kenong* (összetétel ebből: *ke nem* és *nong követ*)
- előny, haszon, nyereség:** [tʃan.kum] *PF* fn. *tsankum* (összetétel ebből: *tsan'ul javul* és *kum eredmény*)
- előnyös, hasznos, nyereséges:** [tʃan.kum.ŋaʔ] *PF* mn. *tsankumŋa'* (eredete: *tsankum előny, haszon, nyereség*)
- előnyös, kedvező:** [ɛt.rɪpʔ] *PF* mn. *etríp*
- előre is, előzetesen:** [ni.'li] *PF* hsz. *nìli* (eredete: *li már*)
- előre meglát, megjósol, jövendöl:** [sɛ.s.ɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) *srese'a* (összetétel ebből: *sre+ megelőzőleg* és *tse'a lát*)
- először, eredetileg:** [ni.'sɲæ.ʔi] *PF* hsz. *nìsngä'i* (eredete: *sngä'i kezd*)
- előtt(e),elől:** [ɛ.o] *PF* told. *eo-*
- előtte:** [sɛ.fwa] *PF* k.sz. *srefwa* (eredete: *sre+ előtt* és *fwa az*)
- előzetesen, előre is:** [ni.'li] *PF* hsz. *nìli* (eredete: *li már*)
- előző (korábbi):** [ham] *PF* mn. *ham*
- emel, felvesz:** [k'.ɛl.t.ɛk] *PF* i.(t) *kxelték*
- emelet, szint:** [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* fn. 'engeng
- emellett, ráadásul, továbbá:** [ni.'suŋ] *PF* hsz. *nìsung* (eredete: *sung hozzáad*)
- emiatt, ettől, ezért, ebből eredően:** [ta.'fral] *PF* hsz. *tafral*
- emlék, emlékezés:** [ʔokʔ] *PF* fn. 'ok
- emlékezni:** [z.ɛ.ɾ.okʔ] *PF* i.(t) *zerok*
- emlékezés, emlék:** [ʔokʔ] *PF* fn. 'ok
- energia (fizikai vagy szellemi):** [sju.'ra] *PF* fn. *syura*
- energikus, aktív:** [wa.lakʔ] *PF* mn. *walak*
- enged:** [t.uŋ] *PF* i.(t) *tung*
- engedelmesen, kötelességtudóan:** [ni.'tson] *PF* hsz. *nìtson* (eredete: *tson kötelesség*)
- engedelmeskedik, figyelmez:** [l.ɛkʔ] *PF* i.(t) *lek*
- engedélyez:** [tɛ.'swo.t.ɪŋ] *PF* i.(t) *teswotìng* (összetétel ebből: *tìng ad*)

- enjoy tremendously, love greatly:** [t'a.'su.nu] _{PF} vin. *txasunu* (eredete: **txan** *much* és **sunu** *be likeable*) nfp.
- ennivaló (gyűjtőnév, étel, nincs többesszáma):** [ʼsju.vɛ] _{PF} fn. *syuɔe*
- ennyire, ilyen mértékben:** [fi.'t'an] _{PF} hsz. *fitxan* (eredete: **txan** *sok*)
- enyhe szél, szellő:** [hu.'fwɛ.ʈsʲipʷ] _{PF} fn. *hufwetsyɨp* (eredete: **hufwe** *szél*)
- enyhe, mérsékelt, kellemes:** [ʈsʲja.fɛ] _{PF} mn. *tsyafe*
- erdő:** [naʔ.ɾɨŋ] _{PF} fn. *na'ɾɨŋ*
- eredeti módon, eredetileg, eredetien:** [ni.'tsim] _{PF} hsz. *nitsim* (eredete: **tsim** *forrás*)
- eredeti, egyedi, nem más forrásból származó:** [le.'tsim] _{PF} mn. *letsim* (eredete: **tsim** *forrás*)
- eredeti, kezdetben vagy kezdetől fogva létező, első a sorban:** [ɛ.'sɨæ.ʔi] _{PF} mn. *lesngä'i* (eredete: **sngä'i** *kezd*)
- eredeti, vad, természetes (hamisítatlan, változatlan állapotú):** [jɾ] _{PF} mn. *yrr*
- eredetien, eredetileg, eredeti módon:** [ni.'tsim] _{PF} hsz. *nitsim* (eredete: **tsim** *forrás*)
- eredetileg, először:** [ni.'sɨæ.ʔi] _{PF} hsz. *nisngä'i* (eredete: **sngä'i** *kezd*)
- eredetileg, eredeti módon, eredetien:** [ni.'tsim] _{PF} hsz. *nitsim* (eredete: **tsim** *forrás*)
- eredmény:** [kum] _{PF} fn. *kum*
- erő:** [ti.'t'ur] _{PF} fn. *tixur* (eredete: **txur** *erős*)
- erő, hatalom:** [ʈswal] _{PF} fn. *tswal*
- erős:** [ti.'t'ur.ŋaʔ] _{PF} mn. *tixurnga'* (eredete: **tixur** *erő*) n.e.
- erős (fizikailag/testileg):** [t'ur] _{PF} mn. *txur*
- erős (érzelmileg, lelkileg, nem fizikailag), magabiztos:** [sej.'k'ɛl] _{PF} mn. *seykxel*
- erős személy:** [t'ur.tu] _{PF} fn. *txurtu* (eredete: **txur** *erős*)
- erős vízesés, jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható, de csak ritkán):** [k'or] _{PF} fn. *kxor*
- erős, hatalommal bíró:** [le.'ʈswal] _{PF} mn. *letswal* (eredete: **tswal** *erő, hatalom*)cs.sz.
- erős, hatalommal bíró:** [ʈswal.ŋaʔ] _{PF} mn. *tswalnga'* (eredete: **tswal** *erő, hatalom*)n.e.
- erősen, gondosan:** [nik.tuŋ.'zupʷ] _{PF} hsz. *niktungzup* (eredete: **ke** *tungzup* *nem ejt el*) szó
- sz.: 'anélkül, hogy elejtené'
- erősen, rendületlenül, állhatatosan:** [nik.lo.'nu] _{PF} hsz. *niklonu* (eredete: **ke** *lonu* *nem ereszt*) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'
- erőtéljes:** [t'an.tur] _{PF} mn. *txantur* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **txur** *erős*) cs.sz.
- esemény, történes:** [ti.'lɛn] _{PF} fn. *tilen* (eredete: **len** *történik*)
- eset, alkalom, ismételt előforduló cselekvések egyike:** [a.lo] _{PF} fn. *alo*
- esetleg, talán:** [k'awm] _{PF} hsz. *kxawm*
- este (alkonyat előtt), késő délután:** [ka.jm] _{PF} fn. *kaym*
- este naplemente előtt, alkony:** [sɛ.ton.'ʔon] _{PF} fn. *sreton'ong* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **txon'ong** *alkony*)
- este, éjszaka:** [t'on] _{PF} fn. *txon*
- eszes, okos, értelmes:** [ka.nu] _{PF} mn. *kanu* cs.sz.
- eszik:** [j.om] _{PF} i.(t) *yom*
- eszköz, szerszám:** [sæ.ʔo] _{PF} fn. *sä'o*
- eszébe jut, "beugrik":** [v.inj.k.apʷ] _{PF} i.(t) *vingkap*
- esély, lehetőség:** [sk'om] _{PF} fn. *skxom*
- esély, szerencse:** [sʲaj.vi] _{PF} fn. *syayvi* (eredete: **syay** *sors*)
- eső:** [tom.pa] _{PF} fn. *tompa*
- eső vagy nedves növényzet kellemes illatára emlékeztető, közelben folyó víz:** [so.'sul] _{PF} mn. *sosul*
- esőcsepp:** [tom.pi.va] _{PF} fn. *tompiva* (eredete: **tompa** *eső* és **ilva** *csepp*)
- etet:** [jom.t.ɨŋ] _{PF} i.(tn) *yomting* (összetétel ebből: **yom** *eszik* és **ting** *ad*)
- ettől, ezért, emiatt, ebből eredően:** [ta.'fral] _{PF} hsz. *tafral*
- évés (cselekvés):** [ti.ju.'som] _{PF} fn. *tijusom* (eredete: **yom** *eszik*)
- expect something bad to happen, feel dread, fear (with tsnì for thing dreaded) (ii):** [feʔ.'p.ɛj] _{PF} vin. *fe'pey* (eredete: **fe'** *bad* és **pey** *wait*)
- ez (a dolog):** [fi.'ʔu] _{PF} mut.n. *fi'u* (eredete: '**u** *dolog*)
- ez (a tett/cselekvés):** [fi.'kɛm] _{PF} mut.n. *fikem* (eredete: **kem** *cselekvés, tett*)
- ez a személy, ő:** [fi.po] _{PF} mut.n. *fipo* (eredete: **po** *ő*)

ez(en) a hely(en), itt: [fi. 'tʂɛŋ(ɛ)]_{PF} mut.n., fn.
fitseng(e) (eredete: **tseng hely**)
ezek a szavak: [faj. 'lu.ta]_{PF} fn. *faɣluta* (az ös-
szevonás elemei **faɣ+li'u-t a**, patientive ca-
se)

F

**'francba!', figyelmeztető vagy csalódottságot
kifejező szó:** ['wi.ja]_{ZS} gesz. *wiya*
(fa)kéreg: ['tan.lɛŋ]_{PF} fn. *tanleng* (eredete:
tangek fatörzs és ta'leng bőr)
(fel)tűnik, látszik: [l.am]_{PF} i.(tn) *lam*
a földön feküdni: [k.'t'.aj]_{PF} i.(tn) *klɫɫxay*
(összetétel ebből: **klɫte föld és tɫay laposan**
feküdni)
a főnökének lenni, felette áll (rangsorban):
[ti.'k'ɪm s-i]_{PF} i.(tn) *tikxɪm si* (eredete: **tikx-
ɪm parancsolás, utasítás**)
a főzés művészete: [ti.'ʔɛm]_{PF} fn. *tì'em* (ere-
dete: **'em főz**)
fa: ['ut.ral]_{PF} fn. *utral*
fa (anyag): [rɪn]_{PF} 1fn. *rìn*
fa-, fából készült: [lɛ.'rɪm]_{PF} mn. *lerìn* (eredete:
rìn fa)
fagyaszt: [lɛjr s-i]_{PF} i.(tn) *leyr si* (eredete: **leyr**
fagyott)
fagyott: [lɛjr]_{PF} mn. *leyr*
fajta: [fnɛl]_{PF} fn. *fnel*
fal, függőleges felület: ['k'ɛm.jo]_{PF} fn. *kx-
emyo* (összetétel ebből: **kxem függőlegesnek**
lenni és yo felület)
falat, rágcsa, nasi: [tʂɛj]_{PF} fn. *tsyey*
falatka: [tʂɛj.tʂɛjɪ]_{PF} fn. *tsyeytɫɫɪp* (eredete:
tsyey falat, rágcsa, nasi)
falu: [tʂraj]_{PF} fn. *tɫray*
falánk, mohó: [t'a.nɛw]_{PF} mn. *txanew* (öss-
zetétel ebből: **txan sok és new akar**)
falánkság, mohóság: [ti.'t'a.nɛw]_{PF} fn. *títxa-
new* (eredete: **txanew falánk, mohó**)
fantasztikus, csodálatos, klassz: [ko.'sman]_{PF}
mn. *kosman*
farok: [k'ɛ.tʂɛ]_{PF} fn. *kxetse*
fatörzs: [t'a.ŋɛk']_{PF} fn. *tangek*
faág: [vul]_{PF} fn. *vul*
**fear (with tsnì for thing dreaded) (ii), feel
dread, expect something bad to happen:**
[fɛʔ.'p.ɛj]_{PF} vin. *fe'pey* (eredete: **fe' bad és**
pey wait)

ezzel kapcsolatban, ebben a tekintetben:
[mi.'ft'ɛ.lɛ]_{PF} hsz. *miftxele*
ezért, ettől, emiatt, ebből eredően: [ta.'fral]_{PF}
hsz. *tafral*

február: [vo.sp'i.'mun]_{PF} fn. *vospximun* (öss-
zetétel ebből: **vospxì hónap és mune kettő**)
fedő, valaminek a teteje: [lɛw]_{PF} fn. *lew*
feel desperate: [t'an.'sɲum s-i]_{PF} vin. *tx-
ansɲum si* (eredete: **txansɲum despera-
tion**)
**feel dread, expect something bad to hap-
pen, fear (with tsnì for thing dreaded) (ii):**
[fɛʔ.'p.ɛj]_{PF} vin. *fe'pey* (eredete: **fe' bad és**
pey wait)
fehér: [tɛjɾ]_{PF} mn. *teyr*
fehér szín: [tɛjɾ.pin]_{PF} fn. *teyrpin* (eredete:
teyr fehér)
fej: [rɛ.ʔo]_{PF} fn. *re'ó*
fejlett, érett, felnőtt: [fjɛjn]_{PF} mn. *fyeyn*
fejlettség, érettség, beteljesülés: [ti.'fjɛjn]_{PF}
fn. *tífjeyn* (eredete: **fyeyn érett, fejlett**)
fekete: [la.'jon]_{PF} mn. *layon*
fekete szín: [la.'jom.pin]_{PF} fn. *layompin* (ere-
dete: **layon black**)
fel: [va.j]_{PF} told. *vay-*
felad, megad(ja magát): ['v.ɛ.l.ɛk']_{PF} i.(tn) *ve-
lek*
feladat, kijelölt/egységnyi munka: [ti.'kaŋ.kɛm.vi]_{PF}
fn. *tikangkemvi* (eredete: **tikangkem**
munka)
feladat, tennivaló: [tɪm.vi]_{PF} fn. *tinvi*
feladatot végrehajt, valamit megcsinál:
[tɪm.vi s-i]_{PF} i.(tn) *tinvi si* (eredete: **tinvi**
feladat)
feldarabol (elpusztult állatot): [s.ɛj.'to]_{PF}
i.(t) *seyto*
felegyenesedett, egyenes: [p'im]_{PF} mn. *pxim*
felegyenesedve, egyenesen: [ni.'p'im]_{PF} hsz.
nìpxim (eredete: **pxim egyenes**)
felejtethetlen: [kɛ.tʂuk.'tʂwaʔ]_{PF} mn. *ketsukt-
swa'* (eredete: **ketsuk- nem képes és tswa' el-
felejt**)
felejtethető: [tʂuk.'tʂwaʔ]_{PF} mn. *tsuktswa'* (ere-
dete: **tswa' elfelejt**)
felel, válaszol: [ʔ.ɛjŋ]_{PF} ige *'eyng*

- felelet, válasz:** [tɪ.ʔɛjŋ] *PF* fn. *tì'eyng* (eredete: 'eyng *válaszol*)
- felelős valamiért:** [kɪ.'fr̥oʔ] *PF* i.(átn) *klɫfro'*
- felelős, vigyáz, gondoskodik:** [v̥.ɛwŋ] *PF* i.(t) *vewng*
- felesleges:** [kɛl.'kin] *PF* mn. *kelkin*
- feleslegesen:** [nɪ.kɛl.'kin] *PF* mn. *nikelkin* (eredete: *kelkin felesleges*)
- feleség, női hitves:** [mun.'t'a.tɛ] *PF* fn. *muntx-ate* (eredete: *muntxatu hitves*)
- felett, fent, felül:** [i̯.o] *PF* told. *io-*
- felette áll (rangsorban), a főnökének lenni:** [tɪ.'k'm s-i] *PF* i.(tn) *tikxim si* (eredete: *tikxim parancsolás, utasítás*)
- felfed, kimutat, leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is):** [k̥.u.l.atʔ] *PF* i.(t) *kulat*
- felfedez, (meg)talál:** [ɾ.un] *PF* i.(t) *run*
- felfedez, (meg)vizsgál:** [l.aŋ] *PF* i.(t) *lang*
- felfedezés:** [tɪ.'laŋ] *PF* fn. *tɪlang* (eredete: *lang felfedez*)
- fel felé:** [nɛ.'fæ] *PF* hsz. *nefä*
- felüggeszt (a cselekvés folytatódni fog), ab-bahagy:** [fp̥.akʔ] *PF* i.(tn) *fpak*
- felüggeszteni valamit), kampó (lógatni):** [k̥ur.fja.vi] *PF* fn. *kurfyavi* (eredete: *kurfy-an fogas, függesztett tartó*)
- felhő:** [pɪ.'wopʔ] *PF* fn. *pìwopx*
- felhős:** [lɛp.'wopʔ] *PF* mn. *lep̥wopx* (eredete: *pìwopx felhő*)
- felhőszakadás, zivatar:** [t'an.'tom.pa] *PF* fn. *txantompa* (összetétel ebből: *txan sok* és *tompa eső*)
- feljön, felszáll:** [fæ.'z̥.a.ʔ.u] *PF* i.(tn) *fäza'u* (összetétel ebből: *fäpa tető* és *za'u jön*)
- felkiáltás:** [a.'u] *LA* gesz. *au*
- felkiáltás erőlködés közben, uff! hó-rukk!:** [sa.'u] *LA* gesz. *sau*
- felkészült, kész:** [a.'lak.si] *PF* mn. *alaksi*
- felmegy, felszáll:** [fæ.'k̥.æ] *PF* i.(tn) *fükä* (összetétel ebből: *fäpa tető* és *kä megy*)
- felnőtt módra, éretten:** [nɪ.'fjɛj.n.tu] *PF* hsz. *nì-fjeyntu* (eredete: *fyeyntu felnőtt*)
- felnőtt személy:** [fjɛj.n.tu] *PF* fn. *fjeyntu* (eredete: *fyeyn érett, fejlett*)
- felnőtt, érett, fejlett:** [fjɛj.n] *PF* mn. *fjeyn*
- feloszt, részekre vág:** [p̥'i.m̥.un.ʔ'i] *PF* i.(t) *pximun'i* (összetétel ebből: *hapxi rész* és *mun'i vág*)
- felrobban, szétvet:** [p̥'oɾ] *PF* i.(tn) *pxor*
- felszáll, feljön:** [fæ.'z̥.a.ʔ.u] *PF* i.(tn) *fäza'u* (összetétel ebből: *fäpa tető* és *za'u jön*)
- felszáll, felmegy:** [fæ.'k̥.æ] *PF* i.(tn) *fükä* (összetétel ebből: *fäpa tető* és *kä megy*)
- felszáll, kiló:** [ja.'w̥.o] *PF* i.(tn) *yawo* (összetétel ebből: *ya levegő* és *wo nyúl*)
- felszín, felület:** [jo] *PF* fn. *yo*
- feltételez:** [sr̥ɛ.'fp̥.il] *PF* i.(t) *srefp̥il* (eredete: *sre+ előtt* és *fp̥il gondol*)
- felvesz (ruhát):** [j̥.ɛm.stokʔ] *PF* i.(t) *yemstokx* (összetétel ebből: *yem s̥in felvesz* és *tokx test*)
- felvesz, emel:** [k̥'.ɛl.t.ɛk] *PF* i.(t) *kxelték*
- felás:** [k̥.'k̥.u.l.atʔ] *PF* i.(t) *klɫkulat*
- felé, irányába:** [nɛ] *PF* esz. *ne-*
- felébred, felébredsz:** [tɪ.'t'ɛn s-i] *PF* i.(tn) *t̥itx-en si* (eredete: *t̥itxen ébredlét*)
- felébredsz, felébred:** [tɪ.'t'ɛn s-i] *PF* i.(tn) *t̥itx-en si* (eredete: *t̥itxen ébredlét*)
- felül, fent, felett:** [i̯.o] *PF* told. *io-*
- felület, felszín:** [jo] *PF* fn. *yo*
- felülről, fentről:** [ta.'ʔɛm] *PF* hsz. *ta'em*
- felől, -ból/-ből, -tól/-től, irányából (időbe-niségre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal):** [ta] *PF* esz. *ta-*
- felől, irányából:** [ftu] *PF* esz. *ftu-*
- fenntart:** [fm̥.a] *PF* i.(t) *fmal*
- fenséges stílusú, rendkívüli, kitűnő:** [fjo.lupʔ] *PF* mn. *fyolup* (összetétel ebből: *fyole fenséges* és *lupra stílus*)
- fenséges, magasztos, a tökéletesnél is jobb:** [fjo.lɛ] *PF* mn. *fyole*
- fent között(e):** [fkipʔ] *PF* told. *fkip-*
- fent, felül, felett:** [i̯.o] *PF* told. *io-*
- fentről valami(k) közül:** [ta.'fkipʔ] *PF* told. *tafkip-* (összetétel ebből: *ta felől* és *fkip-fent között*)
- fentről, felülről:** [ta.'ʔɛm] *PF* hsz. *ta'em*
- fenyegget:** [k'ap s-i] *PF* i.(tn) *kxap si* (eredete: *kxap fenyegetés*)
- fenyegetés:** [k'apʔ] *PF* fn. *kxap*
- fenyegető (dolog):** [k'ap.ŋaʔ] *PF* mn. *kxapngä'* (eredete: *kxap fenyegetés*) n.e.
- fenyegető kiáltás:** [sa:] *LA* gesz. *saa*
- fenyegetően:** [nɪ.'k'apʔ] *PF* hsz. *nìkxap* (eredete: *kxap fenyeget*)
- fenék:** [t'im] *PF* fn. *txim*
- fenék, alj(a):** [k̥].p̥a] *PF* fn. *klɫpa*
- feszesít, szorít:** [sn̥.ɛw] *PF* i.(t) *snew*

- fiatal:** [ʔɛ.wan] *PF* mn. 'evan
- figyel:** [ʔɛ.tu s-i] *PF* i.(tn) *eltu si* (eredete: *eltu agy*)
- figyel, szó sz.: szemet ad:** [ʔi.ɲ 'na.ri] *PF* i.(tn) *tɪŋ nari* (eredete: *ting ad* és *nari szem*)
- figyelmen kívül hagy, semmibe vesz:** [j.ækʰ] *PF* i.(t) *yäx*
- figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel:** [ti.jækʰ] *PF* fn. *tɪyäx* (eredete: *yäx figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel:** [sæ.'jækʰ] *PF* fn. *säyäx* (eredete: *yäx figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- figyelmes, tapintatos, kedves:** [ʔstun.wi] *PF* mn. *tstunwi*
- figyelmez, engedelmeskedik:** [l.ɛkʰ] *PF* i.(t) *lek*
- figyelmeztet:** [p.ɛɲ.'hr] *PF* i.(tn) *penghrr* (összetétel ebből: **peng** mond és **hrrap** veszély)
- figyelmeztet:** [p.l.'hr] *PF* i.(tn) *pllhrr* (összetétel ebből: **plltxe** beszél és **hrrap** veszély)
- figyelmeztetés:** [sæ.pɛɲ.'hr] *PF* fn. *säpenghrr* (eredete: **penghrr** figyelmeztet)
- figyelmeztetés:** [sæ.pl.'hr] *PF* fn. *säpllhrr* (eredete: **pllhrr** figyelmeztet)
- figyelmeztetés nélkül, hirtelen:** [ʔsik] *PF* hsz. *tsik*
- figyelmeztetést vagy csalódottságot kifejező szó 'a francba!':** [ʔsa.'hɛj] *ZS* gesz. *tsa-hey*
- figyelmeztető vagy csalódottságot kifejező szó, 'francba!':** [wi.ja] *ZS* gesz. *wiya*
- film, videó:** [ʔɛl a.ru.'sɪkx] *PF* fn. *rel arusikx* (összetétel ebből: **rel** kép és **rikx** mozog)
- filozófia:** [sna.'fpil.fja] *PF* fn. *snaɸpɪlfya* (összetétel ebből: **sna'o** készlet és **fpɪlfya** gondolkodásmód) szó sz.: 'gondolkodásmódkészlet'
- finom, jó ízű:** [ft'i.'lor] *PF* mn. *ftxilor* (összetétel ebből: **ftxi** nyelv és **lor** szép)
- finom, részletes, precíz, bonyolult (dolog):** [hi.'no] *PF* mn. *hino*
- fizikai vagy atlétikai játék, sport:** [u.'van lɛ.'tokʰ] *PF* fn. *uvan letokx* (összetétel ebből: **uvan** játék és **letokx** fizikai, testi)
- fizikai, testi:** [lɛ.'tokʰ] *PF* mn. *letokx* (eredete: **tokx** test)
- fiú:** [ʔɛ.vɛ.ɲan] *PF* fn. 'evengan (eredete: 'eveng gyerek)
- fiú (köznapi):** [ʔɛ.van] *PF* fn. 'evan (eredete: 'evengan *fiú*)
- fiú testvér:** [ʔsmu.kan] *PF* fn. *tsmukan* (eredete: **tsmuk** testvér)
- fiúgyermek:** [ʔi.tan] *JC,PF* fn. 'itan
- flaska, "ivótök":** [ʔɛ.'ʔin.fɛj] *PF* fn. 'e'insey (összetétel ebből: 'e'in gubó és **sey** csésze)
- fog (testrés):** [sʔɛʔ] *PF* fn. *sre'*
- fogantyú, kilincs:** [sæ.'fjɛpʰ] *PF* fn. *säfyep* (eredete: **fyep** megfog)
- fogas, függesztett tartó:** [ʔkur.fjan] *PF* fn. *kurfyan* (összetétel ebből: **kur** lóg és **fyan** mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit)
- foglalkozás, elsődleges szerep a társadalomban:** [ʔin.tm] *PF* fn. *txintin* (összetétel ebből: **txin** fő és **tin** elfoglaltságot adó cselekvés)
- foglyul ejt, elfog:** [sp.ɛ.'ʔ.ɛ] *PF* i.(t) *spe'e*
- fogoly:** [spɛ.'ʔɛ.tu] *PF* fn. *spe'etu* (eredete: **spe'e** foglyul ejt)
- fok, szint, perem, széle valaminek:** [ji] *PF* fn. *yi* (Használható képletesen is, bármilyen mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- folt, hiba, deformáltság, rossz tulajdonság:** [ʔɛʔ.ran.vi] *PF* fn. *fe'ranvi* (eredete: **fe'ran** rossz természet, eredendően hibás)
- folyadék, víz:** [pa.j] *PF* fn. *pay*
- folyam, patak, vízfolyás:** [ʔpaj.fja] *PF* fn. *payfya* (összetétel ebből: **pay** víz és **fya'o** út)
- folyamat, rendszer, eljárás, módszer:** [ʔvɛ.fja] *PF* fn. *vefya* (összetétel ebből: **ve'o** rend, rendezettség és **fya'o** mód, módszer)
- folyamatosan:** [ni.'tutʰ] *PF* hsz. *nitut* (eredete: **tut** folyamatosan jelző)
- folyamatosan, megállás nélkül:** [ni.l.ɛ.'ftaɲ] *PF* hsz. *niłkeftang* (összetétel ebből: **luke** nélkül és **ftang** abbahagy)
- folyamán, alatt, közben:** [ʔkr.kə] *PF* told. *krrka-* (eredete: **krr** idő)
- folyik:** [ʔtswɛ.sja s-i] *PF* i.(tn) *tswesya si* (eredete: **tswesya** folyás)
- folyik, önt:** [sl.o.'an] *PF* i.(tn) *sloan*
- folytat:** [s.a.'l.ɛw] *PF* ige. *salew*
- folytat egy cselekvést, valamilyen állapotban marad:** [v.aɸ] *PF* i.(tn) *var*

folytatás jelző (korábban elhangzott mondat megismétlésére szolgál): [tut⁷] *PF* part. *tut*
folyás: [t⁷swɛ.sja] *PF* fn. *tswesya*
folyékony (beszédre!): [naw.'fwɛ] *PF* mn. *nawfwɛ* Összevonás: **na hufwe**
folyó: [kil.'van] *PF* fn. *kilvan*
fonal: [kɪŋ] *PF* fn. *kɪŋ*
fontos: [lɛ.'tsran.tɛn] *PF* mn. *letsranten* (eredete: **tsranten fontos**)
fontos és szeretett hely, kb. haza: [t'an.'wɛ.tɛŋ] *PF* fn. *txanwetsɛŋ* (eredete: **txanwawe(a) jelentős és tsɛŋ hely**)
fontos, számít: [t⁷sr'an.tɛn] *PF* i.(tn) *tsranten*
fontosság, jelentés, jelentőség: [wa.'wɛ] *PF* fn. *wawe*
footstep (sound): [ti.'ran.pam] *PF* n. *tiranpam* (összetétel ebből: **tiran walk** és **pam sound**)
ford, crossing: [em.'kæ.fja] *PF* n. *emkäfya* (eredete: **emkä cross** és **fya'o path**)
fordítás, tolmácsolás: [ti.ral.'pɛŋ] *PF* fn. *tiral-pɛŋ* (eredete: **ral jelentés** és **pɛŋ mond**)
forгат, pörget: [k'im] *PF* i.(t) *kim Pol rumit kolim* *Pörgette a labdát*
forma, alak: [ʔon] *PF* fn. *'on*
formál, alakot ad: [ʔon s-i] *PF* i.(tn) *'on si* (eredete: **'on alak, forma**)
formális, hivatalos: [sɛk.pɛk⁷] *PF* mn. *skepek*
forrás (átvitt értelemben): [tsim] *PF* fn. *tsim*
forró: [som] *PF* mn. *som*
friss, érett: [p'a.sul] *PF* mn. *pxasul*
friss, új keletű: [sok⁷] *PF* mn. *sok*
from behind: [ftu.o.pa] *PF* adp. *ftuopa-*
funkcionális öltözék (része): [p'ɛn] *PF* fn. *px-en*
furcsa módon, különös módon: [ni.'hɛk⁷] *PF* hsz. *nihɛk* (eredete: **hek furcsának lenni**) (mondat eleji határozószó, és nem módhatározószó)
furcsa, különös: [hi.jɪk⁷] *PF* mn. *hiyik*
furcsának, különösnek, idegennek, váratlannak lenni: [h.ɛk⁷] *PF* i.(tn) *hek*
fut: [t.ul] *PF* i.(tn) *tul*
fából faragott, védőszemüveg, (rovarszárnyból készült, stb.): [rɛn.tɛn] *PF* fn. *renten*
fából készült, fa-: [lɛ.'rɪm] *PF* mn. *lerɪn* (eredete: **rɪn fa**)
fáj, fájdalmas(nak lenni): [ti.'sraw 's-i] *PF* i.(tn) *tisraw si* (eredete: **tisraw fájdalom**)
fájdalmas: [sraw] *PF* mn. *sraw*

fájdalmas(nak lenni), fáj: [ti.'sraw 's-i] *PF* i.(tn) *tisraw si* (eredete: **tisraw fájdalom**)
fájdalom: [ti.'sraw] *PF* fn. *tisraw* (eredete: **sraw fájdalmas**)
fáradt: [ŋɛjn] *PF* mn. *ngɛyn*
fásult, tespedt, lusta: [ŋoŋ] *PF* mn. *ngong*
fásultan, lustán: [ni.'ŋoŋ] *PF* hsz. *nɪngong* (eredete: **ngong lusta**)
fásultság, lustaság: [ti.'ŋoŋ] *PF* fn. *tingong* (eredete: **ngong lusta**)
félbe-/megszakítás, megállás, hangszalagzárhang: [ti.'ftaŋ] *PF* fn. *tiftaŋ* (eredete: **ftaŋ megáll**)
félbeszakít, megszakít, kizökent: [m.æ.'k'u] *PF* i.(t) *mäku* (eredete: **kxu baj**)
félelem: [t'o.pu] *PF* fn. *txopu*
félelmet vagy tiszteletet kelteni, hatásosnak lenni: [r.o.'ʔ.a] *PF* i.(tn) *ro'a*
félelmetes, ijesztő: [t'ɛwm] *PF* mn. *txewm*
félni: [t'o.pu 's-i] *PF* i.(tn) *txopu si* (eredete: **txopu félelem**)
féltékenyen, irigyen: [ni.'fɪmɔk'] *PF* hsz. *nɪf-mɔkx* (eredete: **fɪmɔkx féltékenység**)
féltékenység, irigység: [fɪmɔk'] *PF* fn. *fɪmɔkx*
félénk, szégyenlős: [nim] *PF* mn. *nim*
fém: [fɪŋap⁷] *PF* fn. *fɪŋap*
fém(ből készült): [lɛ.'fɪŋap⁷] *PF* mn. *lefɪŋap* (eredete: **fɪŋap fém**)
fény: [a.'tan] *JC* fn. *atan*
fény, ragyogás, lámpa: [sæ.'nɪ] *PF* fn. *sänrr* (eredete: **nrr ragyog, fénylik**)
fényes, élénk: [t'a.na.tan] *PF* mn. *txanatan* (összetétel ebből: **txan sok** és **atan fény**)
fénykibocsátás, biolumineszcencia: [sju.'ra.tan] *JC,PF* fn. *syuratan* (összetétel ebből: **syura energia** és **atan fény**)
fényképezőgép, kamera: [sjɛp.'rɛl] *PF* fn. *syeprel* (összetétel ebből: **syep csapdába ejt** és **rel kép**)
fénylik, ragyog: [n.ɪ] *PF* i.(tn) *nrr*
fénysugár: [a.'tan.vi] *PF* fn. *atanvi* (eredete: **atan fény**)
féreg (pandorai állatfaj): [ŋawŋ] *PF* fn. *ngawŋ*
férfi: [tu.'tan] *PF* fn. *tutan* (eredete: **tute személy**)
férfi hitves, férj: [mun.'t'a.tan] *PF* fn. *muntxatan* (eredete: **muntxatu hitves**)

férfi, hím: [ˈfɲɛ.lan] *PF* fn. *fnelan* (eredete: **fnel fajta**)
férfi-, hím-: [lɛ.ˈfɲɛ.lan] *PF* mn. *lefnelan* (eredete: **fnelan hím, férfi**)
férj, férfi hitves: [mun.ˈtʰa.tan] *PF* fn. *muntxatan* (eredete: **muntxatu hitves**)
fészek (állat): [tsɾul] *PF* fn. *tsɾul*
fésű, kefe: [sl.ajkʰ] *PF* i.(t) *slayk*
**féltreérthetetlenül, különösen, nyomaték-
kal:** [ni.ˈpʰi] *PF* hsz. *nipxi* (eredete: **pxi éles**)
föld, talaj: [ˈkʰl.tɛ] *PF* fn. *klte*
föld, terület: [at.ˈkʰɛ] *PF* fn. *atxkxe*
földet ér, leszáll: [kl.ˈw.ɔ] *PF* i.(tn) *klwo* (összetétel ebből: **klte föld és wo nyúl**)
földet ér, leszáll: [kl.ˈp.æ] *PF* i.(tn) *klpã* (összetétel ebből: **klte föld és pãhem érkezik**)
földrengés: [kl.ˈrikʰ] *PF* fn. *klrikx* (összetétel ebből: **klte föld és rikx mozog**)
fúj! (megvetést, lenézést jelöl): [pakʰ] *PF* part. *pak*
fúvós hangszer: [ˈsɲɛ.ʔo.tʰaŋ] *PF* fn. *syɛʰotxang* (összetétel ebből: **syɛha lélegzet és ʰotxang hangszer**)
függ valamitől, számít, bízik: [m.ɔŋ] *PF* i.(t) *mong*
függesztett tartó, fogas: [ˈkuɾ.fjan] *PF* fn. *kurfyan* (összetétel ebből: **kur lóg és fyan mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit**)
függő beszéd bezárása idézet vége, idézet: [sikʰ] *PF* part. *sik*
függő beszéd kezdete, idézet: [san] *PF* part. *san*
függőleges felület, fal: [ˈkʰɛm.jo] *PF* fn. *kxemyo* (összetétel ebből: **kxem függőlegesnek**

G

**‘grockol’, (bele)lát (spirituális értelemben),
lény(eg)ében megért/felismer:** [ˈkʰa.m.ɛ] *PF* i.(t) *kame*
**(gyermek szereteteli megszólítása) szó
szerint: “kis csoda”:** [pa.ˈrul.tɕɲipʰ] *PF* fn. *parultsyip* (eredete: **parul csoda**)
gallér/nyaklánc: [ʔa.ˈliʔ.æ] *PF* fn. *ʰaliʰã*
gesz. húha! nahát!: [ˈtɛw.ti] *PF* gesz. *tewti*
giant, huge: [ˈtʰan.tɕawl] *PF* adj. *txantsawl* (összetétel ebből: **txan much és tɕawl big**)
giccses: [ˈfɛ.lupʰ] *PF* mn. *feʰlup* (összetétel

lenni és yo felület)
függőlegesen: [ni.ˈkʰɛm] *PF* hsz. *nikxem* (eredete: **kxem függőlegesennek lenni**)
függőlegesennek lenni: [kʰ.ɛm] *PF* i.(tn) *kxem*
függőágy (általános): [ˈni.vi] *PF* fn. *nivi*
fül: [ˈmik.jun] *JC* fn. *mikyun*
fülbevaló: [ˈmik.tɕaŋ] *PF* fn. *miktsang* (összetétel ebből: **mikyun fül és tsang testékszer**)
füst: [ˈkʰɛ.nɛɾ] *PF* fn. *kxener*
fütyörészve, fütyülve: [ni.ˈfwɛ.fwi] *PF* hsz. *nifwɛfwi* (eredete: **fwɛfwi fütyül**)
fütyül: [ˈfw.ɛ.fw.i] *PF* i.(tn) *fwɛfwi*
fütyülve, fütyörészve: [ni.ˈfwɛ.fwi] *PF* hsz. *nifwɛfwi* (eredete: **fwɛfwi fütyül**)
füves: [lɛ.ˈzɛ.swa] *PF* mn. *lezeswa* (eredete: **zeswa fű**)
fő, elsődleges: [tʰin] *PF* mn. *txin*
főként, elsősorban, leginkább: [ni.ˈʔaw.vɛ] *PF* mn. *nʰawve* (eredete: **ʰawve első**)
főnév: [ˈtstʰo.li.ʔu] *PF* fn. *tstxoliʰu* (összetétel ebből: **tstxo név és liʰu szó**)
**főnévi kifejezés (főnevet tartalmazó ki-
fejezés):** [ˈtstʰo.liʔ.u.kiŋ.vi] *PF* fn. *tstxoliʰukingvi* (összetétel ebből: **tstxoliʰu főnév és kiŋ fonál**)
főnök, parancsnok: [ˈkʰim.ju] *PF* fn. *kximyu* (eredete: **kxim parancsol, utasít**)
főnök, vezető: [ˈɛjk.tan] *JC* fn. *eyktan* (eredete: **eyk vezet**)
főz: [ʔ.ɛm] *PF* i.(t) *ʰem*
főzőedény: [ˈhu.ru] *PF* fn. *huru*
fű: [ˈzɛ.swa] *PF* fn. *zeswa*
fűszál: [ˈzɛ.swa.vi] *PF* fn. *zeswavi* (eredete: **zeswa fű**)

ebből: **feʰ rossz és lupra stílus**)
gomba: [spʰam] *PF* fn. *spxam*
gondol(kodik): [fp.ɪl] *PF* i.(t) *fpil*
gondolat, ötlet: [sæ.ˈfpil] *PF* fn. *sãfpil* (eredete: **fpil think**)
gondolkodásmód: [ˈfpil.fja] *PF* fn. *fpilfya* (összetétel ebből: **fpil gondol és fyaʰo mód**)
gondosan, erősen: [nik.tuŋ.ˈzupʰ] *PF* hsz. *niktungzup* (eredete: **ke tungzup nem ejt el**) szó sz.: **ʰanélkül, hogy elejtenéʰ**
gondoskodik, vigyáz, felelős: [v.ɛwŋ] *PF* i.(t)

vevng
gonosz(ság): [ti.'kawŋ] *PF* fn. *tikawng* (eredete: **kawng** *rossz*)
gonosz, rossuindulatú: ['kawŋ.lan] *PF* mn. *kawnglan* (összetétel ebből: **kawng** *rossz, gonosz* és **txe'lan** *szív*)
gonosz, rossz: [kawŋ] *PF* mn. *kawng*
graze (ii): [j·om.'ze.swa] *PF* vin. *yomzeswa* (összetétel ebből: **yom** *eat* és **zeswa** *grass*)
grow; germinate and develop (of a plant): [p·aw] *PF* i.(tn) *paw*
gubó, héj, hüvely (növényé): [ʔε.'ʔin] *PF* fn. 'e'in
gurul: [ʔ·r.k·o] *PF* i.(tn) 'rrko
gyagyás, tökfej: [sk'awŋ] *PF* fn. *skxawng*
gyakorlat, kiképzés, edzés: [ʔsk'e.keŋ] *PF* fn. *tskxekeng*
gyakorol, edz: [ʔsk'e.keŋ 's·i] *PF* i.(tn) *tskxekeng si* (eredete: **tskxekeng** *edzés*)
gyakran: [p'im] *PF* hsz. *pxim*
gyanú, tipp, találgatás, megézés: [ʔεn] *PF* fn. 'en
gyenge: [mεjp'] *PF* mn. *meyp*
gyenge személy: [mεjp.tu] *PF* fn. *meypu* (eredete: **meyp** *gyenge*)
gyengeség: [ti.'mεjp] *PF* fn. *timeyp* (eredete: **meyp** *gyenge*)
gyengéd, kedves, lágy (személy vagy dolog): [flr] *PF* mn. *flrr*
gyengéden, lágyan: [ni.'flr] *PF* mn. *niflrr* (eredete: **flrr** *gyengéd*)
gyengédség: [ti.'flr] *PF* fn. *tiflrr* (eredete: **flrr** *gyengéd*)
gyengélkedés, kisebb betegség: [sæ.'sp'in.ʔsjip'] *PF* fn. *säspixintsyip* (eredete: **säspxin** *betegség*)
gyengén, lazán: [ni.'mεjp'] *PF* hsz. *nimeyp* (eredete: **meyp** *gyenge*)
gyerek módra, éretlenül: [ni.'ʔε.vεŋ] *PF* hsz. *nivevng* (eredete: 'eveng *gyerek*)

H

(Hagyd) a fenébe!: [p'a.sik'] *PF* gesz. *pxasik*
ha: [t'o] *PF* ksz. *txo*
ha: [zun] *PF* ksz. *zun*
ha nem (különben)...: [t'o.ke.fjaw] *PF* ksz. *txokefyaw* (összetétel ebből: **txo-ke-fya'o-aw** *ha-nem-egy-út*)

gyerkő(c): [ʔε.vi] *PF* fn. 'evi (becéző forma 'eveng *gyerek*)
gyermek: [ʔε.vεŋ] *PF* fn. 'eveng
gyilkol, öl: [ʔsp·aŋ] *PF* i.(t) *tspang*
gyomor: [ŋæŋ] *PF* fn. *ngäng*
gyors: [win] *PF* mn. *win*
gyorsan: [ni.'win] *PF* hsz. *nivin* (eredete: **win** *gyors*)
gyorsítani, siettetni, sietni: [win 's·i] *PF* i.(tn) *win si* (eredete: **win** *gyors*)
gyáva: [fna.'wεʔ] *PF* mn. *fnawe'*
gyáva: [fna.'wεʔ.tu] *PF* fn. *fnawe'tu* (eredete: **fnawe'** *gyáva*)
gyógyszer, orvosság: [ʔum.ʔsa] *PF* fn. 'umtsa
gyökér: [ŋr] *PF* fn. *ngr*
gyöngy (dész): [srok'] *PF* fn. *srok*
gyönyörúséges, kellemes: [lor] *PF* mn. *lor*
gyülekezőhely: [mo.'ʔa.ra] *PF* fn. *mo'ara*
gyümölcs: [ma.u.ti] *PF* fn. *mauti*
győzelem, nyereség: [ti.jo'raʔ] *PF* fn. *tijora'* (eredete: **yora'** *nyer*)
győztes: [jo.'raʔ.tu] *PF* fn. *yora'tu* (eredete: **yora'** *győz, nyer*)
gyűjt, összeszed: [st·af·s·im] *PF* i.(t) *starsim*
gyűjtemény (személy által szándékosan összerakott): [sæ.'star.sim] *PF* fn. *sästarsim* (eredete: **starsim** *összeszed, gyűjt*)
gyűlöl, utál: [v·εʔ.'k·i] *PF* i.(t) *ve'ki*
gyűlölet: [ti.vεʔ.'ki] *PF* fn. *tive'ki* (eredete: **ve'ki** *gyűlöl*)
gél, sűrű folyadék: [k'um.paŋ] *PF* fn. *kxumpay* (eredete: **kxum** *nyúlós, kocsonyás, sűrű*)
gödröcske (arcon): [ʔsoŋ.ʔsjip] *PF* fn. *tsongt-syip* (eredete: **tsong** *völgy*)
görbe, kerekített, hajlított: [ko.um] *PF* mn. *koum*
gőz, pára, köd: [ja.paŋ] *PF* fn. *yapay* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **pay** *víz*)

habozik, tétovázik: [hi.p·εj] *PF* i.(tn) *hipey* (eredete: **hi'i** *kis* és **pey** *várni*)
habozás nélkül, bízva: [ni.'mal] *PF* hsz. *nimal* (eredete: **mal** *megbízható*)
hacsak nem különálló mondat (ii), remél (tsni *majd a remélt dolog: [sil.'p·εj] *PF**

- i.(tn) *silpey* (összetétel ebből: **siltsan jó és pey vár**)
- haj:** [ˈnik.rɛ] *PF* fn. *nikre*
- hajdís:** [nik.ˈro.i] *PF* fn. *nikroi* (összetétel ebből: **nikre haj és ioi dís**)
- hajlik:** [ˈt.u.v.on] *PF* ige *tuvon*
- hajlik:** [i:l] *PF* i.(tn) *il*
- hajlott korú, öreg, idős:** [ˈko.akˀ] *PF* mn. *koak*
- hajlított, kerekített, görbe:** [ˈko.um] *PF* mn. *koum*
- hajnal előtt:** [sɛ.ɛ.sɪ.ˈʔoŋ] *PF* fn. *sresrr'ong* (összetétel ebből: **sre előtt és trr'ong hajnal**)
- hajnal, napkelte:** [tr.ˈʔoŋ] *PF* fn. *trr'ong* (összetétel ebből: **trr nap és 'ong kinyílik**)
- hajszol, üldöz:** [ˈf.ɛ.w.i] *PF* i.(t) *fewi*
- hajó:** [ˈu.ran] *PF* fn. *uran*
- hal:** [paj.ˈo.aŋ] *PF* fn. *payoang* (összetétel ebből: **pay víz és ioang állat**)
- halk (hang):** [ˈʔa.ŋo] *PF* mn. *'ango*
- halkan:** [ni.ˈfnu] *PF* hsz. *nifnu* (eredete: **fnu halk**)
- hallgat (figyel valamilyen hangra):** [ˈj.u.n.ɛ] *PF* i.(t) *yune*
- hallás:** [ˈstawm.ˈtswo] *PF* fn. *stawmtswo* (eredete: **stawm hall**)
- halom, készlet, csoport, rakás:** [ˈsna.ˈʔo] *PF* fn. *sna'o* n.e.
- halott:** [ˈkɛ.ru.sɛj] *PF* mn. *kerusey* (összetétel ebből: **ke nem és r«us»ey élő (folyamatos mel-léknévi igenevet képző igei infixum)**)
- halál:** [k'itˀ] *PF* fn. *kxitx*
- halál (elvont értelemben):** [ti.ˈtɛf.kupˀ] *PF* fn. *titerkup* (eredete: **terkup meghal**) "A halál elkerülhetetlen."
- halé, állat kicsinye (emlőse, madaré, rovaré):** [ˈli.ni] *PF* fn. *lini*
- hamarosan:** [ˈjɛ.ʔ.rɪm] *PF* hsz. *ye'rɪn*
- hamisítatlanul, természetesen:** [ni.ˈjɪ] *PF* hsz. *nɪyrr* (eredete: **yrr természetes**)
- hamu, parázs:** [ˈt'ɛ.pi.va] *PF* fn. *txepiva* (eredete: **txep tűz és ilva csepp**)
- hanem:** [ˈslæ.kopˀ] *PF* hsz. *släkop* (összetétel ebből: **slä de és kop szintén**)
- hang:** [pam] *PF* fn. *pam*
- hangjáték:** [ˈpam.u.van] *PF* fn. *pamuvan* (összetétel ebből: **pam hang és uvan játék**)
- hangos:** [wokˀ] *PF* mn. *wok*
- hangosan:** [ni.ˈwokˀ] *PF* hsz. *nɪwok* (eredete: **wok hangos**)
- hangszalag-zárhang, megállás, félbe-/megszakítás:** [ti.ˈftaŋ] *PF* fn. *tiftang* (eredete: **ftang megáll**)
- hangszer (általános):** [ʔo.ˈt'aŋ] *PF* fn. *'otxang*
- hangsúly, kiejtés:** [ˈli.ʔu.pam] *PF* fn. *li'upam* (összetétel ebből: **li'u szó és pam hang**)
- harap:** [fr.ɪpˀ] *PF* i.(t) *frɪp*
- harci festék/festés:** [ˈtsa.mo.pin] *PF* fn. *tsamo-pin* (összetétel ebből: **tsam harc és 'opin szín**)
- harci kiáltás:** [i.ˈlɛj] *LA* gesz. *iley*
- harcolni, küzdeni:** [w.ɛm] *PF* i.(tn) *wem*
- harcos:** [ˈtsam.si.ju] *PF* fn. *tsamsiyu* (eredete: **tsam si harcol és -yu főnévképző**)
- harmadik (sorszámnev):** [ˈp'ɛj.vɛ] *PF* mn. *pxeyve* (eredete: **pxey három**)
- harmonikus, egybehangzó:** [mɛ.ˈʔɛm] *PF* mn. *me'em*
- harmónia (általános értelemben):** [ti.ˈmɛ.ʔɛm] *PF* fn. *tímé'em* (eredete: **me'em harmonikus**)
- harmónia, összhang a természettel:** [mɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] *PF* fn. *meoauniaea*
- hasonló:** [stɛŋ] *PF* mn. *steng*
- hasonlóan:** [ni.ˈstɛŋ] *PF* hsz. *nisteng* (eredete: **steng hasonló**)
- hasonlóképpen, ugyanúgy:** [ni.ˈtɛŋ] *PF* hsz. *niteng* (eredete: **teng megegyező**)
- hasznos:** [lɛ.ˈsar] *PF* mn. *lesar* (eredete: **sar használ**)
- hasznos:** [ˈsru.ŋaʔ] *PF* mn. *srunga'* (eredete: **srung segít**) n.e.
- hasznos tipp:** [ˈsruŋ.ˈtʃjipˀ] *PF* fn. *srungtsyip* (eredete: **srung segít**)
- hasznos, előnyös, nyereséges:** [ˈtsan.kum.ŋaʔ] *PF* mn. *tsankumnga'* (eredete: **tsankum előny, haszon, nyereség**)
- hasznosnak lenni:** [lɛ.ˈsar s-i] *PF* i.(tn) *lesar si* (eredete: **lesar hasznos**)
- használ:** [s-ar] *PF* i.(t) *sar*
- haszon, előny, nyereség:** [ˈtsan.kum] *PF* fn. *tsankum* (összetétel ebből: **tsan'ul javul és kum eredmény**)
- haszontalan, hiábavaló:** [kɛl.ˈsar] *PF* mn. *kel-sar* (összetétel ebből: **ke nem és lesar hasznos**)
- hat, 6:** [ˈpu.kapˀ] *PF* szám *pukap*
- hatalmas szövésszék, anyaszövésszék:** [sa.ˈʔɛw.raŋ] *PF* fn. *sa'ewrang* (eredete: **sa'nok anya és 'ewrang szövésszék**)

- hatalmas, tekintélyes:** [fkɛw] *PF* mn. *fkew*
- hatalmas, terjedelmes, kiterjedt:** [ʰo.ɛtʰ] *PF* mn. *hoet*
- hatalom, erő:** [tʰswal] *PF* fn. *tswal*
- hatalommal bíró, erős:** [le.tʰswal] *PF* mn. *lets-wal* (eredete: *tswal* erő, *hatalom*)cs.sz.
- hatalommal bíró, erős:** [tʰswal.ŋaʔ] *PF* mn. *ts-walngaʹ* (eredete: *tswal* erő, *hatalom*)n.e.
- hatodik (sorszámnev):** [ʰpu.vɛ] *PF* mn. *puve* (eredete: *pukap hat*)
- hatvannégy, 64:** [zam] *PF* szám *zam*
- határ, kerület, perem:** [pʰaw.pa] *PF* fn. *pxawpa* (összetétel ebből: *pxaw* körül és *paʹo* oldal)
- határ, széle vminek, szegély, vég:** [tʰɛw] *PF* fn. *txew*
- határozószó:** [ʰja.li.ʔu] *PF* fn. *fyalìʹu* (összetétel ebből: *fyaʹo* mód és *liʹu* szó)
- határozószót:** [ni] *PF* ni– képző toldalék
- hatásosnak lenni, félelmet vagy tiszteletet kelteni:** [ʰo.ʔ.a] *PF* i.(tn) *roʹa*
- havaseső:** [ʰtom.pɛɾ.wi] *PF* fn. *tomperwi* (eredete: *tompa* eső és *herwi* hó)
- healer:** [zej.ʰko.ju] *PF* n. *zeykoyu* (eredete: *zeyko* heal)
- hegy:** [ram] *PF* fn. *ram*
- hegyes, éles:** [pʰi] *PF* mn. *pxi*
- hello:** [kʰi] *PF* gesz. *kxi* (eredete: *kalti* hello) a "kaltxi rövid alakja
- hely:** [tʰsɛŋ(ɛ)] *PF* fn. *tseng(e)*
- hely, tér, úr:** [ŋipʰ] *PF* fn. *ngip*
- helyes, jó (válasz):** [ɛ.ʰjawɾ] *PF* mn. *eyawr*
- helyes, jóképű:** [ʰsaj.ɾipʰ] *PF* mn. *sayriɾ* cs.sz. (férfira)
- helyesen, jól:** [ni.ʰjawɾ] *PF* hsz. *niyawr* (eredete: *eyawr* helyes, jó)
- helyesség:** [ti.ʰjawɾ] *PF* fn. *tiyawr* (eredete: *eyawr* helyes)
- helyet ad:** [tʰiŋ tʰsɛŋ] *PF* i.(tn) *tiŋ tseng* (eredete: *tiŋ* ad és *tseng* hely)
- helyett, inkább mint...:** [tupʰ] *PF* ksz. *tup*
- helyettes, csere-, valami ami helyettesít valami mást:** [sæ.ʰrawn] *PF* fn. *särawn* (eredete: *rawn* kicserél)
- helyettes, megbízott, leendő vezető:** [ɛjk.ta.ʰnaj] *JC,PF* fn. *eyktanay* (eredete: *eyktan* vezető)
- helyettesít, kicserél:** [ɾrawn] *PF* i.(t) *rawn*
- helyettesítés, kicserélés:** [ti.ʰrawn] *PF* fn. *tìrawn* (eredete: *rawn* kicserél)
- helyez, rak:** [j.ɛm] *PF* i.(t) *yem*
- helyreállít, rendbe hoz:** [sp.ɛŋ] *PF* i.(t) *speng*
- helytelen, igazságtalan, rossz:** [kɛm.ʰwi.æ] *PF* mn. *kemwiä* (összetétel ebből: *ke* nem és *muiä* helyes, igazságos, jó)
- helytelen, téves, nem helyes:** [kɛ.ʰjawɾ] *PF* mn. *keyawr* (összetétel ebből: *ke* nem és *eyawr* helyes)
- helyzet:** [ʰkl.tʰsɛŋ] *PF* fn. *kltseng* (eredete: *tseng* hely)
- helyzet, állapot, körülmény:** [ti.ʰkɛj.tokʰ] *PF* fn. *tifkeytok* (eredete: *fkeytok* létezik)
- helyénvaló, igazságos:** [mu.ʰi.æ] *PF* mn. *muiä*
- hetedik (sorszámnev):** [ʰki.vɛ] *PF* mn. *kive* (eredete: *kinä* hét)
- Heureka! Megvan! Értem!:** [to.ʰɛl] *PF* gesz. *tolel* (szinoníma: *tslolam*)
- Heuréka! Rájöttem!:** [ro.ʰlun] *PF* gesz. *rolun*
- hiba:** [ʰkʰ.ɛj] *PF* fn. *kxeyey*
- hiba, deformáltság, folt, rossz tulajdonság:** [ʰfɛʔ.ran.vi] *PF* fn. *fɛʹranvi* (eredete: *fɛʹran* rossz természet, *eredendően* hibás)
- hiba, tévedés:** [ti.ʰkʰ.ɛj] *PF* fn. *tikxey* (eredete: *kxeyey* hiba)
- hibás, valótlan:** [tʰslɛŋ] *PF* mn. *tsleng*
- hibásan, valótlanul:** [ni.tʰslɛŋ] *PF* hsz. *nìtsleng* (eredete: *tsleng* hibás, *valótlan*)
- hibát vét, elront, rosszat tesz:** [ti.ʰkʰ.ɛj ʰs.i] *PF* i.(tn) *tikxey si* (eredete: *tikxey* hiba)
- hibátlan(nak lenni), tökéletes(nek lenni):** [j.ʰoʔʰ] *PF* i.(átn) *yoʹ*
- hibátlanul, tökéletesen:** [ni.ʰjoʔʰ] *PF* hsz. *nìyoʹ* (eredete: *yoʹ* tökéletes)
- hibázni, elbukni, sikertelennek lenni:** [n.u.i] *PF* i.(tn) *nui*
- hideg:** [wɛw] *PF* mn. *wew*
- hideg:** [ti.ʰwɛw] *PF* fn. *tìwew* (eredete: *wew* hideg)
- hideg, hűvös:** [wur] *PF* mn. *wur*
- hirtelen, figyelmeztetés nélkül:** [tʰsik] *PF* hsz. *tsik*
- hisz:** [sp.aw] *PF* i.(t) *spaw*
- hitves, házastárs:** [mun.ʰtʰ.a.tu] *PF* fn. *muntxa-tu* (eredete: *muntxa* egyesült)
- hivatalos, formális:** [ʰskɛ.pɛkʰ] *PF* mn. *skepek*
- hiába, sikertelenül:** [ni.ʰnu] *PF* hsz. *nìnu* (eredete: *nui* sikertelennek lenni)

- hiábavaló, haszontalan:** [kɛl.'sar] *PF* mn. *kel-sar* (összetétel ebből: *ke nem* és *lesar hasznos*)
- hiány:** [ti.'kɛ.lu] *PF* fn. *tikelu* (eredete: *ke nem* és *lu lenni*)
- hiányolt (mint egy távollévő ember, hiányzó, akinek vágnak a jelenlétére):** [lom] *PF* mn. *lom*
- hiánytalan, (meg)elégedett, tele:** [jɛ] *PF* mn. *ye*
- hiányzó, hiányolt (mint egy távollévő ember, akinek vágnak a jelenlétére):** [lom] *PF* mn. *lom*
- hiányzó/hiányolt személy:** ['lom.tu] *PF* fn. *lomtu* (eredete: *lom hiányzó, hiányolt*)
- hmm, let's see, let me think:** [fpi.'vɪl] *PF* intj. *fpi'vɪl* (eredete: *fpi'ɪl think* és «iv» *subjunctive infix*)
- hobby, örömet szerző tevékenység:** [sæ.'su.lm] *PF* fn. *säsulɪn* (eredete: *sulɪn elfoglalt (pozitív értelemben)*)
- hogya (alárendelt tagmondatot jelez), azt:** ['fu.la] *PF* ksz. *fula* (összetétel ebből: *fi'ul ez (jelölt alany eset)* és *a vonatkozó tagmondatot jelez*)
- hogya (alárendelő mellékmondat kötőszava), annak:** ['fu.ri.a] *PF* nm., alár. *furia* (összetétel ebből: *fi'uri ez (topikális)* és *a határozói mellékmondat kötőszava*)
- hogya (alárendelő mellékmondat kötőszava), az:** [fwa] *PF* nm., alár. *fwa* (összetétel ebből: *fi'u ez (alanyeset)* és *a határozói mellékmondat kötőszava*)
- hogya (alárendelő mellékmondat kötőszava), azt:** ['fu.ta] *PF* nm., alár. *futa* (összetétel ebből: *fi'u-t ez-t (tárgyeset)* és *a határozói mellékmondat kötőszava*)
- hogya (alárendelő tagmondat jelző):** ['tsa.wa] *PF* ksz. *tsawa* (összetétel ebből: *tša'u az (kötőmód)* és *a vonatkozó tagmondat jelző*)
- hogya (alárendelő tagmondat jelző):** ['tsa.ta] *PF* ksz. *tsata* (összetétel ebből: *tša'u-t azt (tárgyeset)* és *a vonatkozó tagmondat jelző*)
- hogya (alárendelő tagmondat jelző):** ['tsa.ri.a] *PF* ksz. *tsaria* (összetétel ebből: *tša'u-ri azt (topikális (hangsúlyos) esetvégződés)* és *a vonatkozó tagmondat jelző*)
- hogya (ennek eredményeként):** ['kum.a] *PF* ksz. *kuma* (eredete: *kum eredmény*) megelő-
- zi az eredményt, pl. 'Lu poe sevin niŋtxan kuma yawne slolu oer' (*Olyan gyönyörű volt, hogy beleszerettem.*); lásd még 'akum'
- hogya (ennek eredményeként):** [a.'kum] *PF* ksz. *akum* (eredete: *kum eredmény*) az eredményt követi, pl. 'Poe yawne slolu oer akum, niŋtxan lu sevin' (*Beleszerettem, mert hogy olyan gyönyörű volt.*); lásd még 'kuma'
- hogya nehogy, különben:** ['fte.ke] *PF* ksz. *fte-ke* (összetétel ebből: *fte a célból/azért, hogy és ke nem (valami tagadása)*) (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- hogya(an)?:** ['fja.pɛ] *PF* kérd. *fyape* másik alakja: *pefya*
- hogya(an)?:** [pɛ.'fja] *PF* kérd. *pefya* másik alakja: *fyape*
- hogya, (kötőszó):** [tsɪnɪ] *PF* alár. *tsnì* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- hogya, a célból/azért:** [fte] *PF* ksz. *fte* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- hogya; valaminek az érdekében, (azért):** [fpi] *PF* told. *fpi+*
- hol?:** [pɛ.'sɛŋ] *PF* kérd. *peseng* másik alakja: *tsengpe*
- hol?:** [tsɛŋ.pɛ] *PF* kérd. *tsengpe* másik alakja: *peseng*
- hold:** [o.'a.rɛ] *PF* fn. *oare*
- holnap:** [tr.'a] *PF* hsz. *trray* (eredete: *trr nap és hay következő*)
- holnap éjjel:** [t'o.'na] *PF* hsz. *txonay* (eredete: *txon éj és hay következő*)
- holnapután, két nap múlva:** [mɛ.sɪ.'a] *PF* fn., hsz. *mesrray* (eredete: *trr nap*)
- homlok, szemöldök:** [za.'rɛʔ] *PF* fn. *zare'* (összetétel ebből: *zapxi elülső rész* és *re'o fej*)
- homok:** [nɛ.ni] *PF* fn. *neni*
- homályos, ködös:** [lɛ.'ja.pa] *PF* mn. *leyapay* (eredete: *yapay köd*)
- hope (konkrét):** [sæ.sil.'pɛ] *PF* fn. *säsilpey* (eredete: *silpey remél*)
- Hoppá!:** [ʔæʔ] *PF* gesz. 'ä'
- hord, visz:** ['h.ɛ.n.a] *PF* i.(t) *hena*
- hordány:** ['tut.se.na] *PF* fn. *tutsena* (összetétel ebből: *tute személy* és *sähena hordozó*)
- horizont:** ['taw.t'ɛw] *PF* fn. *tawtxew* (összetétel ebből: *taw ég(bolt)* és *txew határ*)
- horzsolás, vágás, kisebb seb:** ['sk'ir.'tsjɪp] *PF* fn. *skxirtsyip* (eredete: *skxir seb*)

- hosszabb időtartamú:** [nul.'kɿ] *PF* *hsz.* *nulkrr* (eredete: **krr** idő)
- hosszú:** [ɲim] *PF* *mn.* *ngim*
- hosszú (idő):** [jol] *PF* *mn.* *yol*
- hosszúság:** [ɲim.'pup¹] *PF* *fn.* *ngimpup* (eredete: **ngim** hosszú és **pup** rövid)
- hoz:** [za.'m·u.ɲ·ɛ] *PF* *i.(t)* *zamunge* (eredete: **munge** víz, **hoz**)
- hoz, víz:** ['m·u.ɲ·ɛ] *PF* *i.(t)* *munge*
- hozáad, hozzátesz:** [s·uɲ] *PF* *i.(t)* *sung*
- hozzáférhetetlenné tesz, lepecsétel:** [tj·ɛl] *PF* *i.(t)* *fyel*
- hozátesz, hozzáad:** [s·uɲ] *PF* *i.(t)* *sung*
- hozzaértés, alapos ismeret:** [tsul.'fæ] *PF* *fn.* *tsulfä*
- huge, giant:** ['t'an.ʔsawl] *PF* *adj.* *txantsawl* (összetétel ebből: **txan** much és **tsawl** big)
- hullám (víz):** [wɛ.'op¹] *PF* *fn.* *weopx*
- hullámszerű:** [lɛ.wɛ.'op¹] *PF* *mn.* *leweopx* (eredete: **weopx** hullám (víz))
- humor:** [ti.'ʔi.pu] *PF* *fn.* *tí'ipu* (eredete: 'ipu humoros)
- humoros, vicces, mulattató:** ['ʔi.pu] *PF* *mn.* 'ipu
- háború:** [ʔsam] *PF* *fn.* *tsam*
- háborús csapat:** [ʔsam.po.ɲu] *PF* *fn.* *tsampon-gu* (összetétel ebből: **tsam** háború és **pongu** csapat)
- háborús fegyver:** [ʔsam.sæ.ʔo] *PF* *fn.* *tsam-sä'o* (összetétel ebből: **tsam** háború és **sä'o** eszköz)
- háló:** [hæn] *PF* *fn.* *hän*
- hámoz:** ['fk·a.f·ut¹] *PF* *ige* *fkarut*
- hány (darab)?:** [pol.'p'aj] *PF* *kérd.* *polpxay* (összetétel ebből: **holpxay** szám és **pe** képző)
- hány darab?:** [hol.'p'aj.pɛ] *PF* *kérd.* *holpxay-pe* (összetétel ebből: **holpxay** szám és **pe** kérdőszó képző)
- hányni:** [-u.'ɛʔ] *PF* *i.(t), i.(tn)* *ue'*
- három, 3:** [p'ɛj] *PF* *szám* *pxey*
- háromszor:** [p'ɛ.lo] *PF* *hat.* *pxelo* (eredete: **pxe+** hármasszám jele és **alo** alkalom)
- hát (testrész):** [t'al] *PF* *fn.* *txal*
- hát(ul)ra, hátrafelé:** [nɛ.'ʔim] *PF* *hsz.* *ne'im*
- hátba támad, elárul:** [ka.'vuk¹ 's-i] *PF* *i.(tn)* *kavuk si* (eredete: **kavuk** árulás)
- hátborzongató, kísérteties:** [snew.sjɛ] *PF* *mn.* *snewsye* (összetétel ebből: **snew** szorít, **feszesít** és **syeha** lélegzet)
- hátrafelé, hát(ul)ra:** [nɛ.'ʔim] *PF* *hsz.* *ne'im*
- hátrány:** ['fɛ.kum] *PF* *fn.* *fekum* (összetétel ebből: **fe'** rossz és **kum** eredmény)
- hátrányos:** ['fɛ.kum.ɲaʔ] *PF* *mn.* *fekumnga'* (eredete: **fekum** hátrány)
- hátsó (fél vagy rész):** [kæ.'p'i] *PF* *fn.* *käpxì* (összetétel ebből: **kä** megy és **hapxì** rész)
- ház, otthon:** ['kɛl.ku] *PF* *fn.* *kelku*
- házasság, pázás:** [ti.mun.'t'a] *PF* *fn.* *tímuntxa* (eredete: **muntxa** egyesült)
- házastárs, hitves:** [mun.'t'a.tu] *PF* *fn.* *muntxa-tu* (eredete: **muntxa** egyesült)
- héj, gubó, hüvely (növényé):** [ʔɛ.'ʔin] *PF* *fn.* 'e'in
- hét, 7:** ['ki.næ] *PF* *szám* *kinä*
- hétfő:** [tɿ.'mu.vɛ] *PF* *fn.* *trrmuve* (összetétel ebből: **trr** nap és **muve** második)
- hétköznapi, mindennapos:** [lɛ.'tɿ.tɿ] *PF* *mn.* *letrrrtrr* (eredete: **trr** nap)
- hétvége:** ['mun.tɿ] *PF* *fn.* *muntrr* (eredete: **mu-** ne kettő és **trr** nap)
- hézag, rés:** ['mɛk.tɛɲ] *PF* *fn.* *mektseng* (összetétel ebből: **mek** üres és **tseng** hely)
- hím, férfi:** ['fnɛ.lan] *PF* *fn.* *fnelan* (eredete: **fnel** fajta)
- hím-, férfi-:** [lɛ.'fnɛ.lan] *PF* *mn.* *lefnelan* (eredete: **fnelan** hím, férfi)
- hír, újság:** [fmawn] *PF* *fn.* *fmaawn*
- híresnek lenni:** [t'an.'ɾ·o.ʔ·a] *PF* *i.(tn)* *txanro'a* (összetétel ebből: **txan** sok és **ro'a** félelmet vagy tiszteletet kelteni)
- hív, szólít:** [sj·aw] *PF* *i.(tn)* *syaw*
- hó:** ['hɛɾ.wi] *PF* *fn.* *herwi*
- hólyaglampa, nektárlámpás:** [ʔsmi.snɿ] *PF* *fn.* *tsmšnrr* (összetétel ebből: **tsmi** nektár és **nrr** ragyog)
- hómező:** ['hɛɾ.t'a.jo] *PF* *fn.* *hertxayo* (eredete: **herwi** hó és **txayo** mező)
- hónap:** [vo.'sp'i] *PF* *fn.* *vospxi* (eredete: **vosi**pxi tizenkettő és **zisitä** év)
- hópehely:** ['hɛɾ.wi.va] *PF* *fn.* *herwiva* (eredete: **herwi** hó és **ilva** pehely)
- hóvihar:** [t'an.'fwɛɾ.wi] *PF* *fn.* *txanfwerwi* (eredete: **txan** sok és **hufwe+herwi** szél+hó)
- hózápor:** [hɛɾ.'mɛjp¹] *PF* *fn.* *hermeyp* (eredete: **herwi** hó és **meyp** gyenge)
- húros hangszer:** [i'ʔ.ɛn] *JC* *fn.* *i'en*
- hús:** [ʔɲan] *PF* *fn.* *tsngan*

hús aprításához használt rúd: [i.kut^ʔ] *PF* fn.
ikut
hús füstöléséhez használt tartó: [mɛɾ.ki] *PF*
 fn. *merki*
hús, állati eredetű táplálék (étel): [vɛj] *PF* fn.
vey
húsdaraboló eszköz: [sæ.sɛj.'to] *PF* fn. *säseyto*
 (eredete: *seyto* feldarabol (elpusztult állatot))
húz: [za.'ʔ.æ.ɾ.ɪp^ʔ] *PF* i.(t) *za'ärìp* (eredete:
 'ärìp mozgat)
húzódózva, kötekedve: [ni.wæ.'tɛ] *PF* hsz.
nìwäte (eredete: *wäte* vitatkozik)
hüvely (növényé), gubó, héj: [ʔɛ.'ʔin] *PF* fn.

I

"ivótök", flaska: [ʔɛ.'ʔin.ʃɛj] *PF* fn. *'e'insey* (ös-
 szetétel ebből: *'e'in* gubó és *sey* csésze)
-ig, amíg: [va.j.'kɾ] *PF* ksz. *vaykrr* (összetétel
 ebből: *vay*– *ig* és *krr* idő)
i.(t): [ɛ.w.k.u] *PF* ewku *ewkuérez* (ízt!)
idegen, ismeretlen: [kɛ.woŋ] *PF* mn. *kewong*
idegen, ismeretlen személy: [kɛ.tu.woŋ] *PF*
 fn. *ketuwong*
**idegennek, furcsának, különösnek, várat-
 lannak lenni:** [h.ɛk^ʔ] *PF* i.(tn) *hek*
**idegi összeköttetést létesíteni, össze-
 kapcsolódni vmivel/vkivel:** [tsa.'hejɿ 's-i]
PF i.(tn) *tsaheyl si* (eredete: *tsaheylu* kapcsol-
 lat)
idegköteg, copf: [tswin] *PF* fn. *tswin*
idézet, függő beszéd bezárása idézet vége:
 [sik^ʔ] *PF* part. *sik*
idézet, függő beszéd kezdete: [san] *PF* part.
san
idő: [kɾ] *PF* fn. *krr*
időben utána, követően: [maw] *PF* esz. *maw*–
időjárás: [ja.fkɛjk^ʔ] *PF* fn. *yafkeyk* (eredete:
fkeytok létezik, van)
idős, öreg, hajlott korú: [ko.ak^ʔ] *PF* mn. *koak*
időszerű/jelenlegi: [ɛ.'fkɾ] *PF* mn. *lefkrr* (ere-
 dete: *fikrr* most)
időt tölteni, „lógni” valakivel: [k.æ.tɛŋ] *PF*
 i.(tn) *käteng*
időt vesz igénybe (ii): [kɾ.'n.ɛk^ʔ] *PF* i.(tn) *krr-*
nekx (összetétel ebből: *krr* idő és *nekx* elfo-
 gyaszt)
igaz: [ŋaj] *PF* mn. *ngay*

'e'in
hő: [ti.'som] *PF* fn. *tisom* (eredete: *som* forró)
hőmérséklet: [som.'wɛw] *PF* fn. *somwew* (ere-
 dete: *som* forró és *wew* hideg)
hős: [t'an.tstɛw] *PF* fn. *txantstew* (összetétel
 ebből: *txan* sok és *tstew* bátor)
hős, nagy ember: [nawm.tu] *PF* fn. *nawmtu*
 (eredete: *nawm* nagy)
hőstett, teljesítmény, nagy tett: [sæ.'ro.ʔa] *PF*
 fn. *säro'a*
hűtlenség, áruság: [ka.'vuk^ʔ] *PF* fn. *kavuk*
hűvös, hideg: [wur] *PF* mn. *wur*

igazság: [ti.'ŋaj] *PF* fn. *tŋgay* (eredete: *ngay*
igaz)
igazság(osság), becsületesség: [tim.'wi.æ] *PF*
 fn. *timwiä* (eredete: *muiä* rendes, igazságos,
 helyes, becsületes)
igazságos, helyénvaló: [mu.'i.æ] *PF* mn. *muiä*
igazságtalan, helytelen, rossz: [kɛm.'wi.æ] *PF*
 mn. *kemwiä* (összetétel ebből: *ke* nem és
muiä helyes, igazságos, jó)
igazságtalanság: [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* fn. *tike-*
mwiä (eredete: *kemwiä* helytelen, igazságtal-
 an, rossz)
igazán: [ni.'ŋaj] *PF* hsz. *nìngay* (eredete: *ngay*
igaz)
ige: [kɛm.li.ʔu] *PF* fn. *kemli'u* (összetétel
 ebből: *kem* cselekedet és *li'u* szó)
igen: [sra.nɛ] *PF* hsz., gesz. *srane*
igen is meg nem is, többé-kevésbé:
 [sran.'kɛ.hɛ] *PF* gesz. *srankehe* (összetétel
 ebből: *srane* igen és *kehe* nem)
igyekezet, sietség: [t'i] *PF* fn. *txi*
ihlet, inspiráció: [slan.ti.'ɾɛ] *PF* fn. *slantire* (ös-
 szetétel ebből: *slan* segítség, támogatás és *ti-*
rea szellem)
ijesztő, félelmetes: [t'ɛwm] *PF* mn. *txewm*
**illeszkedik, illik, megfelel, kiegészít, ter-
 mészeténél fogva erősít:** [h.aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*
illetve, vagyis, akarom mondani: [ko.'lan] *PF*
 gesz. *kolan* (eredete: *kan* céloz)
illetően, -ról/-ről, vonatkozóan: [tɛ.'ri] *PF*
 told. *teri*–
**illik, megfelel, kiegészít, illeszkedik, ter-
 mészeténél fogva erősít:** [h.aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*

illusztrál, rajzol: [w·ɛjn] *PF* i.(t) *weyn*
ilyen mértékben, ennyire: [fi.'t'an] *PF* *hsz.*
fitxan (eredete: **txan** sok)
ilyen módon, így: [fi.'fja] *PF* *mut.n.* *fifya* (ere-
dete: **fya'o** mód)
ima: [sa.'ho] *PF* *fn.* *saho* (eredete: **aho** *imádko-
zik*)
imádkozik: [a.'ho] *PF* i.(tn) *aho*
imádnivaló, kedves, cuki: ['ho.na] *PF* *mn.* *ho-
na*
imádság (általános, elvont értelemben):
[ti.a.'ho] *PF* *fn.* *tiaho* (eredete: **aho** *imád-
kozik*)
inauspicious, unfortunate: ['kɛt.rɪp'] *PF* *adj.*
ketrip (eredete: **etrip** *favorable*)
inda: ['ʔa.na] *PF* *fn.* *'ana*
indok, ok: [lun] *PF* *fn.* *lun*
indok, ok: [o.'ɛjk'] *PF* *fn.* *oeyk*
infixum: ['kɛm.li.ʔu.vi] *PF* *fn.* *kemli'uvi* (eredete:
kemli'u *ige*)
információ: [sæ.'o.mum] *PF* *fn.* *säomum* (ere-
dete: **omum** *tud*)
ingadob: [wok.'a.u] *JC,PF* *fn.* *wokau* (összetétel
ebből: **wok** *hangos* és **au** *dob*)
inkább mint..., helyett: [tup'] *PF* *ksz.* *tup*
innivaló, ital: [na.'ɛɪ] *PF* *fn.* *naer*
inspiráció, ihlet: [slan.ti.'ɛ] *PF* *fn.* *slantire* (ös-
szetétel ebből: **slan** *segítség, támogatás* és **ti-
rea** *szellem*)
inspirál: [slan.ti.'ɛ s-i] *PF* i.(tn) *slantire si* (ere-
dete: **slantire** *inspiráció*)
intelligencia, értelem: [ti.'tslam] *PF* *fn.* *titslam*
(eredete: **tslam** *ért*)
intelligensen, okosan: [ni.'ka.nu] *PF* *hsz.* *nika-
nu* (eredete: **kanu** *okos*)
intuitív, elméleti: [ɛ.'ʔɛn] *PF* *mn.* *le'en* (eredete:
'en *találgatás*) *n.e.*
irigyen, féltékenyen: [ni.'fmok'] *PF* *hsz.* *nif-
mokx* (eredete: **fmokx** *féltékenység*)
irigység, féltékenység: [fmok'] *PF* *fn.* *fmokx*
irány, menetirány: [sa.'lɛw.fja] *PF* *fn.* *salewfyja*
(eredete: **salew** *folytat* és **fya'o** *út*)
irányt vált, elágazik: [j.ak' s-i] *PF* i.(tn) *yak si*
(eredete: **yak** *elágazás*)
irányába, felé: [nɛ] *PF* *esz.* *ne-*
**irányából (időbeniségre is utalhat más idő-
vel kapcsolatos szavakkal), -ból/-ből, -**

tól/-től, felől: [ta] *PF* *esz.* *ta-*
irányából, felől: [ftu] *PF* *esz.* *ftu-*
irányít, szabályoz: [hip'] *PF* i.(t) *hipx*
irányítás: [ti.'hip'] *PF* *fn.* *tihix* (eredete: **hipx**
irányít, szabályoz)
is, szintén: [kop'] *PF* *hsz.* *kop*
is, szintén: [kop'] *PF* *hsz.* *kop*
iskola: ['num.tɕɛŋ] *PF* *fn.* *numtseng* (összetétel
ebből: **nume** *tanul* és **tseng** *hely*)
ismeretlen: [kaw.'no.mum] *PF* *mn.* *kawnomum*
(összetétel ebből: **ke** *nem* és **omum** *tud*)
ismeretlen személy, idegen: ['kɛ.tu.woŋ] *PF*
fn. *ketuwong*
ismeretlen, idegen: ['kɛ.woŋ] *PF* *mn.* *ke Wong*
ismeretlen, különös, szokatlan: [st'oŋ] *PF*
mn. *stxong*
ismerni: [sm'on] *PF* i.(tn) *smon*
**ismertetőjel, vonás, jellegzetesség, tulaj-
donság, jellemvonás, külső megjelenés,
oldal, tulajdonság:** [sjoŋ] *PF* *fn.* *syon*
ismerős (leendő barát): [ʔɛj.la.'na] *PF* *fn.* *'ey-
lanay* (eredete: **'eylan** *barát*)
ismétel, újra csinál: [l-ɛjn] *PF* i.(t) *leyn*
**ismételten előforduló cselekvések egyike,
eset, alkalom:** ['a.lo] *PF* *fn.* *alo*
szik: [n.æk'] *PF* i.(t) *näk*
ital, innivaló: [na.'ɛɪ] *PF* *fn.* *naer*
itt, ez(en) a hely(en): [fi.'tsɛŋ(ɛ)] *PF* *mut.n., fn.*
fitseng(e) (eredete: **tseng** *hely*)
ivás útján: [ni.'næk'] *PF* *hsz.* *ninäk* (eredete:
näk *szik*)
ivóedény (kagylóhéjból): ['sum.sɛj] *PF* *fn.*
sumsey (összetétel ebből: **sum** *kagylóhéj* és
sey *csésze*)
izgalmas, mókás: [ʔoʔ] *PF* *mn.* *'o'*
izgalom, móka: [ti.'ʔoʔ] *PF* *fn.* *tì'o'* (eredete:
'o' *izgalmas*)
**izgatottnak lenni valami miatt, lelkesnek
lenni valami iránt, lelkesedést mutatni
valamiért, lelkesedni:** [s'oʔ.h.a] *PF* i.(t)
so'ha (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig
tárgyas a na'vi nyelvben -PF)
izmos: [tsaw.'sɟɛm] *PF* *mn.* *tsawsngem* (eredete:
tsawl *nagy* és **tsngem** *izom*)
izom: [tsɟɛm] *PF* *fn.* *tsngem*
izé, ööö: [ɪ] *PF* „töltelékszó” *ì*

J

- a jövő (következő) hét:** [ˈkin.tʃ.aj] *PF* fn. *kintrray* (eredete: **kintrr hét**)
- ja, aha, oké:** [sʁan] *PF* *hsz.*, *gesz.* *sran*
- január:** [vo.spʰi.ˈʔaw] *PF* fn. *vospxiˈaw* (összetétel ebből: **vospxi hónap** és **ˈaw egy**)
- javaslat:** [ti.ˈmɔkʰ] *PF* fn. *timok* (eredete: **mok javasol**)
- javaslat:** [sæ.ˈmɔkʰ] *PF* fn. *sämok* (eredete: **mok javasol**)
- javasol:** [m.ɔkʰ] *PF* i.(t) *mok*
- javul, (meg)gyógyul:** [ˈzo.sl.u] *PF* i.(tn) *zoslu* (összetétel ebből: **zo jól lenni** és **slu válik vmióé**)
- javul, jobb lesz:** [ˈtsan.ʔ.ul] *PF* i.(tn) *tsanˈul* (összetétel ebből: **siltsan jó** és **ˈul jobban, inkább**)
- javulás (konkrét esetben):** [sæ.ˈtsan.ʔul] *PF* fn. *sätsanˈul* (eredete: **tsanˈul javul**)
- javulás (általános, elvont értelemben):** [ti.ˈtsan.ʔul] *PF* fn. *titsanˈul* (eredete: **tsanˈul javul**)
- javít, (meg)gyógyít:** [zɛj.ˈk.o] *PF* i.(t) *zeyko* (eredete: **zo jól lenni** és **«eyk» műveltető infixum**)
- jel, jelzés:** [sæ.ˈvɿ] *PF* fn. *sävll* (eredete: **vll jelez, mutat**)
- jelen:** [ˈsɛ.kʃ] *PF* fn. *sekrr* (összetétel ebből: **set most** és **krr idő**)
- jelenleg, mostanában:** [ni.ˈfkʃ] *PF* *hsz.* *nifkrr* (eredete: **fikrr most**)
- jelentés:** [ʁal] *PF* fn. *ral*
- jelentés, fontosság, jelentőség:** [wa.ˈwɛ] *PF* fn. *wawe*
- jelentős, személyesen fontos:** [tˈan.wa.ˈwɛ] *PF* mn. *txanwawe* (összetétel ebből: **txan sok** és **wawe jelentőség**)
- jelentősen, értelmesen:** [ni.wa.ˈwɛ] *PF* *hsz.* *nìwawe* (eredete: **wawe jelentés, jelentőség**)
- jelentőség, jelentés, fontosság:** [wa.ˈwɛ] *PF* fn. *wawe*
- jelez, mutat:** [v.ɿ] *PF* i.(tn), i.(t) *vll*
- jellegzetesség, vonás, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság:** [sʃon] *PF* fn. *syon*
- jellemvonás, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, külső megjelenés, oldal, tulajdonság:** [sʃon] *PF* fn. *syon*
- jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható, erős vízesés, de csak ritkán):** [kˈoʃ] *PF* fn. *kxor*
- jelzés, jel:** [sæ.ˈvɿ] *PF* fn. *sävll* (eredete: **vll jelez, mutat**)
- jobb (nem bal):** [ˈski.ɛn] *PF* mn. *skien*
- jobb lesz, javul:** [ˈtsan.ʔ.ul] *PF* i.(tn) *tsanˈul* (összetétel ebből: **siltsan jó** és **ˈul jobban, inkább**)
- jobb oldal:** [ˈski.ɛm.pa] *PF* fn. *skiempa* (összetétel ebből: **skien jobb** és **paˈo oldal**)
- jobban szeret, preferál:** [nul.ˈn.ɛw] *PF* i.(tn) *nulnew* (eredete: **new akar**)
- jobbra:** [ni.ˈski.ɛn] *PF* *hsz.* *niskien* (eredete: **skien jobb**)
- jogász, ügyvéd:** [pæŋ.ˈkˈo.ju ɛ.ko.ˈrɛn] *PF* fn. *pängkxoyu lekoren* (összetétel ebből: **pängkxoyu beszélgető** és **lekoren szabályos, jogi**)
- jut eszembe, apropó, mellesleg:** [ni.ˈviŋ.kapʰ] *PF* *hsz.* *nìvingkap* (eredete: **vingkap eszébe jut, „beugrik”**)
- játszik:** [u.ˈvan ˈs.i] *PF* i.(tn) *uvan si* (eredete: **uvan játék**)
- játék:** [u.ˈvan] *PF* fn. *uvan*
- jég:** [ˈtskˈɛ.paj] *PF* fn. *tskxepay* (eredete: **tskxekő** és **pay víz**)
- jégeső:** [ˈtskˈaj.ˈtsjipʰ] *PF* fn. *tskxaytsyip* (eredete: **tskxepay jég**)
- jó (megfelelő):** [sil.ˈtsan] *PF* mn. *siltsan*
- jó (válasz), helyes:** [ɛ.ˈjawʃ] *PF* mn. *eyawʃ*
- jó valamiben:** [fn.an] *PF* i.(t) *fnan*
- jó ízű, finom:** [ftˈi.ˈloʃ] *PF* mn. *ftxilor* (összetétel ebből: **ftxi nyelvo** és **lor szép**)
- jó, jóság (elvont fogalom):** [ˈsil.ˈtsan] *PF* fn. *tsiltsan* (eredete: **siltsan jó**)
- jókedvű, vidám:** [nit.ˈram] *PF* mn. *nitram*
- jóképzű, helyes:** [ˈsaj.ʃipʰ] *PF* mn. *sayrìp* *cs.sz.* (férfira)
- jól:** [nil.ˈtsan] *PF* *hsz.* *nìltsan* (eredete: **siltsan jó**)
- jól hangzó:** [mik.ˈloʃ] *PF* mn. *miklor* (eredete: **mikyun fülsz** és **lor kellemes**)
- jól lenni, rendben lenni, rendben működni:** [z.o] *PF* i.(átn) *zo*
- jól, helyesen:** [ni.ˈjawʃ] *PF* *hsz.* *nìyawʃ* (eredete: **eyawʃ helyes, jó**)

jóllakott, tele: [jɛ.hakʰ] *PF* mn. *yehakx* (eredete: *ye tele* és *ohakx éhes*)
jólét, béke: [fpom] *PF* fn. *fpom*
jóslat: [tɪ.sɾɛ.sɛ.ʔa] *PF* fn. *tisrese'a* (eredete: *srese'a megjósol*)
jószagú: [on.'lor] *PF* mn. *onlor* (összetétel ebből: *ontu orr* és *lor kellemes*)
jóság (elvont fogalom), jó: [tsɪl.'tsan] *PF* fn. *tsiltsan* (eredete: *siltsan jó*)
jön: [z.a.ʔ.u] *PF* i.(tn) *za'u*
jövendő, megjósol, előre meglát: [sɾɛ.s-ɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) *srese'a* (összetétel ebből: *sre+ megelőzőleg* és *tse'a lát*)

K

"kancsó", több személye ivóedény: [swo.a.sej a.'j] *PF* fn. *swoasey ayll* (összetétel ebből: *swoasey ivóedény részegítő italokhoz* és *yll közös*)
"kedvesem, kicsim": [jawn.tu.tsjip] *PF* fn. *yawntutsyip* (eredete: *yawntu szeretett személy*)
"korsó"(kagylóhéjból, egy személyes ivóedény, részegítő italokhoz): [swo.a.sej] *PF* fn. *swoasey* (összetétel ebből: *swoa részegítő ital, szesz* és *sey csésze*)
(ki)lövelli: [ts̥.æʔ] *PF* ige *tsä'*
(ki)próbál, értékkel, ellenőriz: [m.a.jʔ] *PF* i.(tm) *may'*
(ki)színez: [ʔo.pin.s-uŋ] *PF* i.(t) *'opinsung* (összetétel ebből: *'opin szín* és *sung ad*)
(kötött morféma) túlzás: [hawŋ] *PF* fn. *hawng*
(kötőszó), hogy: [tsm] *PF* alár. *tsnì* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
-ként, akként/ügy..., mint/ahogy: [na] *PF* esz. *na-*
kacag, nevet: [h.a.ŋ.h.am] *PF* i.(tn) *hangham*
kagylóhéj (tengeri), csigaház: [sum] *PF* fn. *sum*
kalap: [haw.'reʔ] *PF* fn. *hawre'* (összetétel ebből: *hawnu véd, óv* és *re'o fej*)
kamera, fényképezőgép: [sjɛp.'rɛl] *PF* fn. *syeprel* (összetétel ebből: *syep csapdába ejt* és *rel kép*)
kampó (lógatni, felfüggeszteni valamit): [kur.fja.vi] *PF* fn. *kurfyavi* (eredete: *kurfy-an fogas, függesztett tartó*)
kantár, kötőfék: [sæ.'zæ.rɪpʰ] *RL,PF* fn. *säzärìp*

jövő: [zu.'saw.kɾ] *PF* fn. *zusawkr* (összetétel ebből: *z«us»a'u jövő* és *kr idő*)
jövő hétvége: [mun.tr.aj] *PF* fn. *munrray* (eredete: *muntr hétvége*)
jövő hónap: [vo.sp'i.'aj] *PF* fn. *vospxiay* (eredete: *vospxi hónap*)
jövő év: [zi.sit.aj] *PF* fn. *zìsitay* (eredete: *zìsit év*)
július: [vo.sp'i.'kin] *PF* fn. *vospxikin* (összetétel ebből: *vospxi hónap* és *kinä hét*)
június: [vo.sp'i.'pukʰ] *PF* fn. *vospxipuk* (összetétel ebből: *vospxi hónap* és *pukap hat*)

(eredete: *za'ärìp híz*)
kaotikus, rendetlen, rendezetlen, összevissza: [vɛl.ke] *PF* mn. *velke* (összetétel ebből: *ve'o rend, rendezettség* és *luke nélkül*)
kap: [t-ɛl] *PF* i.(t) *tel*
kap, megszerez: [k.a.n-om] *PF* i.(t) *kanom*
kapcsolat, kapcsolódás: [sæ.'ta.rɛ] *PF* fn. *sä-tare* (eredete: *tare összekapcsol, kapcsolatban van*)
kapcsolat, szinapszis (idegsejtek közt): [tsa.'hej.lu] *JC,PF* fn. *tsaheylu*
kapcsolatban van, összeköt, összekapcsol: [t.a.r-ɛ] *PF* i.(t) *tare*
kapcsolódás, kapcsolat: [sæ.'ta.rɛ] *PF* fn. *sä-tare* (eredete: *tare összekapcsol, kapcsolatban van*)
kar: [p'un] *PF* fn. *pxun*
karjaiban tart, ölel, karol: [m-ɛ.'y.am] *PF* i.(t) *meyam*
karkötő, karszalag: [p'aw.p'un] *PF* fn. *px-awpxun* (összetétel ebből: *pxaw körül* és *px-un kar*)
karnyújtásnyira, közelben: [a.'sim] *PF* hsz. *asim* (eredete: *sim közel van*)
karol, ölel, karjaiban tart: [m-ɛ.'y.am] *PF* i.(t) *meyam*
karolás, ölelés: [sæm.'yam] *PF* fn. *sämyam* (eredete: *meyam ölel*)
karom, köröm: [tsin] *PF* fn. *tsin*
karszalag, karkötő: [p'aw.p'un] *PF* fn. *px-awpxun* (összetétel ebből: *pxaw körül* és *px-un kar*)
katonai egység, szakasz, csapat: [wɛm.po.ŋu]

- PF* fn. *wempongu* (összetétel ebből: **wem** *harc* és **pongu** *csoporthoz*)
- kavics (szétmorzszolt kő):** [nikʰ] *PF* fn. *nìkx*
- kavics (természetes erők által simára csiszolt apró kő):** [ʰtskʰε.vi] *PF* fn. *tskxevi* (eredete: **tskxe** *kő*)
- kb. haza, fontos és szeretett hely:** [tʰan.ʷε.ʰsɛŋ] *PF* fn. *txanwetseng* (eredete: **txanwawe(a)** *jelentős és tseng hely*)
- kb.: ország, törzsi birtok / tartomány:** [tʰan.lo.ʰkʰε] *PF* fn. *txanlokxe* (összetétel ebből: **txan**; **oloʰ** *nagy*; **klán** és **atxkxe** *föld*)
- kecsesség, elegancia, báj:** [ʰlo.ʰan] *PF* fn. *loran* (összetétel ebből: **lor** *gyönyörű* és **ran** *belső tulajdonság*)
- kedd:** [tr.ʰpʰεj.vɛ] *PF* fn. *trrpɛyve* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **pxeyve** *harmadik*)
- kedves:** [ti.ʰstun.wi.ŋaʰ] *PF* mn. *tìtstunwingaʰ* (összetétel ebből: **tìtstunwi** *kedvesség* és **ngaʰ** *tartalmaz*) n.e.
- kedves, figyelmes, tapintatos:** [ʰtʰstun.wi] *PF* mn. *tstunwi*
- kedves, gyengéd, lágy (személy vagy dolog):** [flɿ] *PF* mn. *flrr*
- kedves, imádnivaló, cuki:** [ʰho.na] *PF* mn. *hona*
- kedvesen, édesen:** [ni.ʰho.na] *PF* hsz. *nìhona* (eredete: **hona** *kedves*)
- kedveskedő kifejezés), édes bogyó (gyengéd):** [pa.ska.ʰlin] *PF* fn. *paskalin* (eredete: **pa-suk** *bogyó* és **(a)kalin** *édes*)
- kedvesség:** [ti.ʰtʰstun.wi] *PF* fn. *tìtstunwi* (eredete: **tstunwi** *kedves*)
- kedvesség, cukiság:** [ti.ʰho.na] *PF* fn. *tìhona* (eredete: **hona** *kedves*)
- kedvező, előnyös:** [ʰεt.ɾipʰ] *PF* mn. *etrip*
- kefe, fésű:** [sl.ajkʰ] *PF* i.(t) *slayk*
- kell:** [ʰz.ε.n.ε] *PF* i.(tnm) *zene*
- kellemes, enyhe, mérsékelt:** [ʰtsja.fɛ] *PF* mn. *tsyafe*
- kellemes, gyönyörűsége:** [loɿ] *PF* mn. *lor*
- kellemes, nyugodalmas, derűs:** [lɛ.ʰfpom] *PF* mn. *lefpom* (eredete: **fpom** *boldogság, béke*) n.e.
- kellemes, élvezhető (fizikailag, szexuálisan):** [mo.ʰwan] *PF* mn. *mowan*
- kellemetlen hang, zaj:** [ʰvæ.pam] *PF* fn. *väpam* (eredete: **vä** *kellemetlen* és **pam** *hang*)
- kellemetlen, undorító:** [væʰ] *PF* mn. *väʰ*
- kellene:** [ʰswej.l.u] *PF* ige *sweylu* (eredete: **swey** *a legjobb* és **lu** *lenni*)
- kemény:** [tʰaʰ] *PF* mn. *txaʰ*
- keményen, szorgalmasan:** [kawɿ] *PF* hsz. *kawl*
- kendő, ponchó, köpeny:** [ʰʔa.ɾɛ] *PF* fn. *ʰare*
- kenu:** [ja.ʰnɛj] *PF* fn. *yaney*
- kenuevező:** [spul.ja.ʰnɛj] *PF* fn. *spulyaney* (összetétel ebből: **spule** *haj* és **yaney** *kenu*)
- kerekített, hajlított, görbe:** [ʰko.um] *PF* mn. *koum*
- keres:** [fw.εw] *PF* i.(t) *fwew*
- keresztül (vmi közepén át), át:** [kʰam.læ] *PF* told. *kxamlä-* (eredete: **kxam** *közép*)
- keresztül, által(a), révén, mentén:** [ʰi.læ] or [i.ʰlæ] *PF* told. *ilä+*
- keresztül, át az ellenkező oldalra:** [fɛw] *PF* told. *few-*
- kerület, határ, perem:** [pʰaw.pa] *PF* fn. *pxawpa* (összetétel ebből: **pxaw** *körül* és **paʰo** *oldal*)
- keserű:** [ʰsjæ.ʔæ] *PF* mn. *syäʰä*
- keserű, savanyú:** [ʰwe.ʔaj] *PF* mn. *weʰay*
- keskeny:** [snɛpʰ] *PF* mn. *snep*
- kesztyű:** [hawn.ʰtsjokʰ] *PF* fn. *hawntsyoqx* (összetétel ebből: **hawnu** *véd, óv* és **tsyoqx** *kéz*)
- kettő, 2:** [ʰmu.nɛ] *PF* szám *mune*
- kevés (kis mennyiség):** [ʰitʰ] *PF* fn. *ʰit*
- kevés, csekély:** [hɪm] *PF* mn. *hìm*
- kevés, néhány:** [hol] *PF* mn. *hol*
- kevésbé:** [ni.ʰnæn] *PF* hsz. *nìnan* (eredete: **nän** *csökkent*)
- kevésbé, kicsit:** [ni.ʰitʰ] *PF* hsz. *nìʰit* (eredete: **ʰit** *kevés*)
- kezdet:** [ʰsɲæ.ʰi.kɿ] *PF* fn. *sngäʰikrr* (összetétel ebből: **sngäʰi** *(el)kezdődik* és **krr** *idő*)
- kezdet:** [ti.ʰtsjul] *PF* fn. *tìtsyul* (eredete: **tsyul** *elkezd*)
- kezdet, kezdő helyzet:** [ʰsɲæ.ʰi.ʰsɛŋ] *PF* fn. *sngäʰitseng* (összetétel ebből: **sngäʰi** *start* és **tseng** *hely*)
- kezdetben vagy kezdettől fogva létező, eredeti, első a sorban:** [lɛ.ʰsɲæ.ʰi] *PF* mn. *lesngäʰi* (eredete: **sngäʰi** *kezd*)
- kezdő:** [ʰsɲæ.ʰi.ju] *PF* fn. *sngäʰiyu* (eredete: **sngäʰi** *(el)kezdődik*)
- kezdő helyzet, kezdet:** [ʰsɲæ.ʰi.ʰsɛŋ] *PF* fn. *sngäʰitseng* (összetétel ebből: **sngäʰi** *start* és **tseng** *hely*)
- kezel (érzelmileg), tart, viselkedik valakivel szemben:** [z.εtʰ] *PF* i.(t) *zet*

- ki(-felé), belülről:** [ʔum.fə] _{PF} told. *ftumfa-* (eredete: *mifa belül*)
- ki(csoda)?:** [pɛ.'su] _{PF} kérd. *pesu* másik alakja: **tupe**
- ki(csoda)?:** [ʔu.pɛ] _{PF} kérd. *tupe* másik alakja: **pesu**
- kicserél, helyettesít:** [ɾ·awn] _{PF} i.(t) *rawn*
- kicserelés, helyettesítés:** [ti.'rawn] _{PF} fn. *tìrawn* (eredete: *rawn kicserél*)
- kicsi te, csekélységed:** [ʔa.ʔsɿpʔ] _{PF} nm. *ngatsɿp* (eredete: *nga you*)
- kicsi, apró, parányi:** [hi.'ʔi] _{PF} mn. *hì'i*
- kicsim", "kedvesem:** [jawn.tu.ʔsɿpʔ] _{PF} fn. *yawntutsɿp* (eredete: *yawntu szeretett személy*)
- kicsit, kevés:** [ni.'ʔitʔ] _{PF} hsz. *nì'it* (eredete: *'it kevés*)
- kicsit, kissé:** [ni.'hol] _{PF} hsz. *nìhol* (eredete: *hol kevés*)
- kiegészít, illik, megfelel, illeszkedik, természeténél fogva erősít:** [h·aʔ] _{PF} i.(tn) *ha'*
- kiejtés, hangsúly:** [ʔi.ʔu.pam] _{PF} fn. *lì'upam* (összetétel ebből: *lì'u szó és pam hang*)
- kifejezés, nyelvi elem:** [ʔi.ʔa.vi] _{PF} fn. *lì'fyavi* (eredete: *lì'fya nyelv*)
- kifejezés, szókapcsolat:** [ʔi.ʔu.kiŋ.vi] _{PF} fn. *lì'ukingvi* (eredete: *lì'uking mondat*)
- kihasznál:** [kawn.ʔs·aɾ] _{PF} i.(t) *kawngsar*
- kihívás (ünnepélyes):** [fpɛ.'i.o] _{PF} fn. *fpeio*
- kijelölt/egységnyi munka, feladat:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] _{PF} fn. *tikangkemvi* (eredete: *tikangkem munka*)
- kijön, előbukkan:** [wɾi.'z·a.ʔu] _{PF} i.(tn) *wrrza'u* (eredete: *wrrpa kívül és za'u jön*)
- kikapcsol, relaxál:** [sj·oɾ] _{PF} i.(tn) *syor*
- kiképzés, edzés, gyakorlat:** [ʔsk'ɛ.kɛŋ] _{PF} fn. *tskxekeng*
- kilincs, fogantyú:** [sæ.'fjɛpʔ] _{PF} fn. *säfyep* (eredete: *fyep megfog*)
- kilovagol:** [kæ.'m·ak.t·o] _{PF} ige *kämakto* (összetétel ebből: *kä megy és makto lovagol, megül*)
- kiló, felszáll:** [ja.'w·o] _{PF} i.(tn) *yawo* (összetétel ebből: *ya levegő és wo nyúl*)
- kimutat, felfed, leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is):** [k·u.l·atʔ] _{PF} i.(t) *kulat*
- kinccs; ritka és értékes dolog:** [ʔsɿjɛjm] _{PF} fn. *tsyeym*
- kinnyit:** [pi.'akʔ s·i] _{PF} i.(tn) *piak si* (eredete: *piak nyitot*)
- kinnyilik, kivirágzik:** [ʔ·oŋ] _{PF} ige *'ong*
- kinnyilás, virágzás:** [ti.'ʔoŋ] _{PF} fn. *tì'ong* (eredete: *'ong virágzik*)
- kinézet, látvány, megjelenés:** [ʔur] _{PF} fn. *'ur*
- kinézet, megjelenés:** [ti.'lam] _{PF} fn. *tìlam* (eredete: *lam látszik*)
- kis pillanat, másodperc:** [swaw.ʔsɿpʔ] _{PF} fn. *swawtsɿp* (eredete: *swaw pillanat*)
- kis rész, kisebbség:** [hɪm.'p'i] _{PF} fn. *hìmpxi*
- kis tó, medence:** [ʔo.ra.ʔsɿpʔ] _{PF} fn. *'oratsɿp* (eredete: *'ora tó*)
- kisebbség, gyengélkedés:** [sæ.'sp'in.ʔsɿpʔ] _{PF} fn. *säspxintsɿp* (eredete: *säspxin betegség*)
- kisebbség csoporté pl. vadászoké), vezető (ideiglenesen):** [ɛjk.ju] _{PF} fn. *eykyu* (eredete: *eyk vezet*)
- kisebbség, vágás, horzsolás:** [sk'ir.ʔsɿpʔ] _{PF} fn. *skxirtsɿp* (eredete: *skxir seb*)
- kisebbség, kis rész:** [hɪm.'p'i] _{PF} fn. *hìmpxi*
- kislány (kedveskedő kifejezés):** [ʔi.te.ʔsɿpʔ] _{PF} fn. *'itetsɿp* (eredete: *'ite lány*)
- kissé, kicsit:** [ni.'hol] _{PF} hsz. *nìhol* (eredete: *hol kevés*)
- kiterjedt, hatalmas, terjedelmes:** [ho.ɛtʔ] _{PF} mn. *hoet*
- kiterjedten, széles körben:** [ni.'ho.ɛtʔ] _{PF} hsz. *nìhoet* (eredete: *hoet hatalmas, terjedelmes*)
- kitűnő:** [t'an.ʔsan] _{PF} mn. *txantsan*
- kitűnő, rendkívüli, fenséges stílusú:** [fjo.lupʔ] _{PF} mn. *fyolup* (összetétel ebből: *fyole fenséges és lupra stílus*)
- kivirágzik, kinnyilik:** [ʔ·oŋ] _{PF} ige *'ong*
- kivétel:** [ti.muŋ.ʔwɾi] _{PF} fn. *tìmungwrr* (eredete: *mungwrr kivételével*)
- kivételezik, kivételt tesz:** [ti.muŋ.'wɾi s·i] _{PF} i.(tn) *tìmungwrr si* (eredete: *tìmungwrr kivétel*)
- kivételt tesz, kivételezik:** [ti.muŋ.'wɾi s·i] _{PF} i.(tn) *tìmungwrr si* (eredete: *tìmungwrr kivétel*)
- kivételével:** [muŋ.'wɾi] _{PF} told. *mungwrr-*
- kizár, távol tart:** [ɛ.k'an s·i] _{PF} i.(tn) *ekxan si* (eredete: *ekxan barikád, akadály*)
- kizökkent, megszakít, félbeszakít:** [m·æ.'k'u] _{PF} i.(t) *mäkxu* (eredete: *kxu baj*)

- kiábrándulás, csalódás, meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság:** [ˈjɛw.la] PF fn. *yewla*
- kiábrándító:** [lɛ.ˈjɛw.la] PF mn. *leyewla* (eredete: *yewla* kiábrándulás)
- kiábrándítóan, csalódást okozva:** [ni.ˈjɛw.la] PF Hsz. *n̄iyewla* (eredete: *yewla* csalódás)
- kiáll, sikerrel vesz (próbát):** [ɛm.ˈz̄.a.ʔ̄.u] PF i.(t) *emza'u* (összetétel ebből: **za'u** jön)
- kiállítás, bemutató:** [sæ.wim.ˈt'u] PF fn. *s̄aw̄intxu* (eredete: **w̄intxu** mutat)
- kiált:** [l̄.ɛjm] PF i.(tn) *leym*
- kiáltás:** [ti.ˈl̄ɛjm] PF fn. *tileym* (eredete: **leym** kiált)
- kiűz, elüldöz:** [k̄.u.ˈf̄.ak'] PF i.(t) *kurakx*
- klassz, csodálatos, fantasztikus:** [ko.ˈsman] PF mn. *kosman*
- klán:** [o.ˈloʔ] PF fn. *olo'*
- klánvezető, törzsfő:** [o.lo.ˈʔɛjk.tan] JC fn. *olo'eyktan* (összetétel ebből: **olo'** klán és **eyktan** vezető)
- kocsonyás, nyúlós, sűrű:** [k'um] PF mn. *kxum*
- kolléga:** [lɛ.tu] PF fn. *lertu*
- koncentrál valamire, specializálódik, különösen érdeklődik:** [k̄.an.ʔ̄.in] PF i.(t) *kan'in* (összetétel ebből: **kan** elfoglalt és **'in** be busy)
- koncentrál, összpontosít:** [k̄.an.fp̄.il] PF i.(tn) *kanfp̄il* (összetétel ebből: **kan** cél és **fp̄il** gondol)
- konferencia, nagygyűlés:** [tsawl.ul.ˈt'a] PF fn. *tsaw̄lultxa* (összetétel ebből: **tsawl** nagy és **ultxa** találkozó)
- konténer, tároló, tartály:** [sæ.ˈhɛ.na] PF fn. *s̄ahena* (eredete: **hena** hord)
- koponya:** [ˈtɛk.rɛ] PF fn. *tekre*
- kor:** [k̄ɛ.wan] PF fn. *kewan* (eredete: **koak** öreg és **'ewan** fiatal)
- kora délután:** [k'am.t̄ɿ.maw] PF fn. *kxamtrr-maw* (összetétel ebből: **kxamtrr** dél és **maw** után)
- korai:** [lɛ.ˈjɛʔ̄.k̄ɿ] PF mn. *leye'krr* (eredete: **ye'krr** korán)
- korábban, megelőzőleg:** [sɛɛ] PF ESZ. *sre+*
- korábban, már:** [sɛɛ.k̄ɿ] PF Hsz. *srekrr* (összetétel ebből: **sre** előtt és **krr** idő)
- korábbi, régi:** [spu.win] PF mn. *spuwin* n.e.
- korán:** [jɛʔ̄.k̄ɿ] PF Hsz. *ye'krr* (eredete: **ye'r̄in** hamarosan és **krr** idő)
- koszos:** [tsɛwt'] PF mn. *tsewtx*
- kultúra, életmód:** [ˈrɛj.fja] PF fn. *reyfya* (összetétel ebből: **rey** élet és **fya'o** út, mód)
- kulturális:** [lɛ.ˈrɛj.fja] PF mn. *lereyfya* (eredete: **reyfya** kultúra)
- kurtán (időben), röviden:** [ni.ˈjɔl] PF Hsz. *n̄iyol* (eredete: **yol** rövid (idő))
- kurzus (tanórák sorozata), tanfolyam:** [sna.nu.mul.ˈt'a] PF fn. *snanumultxa* (eredete: **numultxa** tanóra)
- kutató:** [ti.fti'.a.tu] PF fn. *tiftiatu* (eredete: **tiftia** tanulás)
- kék, zöld:** [ˈɛ.an] PF mn. *ean*
- kék/zöld szín:** [ˈɛ.am.pin] PF fn. *eampin* (eredete: **ean** kék, zöld)
- ként, akként/úgy..., mint/ahogy:** [p'ɛl] PF told. *pxel-*
- kényelem:** [ˈho.an] PF fn. *hoan*
- kényelmes:** [nik'] PF mn. *nik*
- kényelmes:** [lɛ.ˈho.an] PF mn. *lehoan* (eredete: **hoan** kényelem)
- kényelmesen:** [ni.ˈho.an] PF mn. *n̄ihoan* (eredete: **hoan** kényelem)
- kényelmetlen:** [kɛl.ˈho.an] PF mn. *kelhoan* (eredete: **hoan** kényelem)
- kép:** [rɛl] PF fn. *rel*
- képes, tud:** [ts̄.un] PF i.(tnm) *tsun*
- képesség:** [ˈtsu.ʔ̄o] PF fn. *tsu'o*
- képművészet:** [rɛl.tsɛ.o] PF fn. *reltseo* (összetétel ebből: **rel** kép és **tseo** művészet)
- képzelet:** [ti.ˈron.sɛl] PF fn. *t̄ironsrel* (eredete: **ronsreln̄ogop** elképzél)
- képzelet útján, képzeletben:** [ni.ˈron.sɛl] PF Hsz. *n̄ironsrel* (eredete: **ronsreln̄ogop** elképzél)
- képzeletbeli:** [lɛ.ˈron.sɛl] PF mn. *leronsrel* (eredete: **ronsreln̄ogop** elképzél)
- képzeletben, képzelet útján:** [ni.ˈron.sɛl] PF Hsz. *n̄ironsrel* (eredete: **ronsreln̄ogop** elképzél)
- kér:** [v̄.in] PF i.(t) *vin*
- kérdez:** [p̄.awm] PF ige *pawm*
- kérdés:** [ti.ˈpawm] PF fn. *tipawm* (eredete: **pawm** kérdez)
- kérés:** [æ.ˈt̄.æ.lɛ] PF fn. *ätxäle*
- kérés (tsn̄i majd a tárgyi mellékmondat):** [æ.ˈt̄.æ.lɛ 's̄-i] PF i.(tn) *ätxäle si* (eredete: **ätxäle** kérés)
- kés:** [t̄stal] PF fn. *tstal*

- késtok:** [ˈtʰst̪al.sɛ.na] _{PF} fn. *tstalsena* (összetétel ebből: **tstal** *kés* és **sähena** *tartó*)
- kész, befejezett:** [ha.ˈsɛj] _{PF} mn. *hasey*
- kész, felkészült:** [a.ˈlak.si] _{PF} mn. *alaksi*
- készlet, csoport, halom, rakás:** [ˈsna.ʔo] _{PF} fn. *sna'o* n.e.
- készít, alkot, létrehoz:** [ŋ·op˧] _{PF} i.(t) *ngop*
- készít, létrehoz:** [slɛj.ˈk·u] _{PF} i.(t) *sleyku* (eredete: **slu** *válik valamivé* és «**eyk**» *műveltető igei infixum*)
- készül(ődik):** [h·awl] _{PF} i.(t) *hawl*
- késő délután, este (alkonyat előtt):** [kajm] _{PF} fn. *kaym*
- később, után, utána:** [ˈmaw.kr] _{PF} hsz. *mawkrr* (összetétel ebből: **maw** *után* és **krr** *idő*)
- késői:** [lɛ.ˈhawŋ.kr] _{PF} mn. *lehawngkrr* (eredete: **hawngkrr** *későn*)
- későn:** [ˈhawŋ.kr] _{PF} hsz. *hawngkrr* (összetétel ebből: **hawng** *túlzás* és **krr** *idő*)
- két nap múlva, holnapután:** [mɛ.sɿ.ˈa.j] _{PF} fn., hsz. *mesrray* (eredete: **trr** *nap*)
- két napja, tegnapelőtt:** [mɛ.sɿ.ˈa.m] _{PF} fn., hsz. *mesrram* (eredete: **trr** *nap*)
- két szem:** [mɛ.ˈna.ri] _{PF} fn. *menari* (eredete: **me+** *kettes szám jele* és **nari** *szem*)
- kétbalkezes, ügyetlen:** [pi.ˈsaw] _{PF} mn. *pisaw*
- kétszer:** [ˈmɛ.lo] _{PF} hsz. *melo* (eredete: **me+** *kettesszám képző* és **alo** *idő*)
- kétség:** [am.ˈʔa] _{PF} fn. *am'a*
- kétség nélkül:** [am.ˈʔa.lu.kɛ] _{PF} hsz. *am'aluke* (eredete: **am'ake** *biztos, magabiztos*)
- kétségbeesett, sietős:** [lɛ.ˈt'i] _{PF} mn. *letxi* (eredete: **txi** *sietség*)
- kétségbeesetten, sietve:** [ni.ˈt'i] _{PF} hsz. *nitxi* (eredete: **txi** *sietség*)
- kéz:** [tsjok˧] _{PF} fn. *tsyokx*
- kézben tart, (meg)fog, markol:** [fj·ɛp˧] _{PF} i.(t) *fyep*
- kézzelfogható), világ (fizikai):** [ki.ˈfkɛj] _{PF} fn. *kifkey*
- kísélet, próba:** [ti.ˈfmi] _{PF} fn. *tifmi* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- kísérlet, próba:** [sæ.ˈfmi] _{PF} fn. *säfmi* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- kísérteties, hátborzongató:** [ˈsnɛw.sjɛ] _{PF} mn. *snewsye* (összetétel ebből: **snew** *szorít, fészésít* és **syeha** *lélegzet*)
- kíván, követel:** [fj·oʔ] _{PF} i.(t) *fngo'*
- kíván, óhajt:** [ˈr·a.ŋ·al] _{PF} i.(tn) *rangal*
- kíváncs:** [lɛ.ˈno.mum] _{PF} mn. *lenomum* (eredete: **newomum** *kíváncsi(nak lenni)*)
- kíváncsi(nak lenni), tudni akar:** [n·ɛw.ˈo.mum] _{PF} i.(át)n *newomum* (összetétel ebből: **new** *akar* és **omum** *tud*)
- kíváncsiság:** [ti.ˈno.mum] _{PF} fn. *tinomum* (eredete: **newomum** *kíváncsi(nak lenni)*)
- kívánság, követelés:** [sæ.ˈfjɔʔ] _{PF} fn. *säfngo'* (eredete: **fngo'** *kíván*)
- kór, betegség:** [sæ.ˈsp'in] _{PF} fn. *säspxin* (eredete: **spxin** *beteg*)
- kóstol:** [t·ŋ ft'ɪ] _{PF} i.(tn) *tìng ftxì* (eredete: **tìng** *ad* és **ftxi** *nyelv*)
- köd, pára, gőz:** [ˈja.paj] _{PF} fn. *yapay* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **pay** *víz*)
- ködfolt:** [pi.ˈwop'·tsjɪp] _{PF} fn. *pìwopxtsyip* (eredete: **pìwopx** *felhő*) szó sz.: 'kis felhő'
- ködös, homályos:** [lɛ.ˈja.paj] _{PF} mn. *leyapay* (eredete: **yapay** *köd*)
- kölcsön ad:** [kæ.ˈsr̩m] _{PF} i.(t) *käs̩rìn* (eredete: **sr̩n** *ideiglenesen átad egyiktől a másiktól*)
- kölcsön adott vagy kölcsön vett dolog:** [sæ.ˈsr̩m] _{PF} fn. *säs̩rìn* (eredete: **sr̩n** *ideiglenesen átad egyiktől a másiktól*)
- kölcsön vesz:** [za.ˈsr̩m] _{PF} i.(t) *zas̩rìn* (eredete: **sr̩n** *ideiglenesen átvesz a másiktól*)
- köldök:** [ŋɛp˧] _{PF} fn. *ngɛp*
- könny:** [ˈtsjɔw.paj] _{PF} fn. *tsngawpay* (összetétel ebből: **tsngawvik** *sír* és **pay** *víz*)
- könnycsepp:** [ˈtsjɔw.paj.vi] _{PF} fn. *tsngawpayvi* (összetétel ebből: **tsngawvik** *sír* és **pay+vi** *víz, rész-egész viszonyt jelző toldalékkal*)
- könnyen, egyszerűen:** [ni.ˈftu.ɛ] _{PF} hsz. *niftue* (eredete: **ftue** *könnyű*)
- könnyít magán; WC-zik:** [fj·æʔ] _{PF} i.(tn) *fngä'*
- könnyű (fizikai értelemben):** [sjɔ] _{PF} mn. *syo*
- könnyű, egyszerű:** [ˈftu.ɛ] _{PF} mn. *ftue*
- könyök:** [ˈp'un.til] _{PF} fn. *pxuntil* (összetétel ebből: **pxun** *kar* és **til** *izület*)
- köp:** [ˈhi-up˧] _{PF} i.(t), i.(tn) *hiup*
- köpeny, ponchó, kendő:** [ˈʔa.rɛ] _{PF} fn. *'are*
- kör:** [ˈjoʔ.ko] _{PF} fn. *yo'ko* (eredete: **yo'** *tökéletes* és **ko'on** *kör*)
- kör, ovális, nagyjából kerek forma:** [ˈko.ʔon] _{PF} fn. *ko'on* (eredete: **koum** *kerekített* és **'on** *alak*)
- környezet:** [ˈp'aw.ŋip˧] _{PF} fn. *pxawngip* (összetétel ebből: **pxaw** *körül* és **ngip** *tér, hely*)

- köröm, karom:** [t̂sin] _{PF} fn. *tsin*
- körül(ötte):** [p'aw] _{PF} told. *pxaw-*
- körülbelül, durván:** [wum] _{PF} *hsz. wum*
- körülmény, állapot, helyzet:** [ti.'fkɛj.tok¹] _{PF} fn. *tifkeytok* (eredete: **fkeytok** létezik)
- köszön(t), üdvözl:** [kal.'t'i 's:i] _{PF} ige *kaltxi si* (eredete: *kaltxi helló*)
- köszönet, köszönöm!:** [i.'ra.jo] _{JC} fn., *gesz. irayo*
- köszönöm!, köszönet:** [i.'ra.jo] _{JC} fn., *gesz. irayo*
- kötekedve, húzódozva:** [ni.wæ.'tɛ] _{PF} *hsz. niwäte* (eredete: **wäte** vitatkozik)
- kötekedő, okoskodó (személy):** [lɛ.wæ.'tɛ] _{PF} mn. *lewäte* (eredete: **wäte** vitatkozik)
- kötelesség:** [t̂son] _{PF} fn. *tson*
- kötelességtudóan, engedelmesen:** [ni.'t̂son] _{PF} *hsz. nitson* (eredete: **tson** kötelesség)
- kötél:** [t'ur.tel] _{PF} fn. *txurtel* (összetétel ebből: **txur** erős és **telem** zsinór)
- kötőfék, kantár:** [sæ.'zæ.rɪp¹] _{RL,PF} fn. *säzärɪp* (eredete: **za'ärɪp** húz)
- kötőszó:** [ti.l.ʔu] _{PF} fn. *tili'u* (összetétel ebből: **til** ízület és **li'u** szó)
- követ:** [n-on] _{PF} i.(t) *nong*
- követel, kíván:** [fj-oʔ] _{PF} i.(t) *fngo'*
- követelés, kívánság:** [sæ.'fjooʔ] _{PF} fn. *säfngo'* (eredete: **fngo'** kíván)
- következő:** [haj] _{PF} mn. *hay*
- következően:** [ni.'haj] _{PR} *hsz. nihay* (eredete: *hay* következő)
- követően, időben utána:** [maw] _{PF} *esz. maw-*
- közben, alatt, folyamán:** [kɾ.ka] _{PF} told. *krrka-* (eredete: **krr** idő)
- közel van:** [s-im] _{PF} i.(átn) *sim*
- közel(ében):** [l-ok¹] _{PF} told. *lok-*
- közelben folyó víz, eső vagy nedves növényzet kellemes illatára emlékeztető:** [so.'sul] _{PF} mn. *sosul*
- közelben, karnyújtásnyira:** [a.'sim] _{PF} *hsz. asim* (eredete: **sim** közel van)
- közismerten (köznapi beszédben):** [naw.'no.mum] _{PF} **ke** *nem* (valami tagadása) (kötőmódú igével, **köztudottan:** [ni.aw.'no.mum] _{PF} *hsz. niaw-nomum* (eredete: «awn» befejezett melléknévi igenévi infixum és **omum** tud, ismer)
- központi hely:** [k'am.t̂sɛŋ] _{PF} fn. *kxamtseng* (összetétel ebből: **kxam** közép és **tseng** hely)
- köztudottan, közismerten (köznapi beszédben):** [naw.'no.mum]: [ni.aw.'no.mum] _{PF} *hsz. niaw-nomum* (eredete: «awn» befejezett melléknévi igenévi infixum és **omum** tud, ismer)
- közép, középpont:** [k'am] _{PF} fn. *kxam*
- középpont, közép:** [k'am] _{PF} fn. *kxam*
- középszerű, olyan amilyen:** [kɛ.'sran] _{PF} mn. *kesran* (összetétel ebből: **ke** nem és **sran** igen) (Ennek a szónak a származása nem teljesen egyértelmű. Lehet, hogy eredetileg kesrankekehe volt, szó szerint 'nem igen, nem nem,' arra vonatkozóan hogy valami jól vagy rosszul sikerült. Idővel lerövidült kesran-ra, jelentése pedig kibővült, és középszerűséget is kifejez.)
- középszerűen:** [nik.'sran] _{PF} *hsz. niksran* (eredete: **kesran** középszerű)
- középszint:** [k'am.ji] _{PF} fn. *kxamji* (összetétel ebből: **kxam** közép és **yi** szint)
- közönséges, durva, udvariatlan:** [ræp.'tum] _{PF} mn. *räptum*
- közös módon, közösen:** [ni.'j] _{PF} *hsz. niyll* (eredete: **yll** közösségi)
- közös tűz vagy tűzhely:** [j].t'ɛp¹] _{PF} fn. *ylltxep* (összetétel ebből: **yll** közös és **txep** tűz)
- közös, közösségi:** [j] _{PF} mn. *yll*
- közösen, együtt:** [ʔaw.si.'tɛŋ] _{PF} *hsz. 'awsiteng* (összetétel ebből: **'aw** egy és **teng** megegyező)
- közösen, közös módon:** [ni.'j] _{PF} *hsz. niyll* (eredete: **yll** közösségi)
- közösségi, közös:** [j] _{PF} mn. *yll*
- között(e):** [kip¹] _{PF} *esz. kip-*
- között(e):** [mi.'kam] _{PF} told. *mikam-*
- közül(ről):** [ta.'kip¹] _{PF} told. *takip-* (összetétel ebből: **ta** felől és **kip-** között)
- kút:** [ra.'mu.noŋ] _{PF} fn. *ramunong*
- külső megjelenés, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, oldal, tulajdonság:** [sjon] _{PF} fn. *syon*
- különben, hogy nehogy:** [ftɛ.ke] _{PF} *ksz. fte-ke* (összetétel ebből: **fte** a célból/azért, *hogy* és alárendelt tagmondatban)
- különbség:** [ti.'kɛ.tɛŋ] _{PF} fn. *tiketeng* (összetétel ebből: **ke** nem és **teng** azonos)
- különböző, különleges:** [zɛj] _{PF} mn. *zey*
- különleges, különböző:** [zɛj] _{PF} mn. *zey*
- különös módon, furcsa módon:** [ni.'hɛk¹] _{PF} *hsz. nihek* (eredete: **hek** furcsának lenni)

(mondat eleji határozószó, és nem módhatározószó)
különös, furcsa: [hi.jɪkʰ] PF mn. *hiyik*
különös, szokatlan, ismeretlen: [st'oŋ] PF mn. *stxong*
különösen érdeklődik, koncentrálni valamire, specializálódik: [k'an.ʔ·m] PF i.(t) *kan'in* (összetétel ebből: **kan** elfoglalt és **'in** be busy)
különösen, nyomatékkal, féélreérthetetlenül: [ni.'p'i] PF hsz. *nìpxi* (eredete: **pxi** éles)
különösnek, furcsának, idegennek, várat-

lannak lenni: [h·ɛkʰ] PF i.(tn) *hek*
kürt, duda: [pawkʰ] PF fn. *pawk*
küzdelem: [ti.wu.'sem] PF fn. *tìwusem* (eredete: **wem** küzd)
küzdeni, harcolni: [w·ɛm] PF i.(tn) *wem*
kő: [tsk'ɛ] PF fn. *tskxe*
kő-, kőből készült: [ɛ.'tsk'ɛ] PF mn. *letskxe* (eredete: **tskxe** kő)
kőből készült, kő-: [ɛ.'tsk'ɛ] PF mn. *letskxe* (eredete: **tskxe** kő)
kődedény, mérgező rovar tárolására: [ɛ.'p'aŋ] PF fn. *epxang*

L

(le)esni: [z·upʰ] PF i.(tn) *zup*
a legnagyobb, legnagyoszerűbb: [tu.'vom] PF mn. *tuvom*
labda: [rum] PF fn. *rum*
lakik: [kɛl.ku 's-i] PF i.(tn) *kelku si* (eredete: **kelku** otthon)
lassan: [nik.'ʔoŋ] PF hsz. *nìk'ong* (eredete: **kì'ong** lassú)
lassú: [ki.'ʔoŋ] PF mn. *kì'ong*
laza: [um] PF mn. *um*
lazaság, szorosság: [ʔɛ.'k'i.num] PF fn. *'ekxinum* (összetétel ebből: **'ekxin** szoros és **um** laza)
lazán, gyengén: [ni.'mɛjpʰ] PF hsz. *nìmɛyp* (eredete: **mɛyp** gyenge)
lebeg, levegőben úszik: [l·ŋ] PF i.(tn) *lìng*
lebukik, alámerül, zuhan: [t·awŋ] PF i.(tn) *tawng*
lecke, tanóra: [sæ.'num.vi] PF fn. *sànumvi* (eredete: **sànume** tanítás)
ledőf, leszúr: [ts·ukʰ] PF i.(t) *tsukx*
leendő mester: [tsul.fæ.tu.'naj] PF fn. *tsulfätunay* (eredete: **tsulfätu** mester)
leendő tanár: [kar.ju.'naj] PF fn. *karyunay* (eredete: **karyu** tanár)
leendő vezető, helyettes, megbízott: [ɛjk.ta.'naj] JC,PF fn. *eyktanay* (eredete: **eyktan** vezető)
leereszkedik, alászáll: [kl.'k·æ] PF i.(tn) *klkã* (összetétel ebből: **klpa** alj(a) és **kã** megy)
leereszkedik, lejön: [kl.'z·a.ʔ·u] PF i.(tn) *klza'u* (összetétel ebből: **klte** föld és **za'u** jön)
lefektet (vmit) a földre: [kl.t'ɛj.'k·aj] PF i.(t) *kltxeykay* (összetétel ebből: **klte** föld és **tx-**

ay laposan fekszik) tárgyas változata a *kltxe-ay-nak*
lefelé: [nɛ.'k] PF hsz. *nekl*
legalább, minimálisan: [him.'t'ɛw.vaj] PF hsz. *hìmtxewvay* (eredete: **hìmtxew** minimum)
legfeljebb, maximálisan: [t'an.'t'ɛw.vaj] PF hsz. *txantxewvay* (eredete: **txantxew** maximum)
leginkább, elsősorban, főként: [ni.'ʔaw.vɛ] PF mn. *nì'awve* (eredete: **'awve** első)
legjobb: [swe:j] PF mn. *swey*
legjobban, optimálisan: [ni.'swe:j] PF hsz. *nìswey* (eredete: **swey** legjobb)
legközelebb: [ha.'ja.lo] PF hsz. *hayalo* (összetétel ebből: **hay** következő és **alo** idő)
legnagyoszerűbb, a legnagyobb: [tu.'vom] PF mn. *tuvom*
legrosszabb: [ʔɛ.ʔal] PF mn. *'e'al*
legtöbb, többség, nagyrészt: [t'am.'p'i] PF fn. *txampxì* (eredete: **txan** sok)
legyőzöttség, vereség: [sæ.læ.'t'ajŋ] PF fn. *sälätxayn* (eredete: **lätxayn** legyőz)
lehalkít, elcsendesül: [fn·u] PF i.(tn) *fnu*
lehet, szabad: [ts·un.sl·u] PF i.(tn) *tsunslu* (összetétel ebből: **tsun** tud és **slu** válni omivóé)
lehetetlen: [kɛl.'tsun] PF mn. *keltsun* (összetétel ebből: **ke** nem és **tsun** tud)
lehetőséges: [ɛ.'tsun.sl] PF mn. *letsunslu* (eredete: **tsunslu** tud, képes)
lehetőség: [ti.'tsun.sl] PF fn. *tìtsunslu* (eredete: **tsunslu** lehet, szabad)
lehetőség, esély: [sk'om] PF fn. *skxom*

- lejtősen folyó patak (megszámlálható), sziklák között:** [ɽu.'rur] *PF* fn. *rurur*
- lejön, leereszkedik:** [kɿ.'z.a.ʔ.u] *PF* i.(tn) *kl-za'u* (összetétel ebből: **klte föld** és **za'u jön**)
- leköt(öz), odaerősít:** [j.æɯ] *PF* i.(t) *yän*
- leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is), felfed, kimutat:** [k.u.l.atʔ] *PF* i.(t) *kulat*
- lelkes, buzgó:** [ɛ.'soʔ.ha] *PF* mn. *leso'ha* (eredete: **so'ha lelkesnek lenni**) cs.sz.
- lelkesedni, lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, izgatottnak lenni valami miatt:** [s.oʔ.h.a] *PF* i.(t) *so'ha* (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgy-as a na'vi nyelvben -PF)
- lelkesedés, pozitív hozzáállás:** [tɿ.'soʔ.ha] *PF* fn. *tiso'ha* (eredete: **so'ha lelkesnek lenni**)
- lelkesedést mutatni valamiért, lelkesnek lenni valami iránt, izgatottnak lenni valami miatt, lelkesedni:** [s.oʔ.h.a] *PF* i.(t) *so'ha* (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgy-as a na'vi nyelvben -PF)
- lelkesen:** [ni.'soʔ.ha] *PF* hsz. *niso'ha* (eredete: **so'ha lelkesnek lenni**)
- lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, izgatottnak lenni valami miatt, lelkesedni:** [s.oʔ.h.a] *PF* i.(t) *so'ha* (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgy-as a na'vi nyelvben -PF)
- lelkileg, erős (érzelmileg, nem fizikailag), magabiztos:** [sej.'k'ɛl] *PF* mn. *seykxel*
- lenni, van:** [l.u] *PF* i.(tn),i.(átn) *lu* (állítmányi kapcsolószó, létezést kifejező ige) (a birtokos részesesetével birtoklást fejez ki)
- lenyel:** [k'ukʔ] *PF* i.(t) *kxukx*
- lenézést jelöl), fúj! (megvetést:** [pakʔ] *PF* part. *pak*
- lepecsétel, hozzáférhetetlenné tesz:** [tj.ɛl] *PF* i.(t) *fyel*
- lerohan, támad:** [k'ɿ 's:i] *PF* i.(tn) *kxll si* (eredete: **kxll lerohanás**)
- lerohanás:** [k'ɿ] *PF* fn. *kxll*
- lerombol, (el)pusztít, megsemmisít:** [sk.a.'ʔ.a] *PF* i.(t) *ska'a*
- leszáll, földet ér:** [kɿ.'w.o] *PF* i.(tn) *klwo* (összetétel ebből: **klte föld** és **wo nyúl**)
- leszáll, földet ér:** [kɿ.'p.æ] *PF* i.(tn) *klpā* (összetétel ebből: **klte föld** és **pāhem érkezik**)
- leszúr, ledöf:** [ts.ukʔ] *PF* i.(t) *tsukx*
- lesújt, (meg)üt, eltalál:** [t.a.k.ukʔ] *PF* i.(t) *takuk*
- let me think, hmm, let's see:** [fpi.'vɿl] *PF* intj. *fpivɿl* (eredete: **fpil think** és «**iv**» *subjunctive infix*)
- let's see, hmm, let me think:** [fpi.'vɿl] *PF* intj. *fpivɿl* (eredete: **fpil think** és «**iv**» *subjunctive infix*)
- letesz:** [k.ejn] *PF* i.(t) *keyn*
- levegő:** [ja] *PF* fn. *ya*
- levegőben úszik, lebeg:** [l.ɯ] *PF* i.(tn) *ling*
- leveles, levél-borította:** [ɛ.'ɾikʔ] *PF* mn. *lerik* (eredete: **ɾik levél**)
- levesz, eltávolít, elvisz:** [ʔ.a.k.u] *PF* i.(t) *'aku*
- levél (növényi rész):** [ɾikʔ] *PF* fn. *ɾik*
- levél-borította, leveles:** [ɛ.'ɾikʔ] *PF* mn. *lerik* (eredete: **ɾik levél**)
- levél-zöld:** [ɾi.ke.an] *PF* mn. *rikean* (összetétel ebből: **ɾik levél** és **ean zöld**)
- levéltányér:** [jom.yo ɛ.'ɾikʔ] *PF* fn. *yomyo lerik* (összetétel ebből: **yomyo tányér** és **lerik levél**)
- lezár (a cselekvés eredményes), befejez:** [ʔ.iʔ.·a] *PF* i.(tn) *'i'a*
- leír (jellemz):** [sl.aʔ.t̩s.u] *PF* i.(t) *sla'tsu*
- leírás:** [tɿ.'slaʔ.t̩s.u] *PF* fn. *tisla'tsu* (eredete: **sla'tsu leír**)
- like it or not:** [sun.ke.sun] *PF* adv. *sunkesun* (eredete: **sunu be likeable** és **ke not**)
- lila:** [ʔom] *PF* mn. *'om*
- lila szín:** [ʔom.pin] *PF* fn. *'ompin* (eredete: **'om lila**)
- limp:** [tsk.aʔwɿ] *PF* vin. *tskawɿ*
- liszt:** [tsjo] *PF* fn. *tsyo*
- lisztből készült étel:** [tsjo.sju] *PF* fn. *tsyosyu* (összetétel ebből: **tsyo liszt** és **syuve étel**)
- logikusan, természetesen, értelemszerűen:** [ni.'lun] *PF* hsz. *nɿlun*
- lovagol, megül:** [m.ak.t.o] *PF* i.(t) *makto*
- love greatly, enjoy tremendously:** [t'a.'su.nu] *PF* vin. *txasunu* (eredete: **txan much** és **sunu be likeable**) nfp.
- lusta, fásult, tespedt:** [ŋoŋ] *PF* mn. *ngong*
- lustaság, fásultság:** [tɿ.ŋoŋ] *PF* fn. *tɿngong* (eredete: **ngong lusta**)
- lustán, fásultan:** [ni.ŋoŋ] *PF* hsz. *nɿngong* (eredete: **ngong lusta**)
- lyuk (átmenő) :** [ropʔ] *PF* fn. *ropx*

lyuk, üreg (aminek van vége vagy alja): [t̂soŋ.ɾopʰ] PF fn. *tsongropx* (összetétel ebből: **tsong** *völgy* és **ropx** *lyuk*)
láb: [ki.'nam] PF fn. *kinam*
lábfej: [vɛ.nu] PF fn. *venu*
lábszárvédő (harcban használatos): [ra.'spuʔ] PF fn. *raspu'*
lábujj: [vɛn.zɛkʰ] PF fn. *venzek* (összetétel ebből: **venu** *lábfej* és **zekwä** *ujj*)
lágý (személy vagy dolog), gyengéd, kedves: [flɾ] PF mn. *flrr*
lágýan, gyengéden: [ni.'flɾ] PF mn. *niflrr* (eredete: **flrr** *gyengéd*)
lámpa, ragyogás, fény: [sæ.'nr̩] PF fn. *sänrr* (eredete: **nrr** *ragyog, fénylik*)
lándzsa: [tuk.'ru] PF fn. *tukru*
lány: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] PF fn. *'evenge* (eredete: *'eveng* *gyerek*)
lány (köznapi): [ʔɛ.vɛ] PF fn. *'eve* (eredete: *'evenge* *lány*)
lány testvér: [t̂smu.kɛ] PF fn. *tsmuke* (eredete: **tsmuk** *testvér*)
lánygyermek: [ʔi.tɛ] JC,PF fn. *'ite*
lát (szemével): [tŝ.ɛ.'ʔa] PF i.(t) *tse'a*
láthatóvá válik, megjelenik, megvalósul: [sr̂.ɛɾ] PF i.(tn) *srer*
látomás, vízió: [æ.'i.ɛ] PF fn. *äie*
látszik, (fel)tűnik: [l̂.am] PF i.(tn) *lam*
látszólag: [tat.'lam] PF hsz. *tatlam* (eredete: **lam** *látszik*)
látszólag: [ni.'lam] PF hsz. *n̂lam* (eredete: **lam** *látszik*)
látvány, kinézet, megjelenés: [ʔur] PF fn. *'ur*
látvány, látás: [t̂sɛ.'ʔa.t̂swo] PF fn. *tse'atswo* (eredete: **tse'a** *lát*)

M

lyuk, üreg (aminek van vége vagy alja): [t̂sɛ.'ʔa.t̂swo] PF fn. *tse'atswo* (eredete: **tse'a** *lát*)
láva, magma: [t'ɛ.'k'um.paɟ] PF fn. *txekxumpay* (eredete: **txep** *tűz* és **kxumpay** *sűrű folyadék*)
légy szíves! kérlek!: [ru.'t'ɛ] PF gesz. *rutxe*
lélegzet: [sʃɛ.ha] PF fn. *syeha*
lélegzik: [sʃɛ.ha ŝ.i] PF i.(tn) *syeha si* (eredete: **syeha** *lélegzet*)
lélek: [vit.'ra] PF fn. *vitra*
lény(eg)ében megért/felismer, (bele)lát (spirituális értelemben), 'grockol': [k̂.a.m̂.ɛ] PF i.(t) *kame*
lényeg: [t'ɛ.lɛ] PF fn. *txele*
lényeg, belső tulajdonság, valaminek az alapvető természete, személyiség: [ran] PF fn. *ran*
lényegében, alapvetően, alapjában: [ni.'ran] PF hsz. *n̂ran* (eredete: **ran** *belső tulajdonság*)
lépcsősor: [sna.'jɪ] PF fn. *snayì* (eredete: **yì** *szint*)
lépést tart: [l̂.a.'tŝ.i] LA ige *latsi*
létezik: [f̂kɛj.t̂okʰ] PF i.(tn) *fkeytok* (eredete: **kifkeyti tok** *van a világon*)
létrehoz, alkot, készít: [ŋ.opʰ] PF i.(t) *ngop*
létrehoz, készít: [slɛj.'k̂.u] PF i.(t) *sleyku* (eredete: **slu** *válik valamivé* és «**eyk**» *műveltető igei infixum*)
lóg: [k̂.ur] PF i.(tn) *kur*
lök, rúg: [p'̂.ɛkʰ] PF i.(t) *pxek*
lök, tol, taszít: [kæ.'ʔ̂.æ.ɾ.ipʰ] PF i.(t) *kä'är̂ip* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **'är̂ip** *mozgat (meg)mozdít*)
lő: [t̂.ɛm] PF i.(tn) *tem*
lő: [t̂.ol.'t̂.ɛm] PF i.(t) *toltem*
magma, láva: [t'ɛ.'k'um.paɟ] PF fn. *txekxumpay* (eredete: **txep** *tűz* és **kxumpay** *sűrű folyadék*)
'Milyen szomorú!', boldogtalan, szomorú: [kɛ.'ft'o] PF gesz. *keftxo*
(meg)csíp, megszúr: [sɟ.apʰ] PF i.(t) *sngap*
(meg)csókol, (meg)puszil: [p̂.om] PF i.(t) *pom*
(meg)céloz: [k̂.an] PF i.(tm), i.(t) *kan*
(meg)elégedett, hiánytalan, tele: [jɛ] PF mn. *ye*
(meg)fog, kézben tart, markol: [f̂ĵ.ɛpʰ] PF i.(t) *fyep*
(meg)fordul, tengely körül forog: [m̂.m] PF i.(tn) *m̂n M̂n ne ft̂arpa* *Fordulj balra*
(meg)gyógyul, javul: [zo.sl̂.u] PF i.(tn) *zoslu* (összetétel ebből: **zo** *jól lenni* és **slu** *válik vmivé*)
(meg)gyógyít, javít: [zɛj.'k̂.o] PF i.(t) *zeyko* (eredete: **zo** *jól lenni* és «**eyk**» *műveltető infixum*)
(meg)hajt, mozgásba hoz: [sp̂.u.l̂.ɛ] PF i.(t) *spule*

- (meg)hall: [st·awm] _{PF} i.(t) *stawm*
- (meg)hallgat: [t·iŋ 'mik.jun] _{PF} i.(tn) *ting mi-kyun* (eredete: **ting ad** és **mikyun fül**)
- (meg)köt: [j·im] _{PF} i.(t) *yim*
- (meg)látogat: ['f·f·ɛn] _{PF} i.(t) *frrfen*
- (meg)ment, véd: [z·oŋ] _{PF} i.(t) *zong*
- (meg)mozdít, mozgat: ['ʔ·æ·f·ipʔ] _{PF} i.(t) *'äríp*
- (meg)próbál, megkísérel: [fm·i] _{PF} i.(tm) *fmi* (kötőmóddal)
- (meg)puszil, (meg)csókol: [p·om] _{PF} i.(t) *pom*
- (meg)talál, felfedez: [r·un] _{PF} i.(t) *run*
- (meg)tisztel: [mɛ·'u.i.a s·i] _{PF} i.(tn) *meuia si* (eredete: **meuia tisztesség**)
- (meg)történik, bekövetkezik: [l·ɛn] _{PF} i.(tn) *len*
- (meg)vizsgál, ellenőriz: [st·ɛ·ft'·aw] _{PF} i.(t) *stefxaw*
- (meg)vizsgál, felfedez: [l·aŋ] _{PF} i.(t) *lang*
- (meg)véd, (meg)óv: ['h·aw·n·u] _{PF} i.(t) *hawnu*
- (meg)áld: [t·iŋ sjawn] _{PF} i.(tn) *ting syawn* (eredete: **syawn áldás**)
- (meg)érint: ['ʔ·am·p·i] _{PF} i.(t) *'ampi*
- (meg)érkezik, megjön: ['p·æ·h·ɛm] _{PF} i.(tn) *pähem*
- (meg)ért: [tsl·am] _{PF} i.(t) *tslam*
- (meg)óv, (meg)véd: ['h·aw·n·u] _{PF} i.(t) *hawnu*
- (meg)üt, lesújt, eltalál: ['t·a·k·ukʔ] _{PF} i.(t) *takuk*
- mód, módjára, módon: [ni·'fja·ʔo] _{PF} hsz. *nì-fya'o* (eredete: **fya'o mód**)
- a megfelelő mód, valaminek a mikéntje: [e·'jawi·fja] _{PF} fn. *eyawrfya* (eredete: **eyawrfya helyes, megfelelő és fya'o mód**)
- a múlt (előző) hét: ['kin·tɿ·am] _{PF} fn. *kintrram* (eredete: **kintr hét**)
- ma: [fi·'tɿ] _{PF} hsz. *fitrr* (eredete: **trr nap**)
- ma este: [fi·'t'ou] _{PF} hsz., fn. *fitxon* (eredete: **txon este**)
- madár: ['ja·jo] _{PF} fn. *yayo* (összetétel ebből: **ya levegő és ioang állat**)_D
- madárfészek: ['ja·jo·tsrul] _{PF} fn. *yayotsrul* (összetétel ebből: **yayo madár és tsrul fészek**)
- madaré, állat kicsinye (emlőse, halé, rovaré): [li·ni] _{PF} fn. *lini*
- mag: [ri·'naʔ] _{PF} fn. *rina'* (eredete: **atokirina' A Szent Fa magja**)
- magabiztos, biztos: [am·'ʔa·kɛ] _{PF} mn. *am'ake* (összetétel ebből: **am'a kétség és ke nem**)
- magabiztos, erős (érzelmileg, lelkiileg, nem fizikailag): [sej·'k'ɛl] _{PF} mn. *seykxel*
- magabiztosan: [nam·'ʔa·kɛ] _{PF} hsz. *nam'ake* (eredete: **am'ake magabiztos**)
- magas: [k'ajl] _{PF} mn. *kxayl*
- magas szint: ['k'ajl·ji] _{PF} fn. *kxaylyi* (összetétel ebből: **kxayl magas és yi szint**)
- magas, nagy: [tsawl] _{PF} mn. *tsawl* cs.sz.
- magasztos, fenséges, a tökéletesnél is jobb: [fjo·lɛ] _{PF} mn. *fyole*
- magyarázat: [ti·'o·ɛjk·tiŋ] _{PF} fn. *tioeyktŋ* (eredete: **«eyk» műveltető igei infixum**) (köznyelvi használat [ti·'o·ɛjk·tiŋ])
- magán terület, ahova vissza lehet vonulni: [sno·mo] _{PF} fn. *sno* (összetétel ebből: **sno saját és mo terület**)
- magányos, egyedül lévő: [lɛ·'ʔaw·tu] _{PF} mn. *le'awtu* (összetétel ebből: **'aw egy és tute személy**)
- majdnem: [stum] _{PF} hsz. *stum*
- marad: [ʔ·i·'ʔ·awn] _{PF} i.(tn) *'aw*
- markol, (meg)fog, kézben tart: [fj·ɛpʔ] _{PF} i.(t) *fyep*
- maximum: [t'an·'t'ɛw] _{PF} fn. *txantxew* (összetétel ebből: **txan sok és txew határ, széle valaminek, vég**)
- maximálisan, legfeljebb: [t'an·'t'ɛw·va] _{PF} hsz. *txantxewvay* (eredete: **txantxew maximum**)
- medence, kis tó: [ʔo·ra·tsjipʔ] _{PF} fn. *'oratsyip* (eredete: **'ora tó**)
- meg(romlik), rohad: [sn·æm] _{PF} i.(tn) *snäm*
- megad(ja magát), felad: ['v·ɛ·l·ɛkʔ] _{PF} i.(tn) *velek*
- megaláz, megszegyenít: [fwŋ s·i] _{PF} i.(tn) *fwŋ si* (eredete: **fwŋ megaláztatás, szégyen**)
- megaláztatás, szégyen: [fwŋ] _{PF} fn. *fwŋ*
- megbeszélés, beszélgetés: [ti·pæŋ·'k'o] _{PF} fn. *tipängkxo* (eredete: **pängkxo beszélget**)
- megbocsájtás: [t'o·a] _{PF} fn. *txoa*
- megbánt, megsért: [ti·'sraw sej·'k·i] _{PF} i.(t) *tisraw seyki* (összetétel ebből: **tisraw fájdalom és s«eyk»i csinál (műveltető)**)
- megbízható, szavahihető: [mal] _{PF} mn. *mal*
- megbízhatóság: [ti·'mal] _{PF} fn. *timal* (eredete: **mal megbízható**)
- megbízott, helyettes, leendő vezető: [ɛjk·ta·'na] _{JC,PF} fn. *eyktanay* (eredete:

- eyktan vezető**
megegyező, azonos, egyenlő: [tɛŋ] *PF* mn. *teng*
- megelőzőleg, korábban:** [sɛɛ] *PF* ESZ. *sre+*
- megemlékezés napja:** [ʔok.tɪ] *PF* fn. 'oktrr (összetétel ebből: 'ok *emlék*, *emlékezés* és *trr nap*)
- megerősít, érvényesít:** [ka.ʔaj s-i] *PF* i.(tn) *kangay si* (eredete: *kangay érvényes*)
- megfelel, illik, kiegészít, illeszkedik, természeténél fogva erősít:** [h·aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*
- megfelelő:** [lɛ.tam] *PF* mn. *letam* (eredete: *tam rendben*)
- megfelelő időben, alkalmasint:** [nik.'mar] *PF* *hsz. nikmar* (eredete: *kimar szezonális*)
- megfigyel, szemügyre vesz, tanulmányoz:** [ft.i.'a] *PF* i.(t) *ftia*
- megfog, megragad:** [n·i.'æ] *PF* i.(t) *niä*
- megfélemlít, megijeszt:** [t'o.pu slej.'k-u] *PF* i.(t) *txopu sleyku* (eredete: *txopu félelem* és *sleyku létrehoz*)
- meghal:** [t·ɛr.k-upʔ] *PF* i.(tn) *terkup*
- meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság, csalódás, kiábrándulás:** [jɛw.la] *PF* fn. *yewla*
- meghódít, csatában legyőz:** [l·æ.t'·ajn] *PF* i.(t) *lätxayn*
- megijeszt, megfélemlít:** [t'o.pu slej.'k-u] *PF* i.(t) *txopu sleyku* (eredete: *txopu félelem* és *sleyku létrehoz*)
- megjegyez, észrevesz, tudatában van:** [tʰs·ɛ.r-i] *PF* i.(t) *tseri*
- megjegyzés:** [sæ.p.l.t'ɛ.vi] *PF* fn. *säplltxevi* (eredete: *säplltxe állítás*)
- megjelenik, megvalósul, láthatóvá válik:** [sr·ɛr] *PF* i.(tn) *srer*
- megjelenés, kinézet:** [ti.'lam] *PF* fn. *tīlam* (eredete: *lam látszik*)
- megjelenés, látvány, kinézet:** [ʔur] *PF* fn. 'ur
- megjósol, jövendöl, előre meglát:** [sɛɛ.s·ɛ.'ʔ·a] *PF* i.(t) *srese'a* (összetétel ebből: *sre+ megelőzőleg* és *tse'a lát*)
- megjön, (meg)érkezik:** [p·æ.h·ɛm] *PF* i.(tn) *pähem*
- megkísérel, (meg)próbál:** [fm·i] *PF* i.(tn) *fmi* (kötőmóddal)
- megköszön:** [i.'ra.jo 's-i] *PF* i.(tn) *irayo si* (eredete: *irayo köszönet*)
- megközelít:** [l·okʔ] *PF* i.(t) *lok*
- megmagyaráz (miért):** [o.'ɛjk.t·ŋ] *PF* i.(t) *oeyktŋ* (összetétel ebből: *oeyk ok* és *tŋg ad*)
- megmászni:** [tʰj·il] *PF* i.(t) *tsyil*
- megmászás, mászás:** [sæ.'tʰjil] *PF* fn. *sätsyil* (eredete: *tsyil mászik*)
- megnyerő(nek) vagy szeretetre méltó(nak) lenni:** [s·u.n·u] *PF* i.(tn) *sunu*
- megpillant, ránéz:** [n·m] *PF* i.(t) *nin*
- megragad, megfog:** [n·i.'æ] *PF* i.(t) *niä*
- megsebesít:** [sk'ir 's-i] *PF* i.(tn) *skxir si* (eredete: *skxir seb*)
- megsemmisít, (el)pusztít, lerombol:** [sk·a.'ʔ·a] *PF* i.(t) *ska'a*
- megszakít, félbeszakít, kikökönt:** [m·æ.'k'u] *PF* i.(t) *mäxxu* (eredete: *kxu baj*)
- megszerez, kap:** [k·a.n·om] *PF* i.(t) *kanom*
- megszámlálhatatlan, végtelen (sok):** [kɛ.tʰuk.'ti.am] *PF* mn. *ketsuktiam* (eredete: *ketsuk- -hatatlan, -hetetlen* és *tiam számol*)
- megszégyenít, megaláz:** [fwɪŋ s-i] *PF* i.(tn) *fwɪŋ si* (eredete: *fwɪŋ megaláztatás, szégyen*)
- megszólító eset jele:** [ma] *PF* part. *ma*
- megszúr, (meg)csíp:** [sɲ·apʔ] *PF* i.(t) *sngap*
- megsért, megbánt:** [ti.'sraw sej.'k-i] *PF* i.(t) *tisraw seyki* (összetétel ebből: *tisraw fájdalom* és *s«eyk»i csinál (műveltető)*)
- megtagad, visszautasít, nem hajlandó valamire:** [st·o] *PF* i.(tn) *sto*
- megteszi; rendben; jó lesz:** [t·am] *PF* i.(tn); *gesz. tam*
- megvalósul, megjelenik, láthatóvá válik:** [sr·ɛr] *PF* i.(tn) *srer*
- megváltoztatott, módosított, nem eredeti állapotú:** [zæ.fi] *PF* mn. *zäfi*
- megy:** [k·æ] *PF* i.(tn) *kä*
- megáll:** [t'·ɛj] *PF* ige *txey*
- megállás nélkül, folyamatosan:** [nil.kɛ.'ftaŋ] *PF* *hsz. nilkeftang* (összetétel ebből: *luke nélkül* és *ftang abbahagy*)
- megállás, félbe-/megszakítás, hangszalagzárhang:** [ti.'ftaŋ] *PF* fn. *tiftang* (eredete: *ftang megáll*)
- megállít:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* i.(tn) *tiftang si* (eredete: *tiftang megállítás*)
- megéri, értékes:** [l·ɛj] *PF* i.(tn) *ley*
- megérkezik, eljut/elér valahová:** [p·a.t·ɛ] *ZS* ige *pate*

megézés alapján cselekedve, találgatva: [ni.ʔɛn] *PF* *hsz. ni'en* (eredete: 'en találgatás)

megézés, tipp, találgatás, gyanú: [ʔɛn] *PF* *fn. 'en*

megül, lovagol: [m.ak.t.o] *PF* *i.(t) makto*

meleg: [saŋ] *PF* *mn. sang*

mellesleg, apropó, jut eszembe: [ni.'viŋ.kap¹] *PF* *hsz. ni'vingkap* (eredete: **vingkap** *eszébe jut*, "beugrik")

mellkas: [hɛjɛ] *PF* *fn. heyr*

mellkast takaró nyaklánc: [fk'i.lɛ] *PF* *fn. fxi-le*

mellvért (páncél): [ma.sat] *PF* *fn. masat*

melléknév: [sjon.li.ʔu] *PF* *fn. syonli'u* (összetétel ebből: **syon** *tulajdonság* és **li'u** *szó*)

menedék: [zoŋ.tɕɛŋ] *PF* *fn. zongtseng* (összetétel ebből: **zong** *megment* és **tseng** *hely*)

menekül, szökik: [h.i.fw.o] *PF* *i.(tn) hifwo*

menetirány, irány: [sa.'lɛw.fja] *PF* *fn. salewfyja* (eredete: **salew** *folytat* és **fya'o** *út*)

mennydörgés: [ʔɪ.p'om] *PF* *fn. 'rrpxom*

mennyi?: [him.t'am.pɛ] *PF* *kérd. himtxampe*
másik alakja: **pimtxan**

mennyi?: [pim.t'an] *PF* *kérd. pimtxan* másik alakja: **himtxampe**

mennyire összetett?: [pɛ.fjin.ɛp.ʔaŋ] *PF* *kérd. pefyinep'ang* (eredete: **fyinep'ang** *összetettség foka*) másik alakja: **fyinep'angpe**

mennyire összetett?: [fjin.ɛp.ʔaŋ.pɛ] *PF* *kérd. fyinep'angpe* (eredete: **fyinep'ang** *összetettség foka*) másik alakja: **pefyinep'ang**

mennyiség, összeg: [him.t'an] *PF* *fn. himtxan* (összetétel ebből: **him** *kevés* és **txan** *sok*)

mentén: [ro.fa] *PF* *told. rofa-*

mentén, által(a), révén, keresztül: [l.læ] *or* [l.læ] *PF* *told. ilä+*

mert: [ta.'lun(a)] *PF* *ksz. talun(a)* (összetétel ebből: **ta** *felől* és **lun** *ok*)

mert, „azon oknál fogva”: [ta.'wɛjk(a)] *PF* *ksz. ta'weyk(a)*

merész, bátor: [ti.'tstɛw.ŋa?] *PF* *mn. titstewŋa'* (eredete: **titstew** *bátorság, merészség*) n.e. (pl. bátor tett)

merészség, bátorság: [ti.'tstɛw] *PF* *fn. titstew*

merít (folyadékba): [jɛm.'fpaj 's-i] *PF* *i.(tn) yemfpay si* (eredete: **yemfpay** *merítés*)

merítés (folyadékba), bemártás: [jɛm.'fpaj] *PF* *fn. yemfpay* (összetétel ebből: **yem** *rak* és

pay *víz*)

messze van: [l'im] *PF* *i.(átn) lim*

messze, távol: [a.'lim] *PF* *hsz. alim* (eredete: **lim** *messze van*)

mester: [tsul.'fæ.tu] *PF* *fn. tsulfātu* (eredete: **tsulfä** *ügyesség*)

mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit: [fjan] *PF* *fn. fyan*

meztelen, ruha nélküli: [luk.'pɛn] *PF* *mn. lukpen* (összetétel ebből: **luke** *nélkül* és **pen** *ruházat* (*gyűjtőfogalom*))

mező, nyílt terep, síkság: [t'a.jo] *PF* *fn. txayo*

mi: [aw.'ŋa] *PF* *nm. awŋga* (eredete: **ayoeng** *mi*)

mi (beleértő): [aj.'wɛŋ] *PF* *nm. ayoeng* (eredete: **oe** *én*) (**ayoenga-** *szótó a told.-okhoz*) *én* *veletek* (*én és ti* *többen*)

mi (kizáró): [aj.'o.ɛ] *PF* *nm. ayoe* (eredete: **oe** *én*) *én* *ővelük* (*én és ők* *többen*)

mi ketten (beleértő) (te és én): [wɛŋ] *PF* *nm. oeng* (eredete: **oe** *én*)

mi ketten (kizáró): [mo.ɛ] *PF* *nm. moe* (eredete: **me+** *kettes szám jele* és **oe** *én*)

mi történik? mit csinál?: [kɛm.pɛ] *PF* *kérd. kempe* másik alakja: **pehem** (eredete **kem** *tett, cselekedet*)

mi történik? mit csinál?: [pɛ.'hɛm] *PF* *kérd. pehem* másik alakja: **kempe** (eredete **kem** *tett, cselekedet*)

Mi? (Mit?): [li.ʔu.pɛ] *PF* *kérd. li'upe* másik alakja: **peh'u**

mi? mit? micsoda? micsodát?: [ʔu.pɛ] *PF* *kérd. 'upe* (összetétel ebből: **'u** *dolog* és **pe** *kérdőszó*)

mi? mit? micsoda? micsodát?: [pɛ.'u] *PF* *kérd. peu* másik alakja: **'upe**

mialatt, amíg, miközben: [tɛŋ.'kɪ] *PF* *ksz. tengkrr* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **krr** *idő*)

miféle?: [fnɛ.pɛ] *PF* *kérd. fnepe* másik alakja: **pefnel**

miféle?: [pɛ.'fnɛl] *PF* *kérd. pefnel* másik alakja: **fnepe**

mikor?: [kɪ.pɛ] *PF* *kérd. krrpe* másik alakja: **pehrr** (eredete **krr** *idő*)

mikor?: [pɛ.'hɪ] *PF* *kérd. pehrr* másik alakja: **krrpe** (eredete **krr** *idő*)

miközben, amíg, mialatt: [tɛŋ.'kɪ] *PF* *ksz. tengkrr* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **krr**

- idő*)
- Milyen hőmérsékletű?:** [pɛ.som.'wɛw] *PF* kérd. *pesomwew* (eredete: **somwew** *hőmérséklet*)
- Milyen hőmérsékletű? (gyakoribb):** [som.'wɛw.pɛ] *PF* kérd. *somwewpe* (eredete: **somwew** *hőmérséklet*)
- milyen laza, milyen szoros:** [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* kérd. *'ekxinumpe* (eredete: **'ekxinum** *SZOROSSÁG, LAZASÁG*)
- milyen laza?, milyen szoros:** [pɛ.'k'in.um] *PF* kérd. *pekxinum* (eredete: **'ekxinum** *SZOROSSÁG, LAZASÁG*)
- milyen szoros, milyen laza:** [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* kérd. *'ekxinumpe* (eredete: **'ekxinum** *SZOROSSÁG, LAZASÁG*)
- milyen szoros, milyen laza?:** [pɛ.'k'in.um] *PF* kérd. *pekxinum* (eredete: **'ekxinum** *SZOROSSÁG, LAZASÁG*)
- milyen széles:** [pɛ.slo.'snɛpʔ] *PF* kérd. *peslosnep* (eredete: **snep** *keskeny*)(másik alakja: *slosneppe*)
- milyen széles?:** [slo.'snɛ.pɛ] *PF* kérd. *slosneppe* (eredete: **snep** *keskeny*) (másik alakja: *peslosnep*)
- milyen szó? :** [pɛ.'li.ʔu] *PF* kérd. *pel'iu* másik alakja: **li'upe**
- mindazonáltal:** [tsal.su.'ŋaj] *PF* *hsz.* *tsalsungay*
- mindegy, bármi:** [kɛ.'tsʃan] *PF* *mn.*, *ksz.* *ketsran* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **tsranten** *számít*)
- minden:** ['fra.ʔu] *PF* *fn.* *fra'u* (eredete: **'u** *dolog*)
- minden alkalommal, minden esetben, minden időben:** ['fra.lo] *PF* *hsz.* *fralo* (eredete: **alo** *idő*)
- minden esetben, minden alkalommal, minden időben:** ['fra.lo] *PF* *hsz.* *fralo* (eredete: **alo** *idő*)
- minden időben, minden alkalommal, minden esetben:** ['fra.lo] *PF* *hsz.* *fralo* (eredete: **alo** *idő*)
- minden nap, naponta:** [fra.'tʃ] *PF* *hsz.* *fratrr* (eredete: **trr** *nap*)
- minden OK, Minden rendben:** [fraw.'zo] *PF* *gesz.* *frawzo* (eredete: **fra'u** *minden* és **zo** *jól lenni*)
- Minden rendben, minden OK:** [fraw.'zo] *PF* *gesz.* *frawzo* (eredete: **fra'u** *minden* és **zo** *jól lenni*)
- lenni*)
- minden éjjel:** [fra.'t'on] *PF* *hsz.* *fratxon* (eredete: **txon** *éj*)
- mindenhogy:** ['fra.fja] *PF* *hsz.* *frafya* (összetétel ebből: **fra'u** *minden* és **fya'o** *út*)
- mindenhol, mindenütt:** ['fra.tʃɛŋ] *PF* *hsz.* *fratseng* (eredete: **tseng** *hely*)
- mindenki:** [fra.po] *PF* *nm.* *frapo* (eredete: **po** *ő*)
- mindennapi:** [lɛ.'tʃ] *RL* *mn.* *letrr* (eredete: **trr** *nap*)
- mindennapos, hétköznapi:** [lɛ.'tʃ.tʃ] *PF* *mn.* *letrrrtrr* (eredete: **trr** *nap*)
- mindenütt, mindenhol:** ['fra.tʃɛŋ] *PF* *hsz.* *fratseng* (eredete: **tseng** *hely*)
- mindig:** ['fra.kʃ] *PF* *hsz.* *frakrr* (eredete: **kr** *idő*)
- mindjárt (nem olyan hamar, mint pxiswaway):** [p'i.'jɛʔ.tɪm] *PF* *hsz.* *pxiye'rɪn* (összetétel ebből: **ye'rɪn** *hamarosan* és **pxi** *éles*)
- minimum:** [hɪm.'t'ɛw] *PF* *fn.* *hɪmtxew* (összetétel ebből: **hɪm** *kevés* és **txew** *határ*)
- minimálisan, legalább:** [hɪm.'t'ɛw.vaj] *PF* *hsz.* *hɪmtxewvaj* (eredete: **hɪmtxew** *minimum*)
- mint a na'vik, na'viul:** [ni.'naʔ.vi] *PF* *hsz.* *nɪ-Na'vi* (eredete: **Na'vi** *a Nép*)
- mint ez a dolog, olyan:** [na.fi.'ʔu] *PF* *mn.* *nafi'u* (összetétel ebből: **na** *olyan*, *mint* és **fi'u** *ez*)
- mint mi (köznapi beszédben:** [naj.'wɛŋ]: [ni.aj.'wɛŋ] *PF* *hsz.* *nɪayoeng* (eredete: **ayoeng** *mi* (*beleértő*))
- mint mindig:** [ni.'fra.kʃ] *PF* *hsz.* *nɪfrakrr* (eredete: **frakrr** *mindig*)
- mint pxiswaway), mindjárt (nem olyan hamar:** [p'i.'jɛʔ.tɪm] *PF* *hsz.* *pxiye'rɪn* (összetétel ebből: **ye'rɪn** *hamarosan* és **pxi** *éles*)
- mint, ugyanúgy (mint) (hasonló cselekedet):** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* *hat.* *nɪtɛŋfya* (eredete: **tɛŋfya** *úgy mint* (*ksz.*))
- mint..., ... szerepében:** [sko] *PF* *told.* *sko+*
- mint/ahogy, -ként, akként/úgy...:** [na] *PF* *esz.* *na-*
- mint/ahogy, ként, akként/úgy...:** [p'ɛl] *PF* *told.* *pxel-*
- mint:** ['tɛ.nu] *PF* *fn.* *renu*
- mintha kockán forogna az élete., Úgy:** [nɛm.'tɛj] *PF* *hsz.*, *gesz.* *nemrey* (eredete:

emrey túlél
mire, amíg, addigra: [ʰi.sɛɛ] *PF* *hsz.* *lisre+* (összetétel ebből: **li már** és **sre+** *előtt*)
miért?: [ʰlum.pɛ] *PF* *kérd.* *lumpe* másik alakja:
pelun
miért?: [pɛ.ʰlun] *PF* *kérd.* *pelun* másik alakja:
lumpe
moha: [pʰ.wɿ] *PF* *fn.* *prrwll* (összetétel ebből: *prnen csecsemő* és *'ewll növény*)
mohó, falánk: [ʰt'a.nɛw] *PF* *mn.* *txanew* (összetétel ebből: **txan sok** és **new akar**)
mohóság, falánkság: [ti.ʰt'a.nɛw] *PF* *fn.* *títxanew* (eredete: **txanew falánk, mohó**)
mond: [p.ɛŋ] *PF* *i.(t)* *peng*
mondani sem kell, természetesen: [kɛ.zɛm.p.ʰt'ɛ] *PF* *hsz.* *kezemplltxe* (összevonás: **ke+zene+pivlltxe**)
mondat: [ʰli.ʔu.kɿŋ] *PF* *fn.* *li'uking* (összetétel ebből: **li'u szó** és **king fonal**)
mos: [j.ɿ] *PF* *i.(t)* *yur*
mosdó, WC (a Földön): [ʰfjæʔ.tɛŋ] *PF* *fn.* *fngä'tseng* (összetétel ebből: **fngä'** *könnyít magán* és **tseng hely**)
mosdó, WC (a Földön): [ʰmo a ʰfjæʔ] *PF* *fn.* *mo a fngä'* (összetétel ebből: **mo bekerített terület** és **(a) fngä'** *könnyít magán*)
mosoly: [ʰlɿ.tokʰ] *PF* *fn.* *lrrtok*
mosolyog: [ʰlɿ.tokʰ 's:i] *PF* *i.(tn)* *lrrtok si* (eredete: **lrrtok mosoly**)
most: [sɛtʰ] *PF* *hsz.* *set*
mostantól (a jövőben): [ka:j] *PF* *told.* *kay-*
mostanában, jelenleg: [ni.ʰfkɿ] *PF* *hsz.* *nifkrr* (eredete: **fikrr most**)
mozgat, (meg)mozdít: [ʰʔ.æ.f.ɿpʰ] *PF* *i.(t)* *'äríp*
mozgásba hoz, (meg)hajt: [ʰsp.u.l.ɛ] *PF* *i.(t)* *spule*
mozog: [f.ikʰ] *PF* *i.(tn)* *rikk*
multságos történet, vicc: [ʰhaŋ.vur] *PF* *fn.* *hangvur* (összetétel ebből: **hangham nevet** és **vur történet**)
mulattató, humoros, vicces: [ʰʔi.pu] *PF* *mn.* *'ipu*
munka: [ti.ʰkaŋ.kɛm] *PF* *fn.* *tikangkem* (eredete: **kem cselekvés, tett**)
mutat: [w.m.ʰt'u] *PF* *i.(t)* *wintxu*
mutat, jelez: [v.ʰ] *PF* *i.(tn), i.(t)* *vll*
május: [vo.sp'ɿ.mɿ] *PF* *fn.* *vospximrr* (összetétel ebből: **vospxi hónap** és **mrr öt**)
már: [li] *PF* *hsz.* *li*

már, korábban: [sɛɛ.ʰkɿ] *PF* *hsz.* *srekrr* (összetétel ebből: **sre előtt** és **krr idő**)
március: [vo.ʰsp'ɛj] *PF* *fn.* *vospxey* (összetétel ebből: **vospxi hónap** és **pxey három**)
más: [ʰla.hɛ] *PF* *nm.* *lahe*
más: [ʰkɛ.tɛŋ] *PF* *mn.* *keteng* (összetétel ebből: **ke nem** és **teng megegyező**)
más szóval, azaz hogy: [ʰa.lu] *PF* *ksz.* *alu* (eredete: **a a melléknévjelző** és **lu van**) (toldalékokhoz)
más, másik ember vagy dolog: [ʰla.po] *PF* *nm.* *lapo* (összetétel ebből: **lahe más** és **po ő**)
másik ember vagy dolog, más: [ʰla.po] *PF* *nm.* *lapo* (összetétel ebből: **lahe más** és **po ő**)
második (sorszámnev): [ʰmu.vɛ] *PF* *mn.* *muve* (eredete: **mune kettő**)
másodperc, kis pillanat: [ʰswaw.tɛsjɿpʰ] *PF* *fn.* *swawotsyip* (eredete: **swaw pillanat**)
másodperc, nagyon rövid idő: [ʰhi.kɿ] *PF* *fn.* *hikrr* (összetétel ebből: **hi'i kis** és **krr idő**)
mászva: [ni.ʰtɛsjɿl] *PF* *hsz.* *nitsyil* (eredete: **tsyil mászik**)
mászás, megmászás: [sæ.ʰtɛsjɿl] *PF* *fn.* *sätsyil* (eredete: **tsyil mászik**)
még (fokozószó): [kɛŋ] *PF* *hsz.* *keng*
még mindig: [mi] *PF* *hsz.* *mi*
méltó, érdemes: [p'ɿan] *PF* *mn.* *pxan*
mély (fizikailag): [t'ukʰ] *PF* *mn.* *txukx*
méreg: [t'um] *PF* *fn.* *txum*
méret: [ʰsawl.ʰhiʔ] *PF* *fn.* *tsawlhü'* (összetétel ebből: **tsawl nagy (méret)** és **hi'i kis (méret)**)
mérges rovar tárolására, kőedény: [ɛ.ʰp'aŋ] *PF* *fn.* *epxang*
mérgesen, dühösen: [ni.ʰsti] *PF* *hsz.* *nisti* (eredete: **sti dühöng**)
mérgező: [t'um.ŋaʔ] *PF* *mn.* *txumnga'* (eredete: **txum méreg** és **nga'** *tartalmaz*)
mérkőzés: [sæ.ʰwæ.sul.tɛsjɿpʰ] *PF* *fn.* *säwäsultsyip* (eredete: **säwäsul verseny**)
mérsékelt, enyhe, kellemes: [ʰtɛja.fɛ] *PF* *mn.* *tsyafe*
mód, ösvény, út: [ʰfja.ʔo] *PF* *fn.* *fya'o*
módjára, módon, -mód: [ni.ʰfja.ʔo] *PF* *hsz.* *nifya'o* (eredete: **fya'o mód**)
módon, módjára, -mód: [ni.ʰfja.ʔo] *PF* *hsz.* *nifya'o* (eredete: **fya'o mód**)
módosított, megváltoztatott, nem eredeti állapotú: [ʰzæ.fi] *PF* *mn.* *zäfi*

módszer, rendszer, eljárás, folyamat: [ʰvɛ.fja] _{PF} fn. *vefya* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **fya'o** *mód, módszer*)
móka, izgalom: [ti.'ʔoʔ] _{PF} fn. *tì'o'* (eredete: 'o' *izgalmas*)
mókás, izgalmas: [ʔoʔ] _{PF} mn. 'o'
mögött: [ʰu.o] _{PF} told. *uo-*
múlt: [ftaw.'nem.kɾ] _{PF} fn. *ftawnemkrr* (összetétel ebből: **ft<awn>em** *elhalad (vmi. mellett) (befejezett melléknévi igenévi alak)* és **krr** *idő*)
múlt hétvége: [ʰmun.tɾ.am] _{PF} fn. *muntrram* (eredete: **muntr** *hétvége*)

N

(nyilvános) beszélő, szónok: [ft'ʰu.'li.ʔu.ju] _{PF} fn. *ftxuli'uyu* (eredete: **ftxuli'u** *szónokol, beszédet mond*)
-nál/-nél: [ɾo] _{PF} esz. *ɾo+*
a nantang üvöltése, vonyítás: [ʰɲu.waj] _{PF} fn. *nguway* (eredete: **way** *dal*)
a na'vikkal mint néppel kapcsolatos: [lɛ.'naʔ.vi] _{PF} hsz. *leNa'vi* (eredete: **Na'vi** *a Nép*)
na'vi bőr-kék: [ʰtaʔ.lɛ.ɲɛ.an] _{PF} mn. *ta'lengean* (összetétel ebből: **ta'leng** *bőr* és **ean** *kék*)
nagy: [a.'p'a] _{PF} mn. *apxa* n.e.
nagy ember, hős: [ʰnawm.tu] _{PF} fn. *nawmtu* (eredete: **nawm** *nagy*)
nagy tett, hőstett, teljesítmény: [sæ.'ɾo.ʔa] _{PF} fn. *säro'a*
nagy tettet hajt végre: [sæ.'ɾo.ʔa s:i] _{PF} i.(tn) *säro'a si* (eredete: **säro'a** *nagy tett*)
nagy öröm: [law.nol] _{PF} fn. *lawmol*
nagy, magas: [ʰsawl] _{PF} mn. *tsawl* cs.sz.
nagy, nemes: [nawm] _{PF} mn. *nawm*
nagyban, nagyon: [ni.'p'aj] _{PF} hsz. *nìpxay* (eredete: **pxay** *sok*)
nagygyűlés, konferencia: [ʰsawl.ul.'t'a] _{PF} fn. *tsawlultxa* (összetétel ebből: **tsawl** *nagy* és **ultxa** *találkozó*)
nagyjából kerek forma, kör, ovális: [ʰko.ʔon] _{PF} fn. *ko'on* (eredete: **koum** *kerekített* és 'on *alak*)
nagyon: [ni.'t'an] _{PF} hsz. *nìtxan* (eredete: **txan** *sok*)
nagyon forró: [ʰt'a.som] _{PF} mn. *txasom* (eredete: **txan** *sok* és **som** *forró*)

múlt hónap: [vo.sp'ɪ.'am] _{PF} fn. *vospxiam* (eredete: **vospxi** *hónap*)
Múlt éjjel: [t'o.'nam] _{PF} hsz. *txonam* (eredete: **txon** *éj* és **ham** *előző*)
múltkor: [ha.'ma.lo] _{PF} hsz. *hamalo* (összetétel ebből: **ham** *előző* és **alo** *idő*)
művész (vizuális): [ʰɾɛl.tse.o.tu] _{PF} fn. *reltseo-tu* (eredete: **reltseo** *vizuális művészet*)
művész (általános értelemben): [ʰtse.o.tu] _{PF} fn. *tseotu* (eredete: **tseo** *művészet*)
művészet: [ʰtse.o] _{PF} fn. *tseo*

nagyon hideg: [ʰt'a.wɛw] _{PF} mn. *txawew* (eredete: **txan** *sok* és **wew** *hideg*)
nagyon régi, ősi: [ʰt'an.lal] _{PF} mn. *txanlal* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **lal** *régi*)
nagyon rövid idő, másodperc: [ʰhi.kɾ] _{PF} fn. *hikrr* (összetétel ebből: **hi'i** *kis* és **krr** *idő*)
nagyon, nagyban: [ni.'p'aj] _{PF} hsz. *nìpxay* (eredete: **pxay** *sok*)
nagyrészt, többség, legtöbb: [t'am.'p'ɪ] _{PF} fn. *txampxì* (eredete: **txan** *sok*)
nap (napszak): [tɾ] _{PF} fn. *trr*
nap (égitest) Alpha Centauri A: [ʰtsaw.kɛ] _{PF} fn. *Tsawke*
nap-éj változás Pandorán, egy pandorai nap: [tɾ.t'on] _{PF} fn. *trrtxon* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **txon** *éj*)
napi szinten, rendszeresen: [ni.'tɾ.tɾ] _{PF} hsz. *nìtrrrtr* (eredete: **trr** *nap*)
napkelte után: [tɾ.'ʔoŋ.maw] _{PF} fn. *trr'ongmaw* (összetétel ebből: **trr'ong** *hajnal* és **maw** *után*)
napkelte, hajnal: [tɾ.'ʔoŋ] _{PF} fn. *trr'ong* (összetétel ebből: **trr** *nap* és 'ong *kinyílik*)
naplemente után, alkony, sötétedés előtti időszak: [t'on.'ʔoŋ.maw] _{PF} fn. *txon'ongmaw* (összetétel ebből: **txon'ong** *naplemente* és **maw** *után*)
naplemente, napszállta: [t'on.'ʔoŋ] _{PF,Ptrr} fn. *txon'ong* (összetétel ebből: **txon** *éj* és 'ong *kinyílik*)
naponta, minden nap: [fra.'tɾ] _{PF} hsz. *fratrr* (eredete: **trr** *nap*)
napszállta, naplemente: [t'on.'ʔoŋ] _{PF,Ptrr} fn. *txon'ong* (összetétel ebből: **txon** *éj* és 'ong

kinyílik)

narancssárga: [t'ɛp.tun] *PF* mn. *txeptun* (összetétel ebből: **txep** tűz és **tun** piros, narancs)

narancssárga, piros: [tun] *PF* mn. *tun*

nasi, falat, rágsza: [tsjɛj] *PF* fn. *tsyey*

na'viul, mint a na'vik: [ni.'naʔ.vi] *PF* hsz. *nì-Na'vi* (eredete: **Na'vi** a Nép)

ne! (tiltósó): [ræ.'ʔæ] *PF* part. *rä'ä*

nedves, nyirkos, párás: [paj.ŋaʔ] *PF* mn. *paynga'* (eredete: **pay** víz és **nga'** tartalmaz)

negyedik (sorszámnev): [tʂl.vɛ] *PF* mn. *tsìve* (eredete: **tsing** négy)

nehéz, bonyolult: [ŋæ.zikʰ] *PF* mn. *ngäzik*

nehéz, súlyos (fizikai értelemben): [ku.'ʔupʰ] *PF* mn. *ku'up*

nehézség, probléma: [ti.'ŋæ.zikʰ] *PF* fn. *tìng-äzik* (eredete: **ngäzik** nehéz)

nekivág, valamely kihívásra felkészül: [s.a] *PF* i.(tn) *sa*

nektár: [tsmi] *PF* fn. *tsmi*

nektárlámpás, hólyaglampa: [tʂmi.snʃ] *PF* fn. *tsmìsnrr* (összetétel ebből: **tsmi** nektár és **nrr** ragyog)

nem: [kɛ] *PF* hsz. *ke*

nem (főnév előtt): [kɛ.a] *PF* mn. *kea*

nem (tagadás): [kɛ.hɛ] *PF* hsz. *kehe*

nem csak: [kɛn.'ʔaw] *PF* hsz. *ken'aw* (összetétel ebből: **ke** nem és **nì'aw** csak)

nem eredeti állapotú, módosított, megváltoztatott: [zæ.fi] *PF* mn. *zäfi*

nem fizikailag, erős (érzelmileg, lelkiileg, magabiztos): [sɛj.'k'ɛl] *PF* mn. *seykxel*

nem hajlandó valamire, megtagad, visszautasít: [st.ɔ] *PF* i.(tm) *sto*

nem határtalan, véges: [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* mn. *txewnga'* (összetétel ebből: **txew** határ és **nga'** tartalmaz)

nem helyes, helytelen, téves: [kɛ.'jawɛ] *PF* mn. *keyawr* (összetétel ebből: **ke** nem és **eyawr** helyes)

nem más forrásból származó, eredeti, egyedi: [lɛ.'tsim] *PF* mn. *letsim* (eredete: **tsim** forrás)

nem szabad, tilos: [z.ɛŋ.kɛ] *PF* i.(tnm) *zenke* (összetétel ebből: **zene** kell és **ke** nem)

nem szükséges: [kɛn.'zɛn] *PF* mn. *kenzen* (összetétel ebből: **ke** nem és **nìzen** kell)

nem tömör, üreges: [mo.mɛkʰ] *PF* mn. *momek*

nem üreges, tömör: [vawtʰ] *PF* mn. *vawt*

nemes, nagy: [nawm] *PF* mn. *nawm*

neural queue: [ku.ru] *PF* n. *kuru*

nevet, kacag: [h.aŋ.h.am] *PF* i.(tn) *hangham*

nincs többeszám), étel, ennivaló (gyűjtőnév): [sju.vɛ] *PF* fn. *syuve*

nos (bevezető szó társalgásnál): [tsɛ] *PF* part. *tse*

nosza!: [ko] *PF* part. *ko*

november: [vo.sp'i.vo.'pɛj] *PF* fn. *vospxìvopey* (összetétel ebből: **vospxì** hónap és **vopey** tizenegy)

nulla, 0: [kɛw] *PF* szám *kew*

nyak: [pɛwn] *PF* fn. *pewn*

nyelv: [liʔ.fja] *PF* fn. *li'fya* (összetétel ebből: **li'u** szó és **fya'o** út *w*)

nyelv (testrés): [ft'i] *PF* fn. *ftxì*

nyelvcsoport, nyelvhasználók: [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* fn. *li'fyaolo'* (összetétel ebből: **li'fya** nyelv és **olo'** klán)

nyelvet illető, nyelvi: [lɛ.'liʔ.fja] *PF* mn. *leli'fya* (eredete: **li'fya** nyelv)

nyelvhasználók, nyelvcsoport: [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* fn. *li'fyaolo'* (összetétel ebből: **li'fya** nyelv és **olo'** klán)

nyelvi elem, kifejezés: [liʔ.fja.vi] *PF* fn. *li'fyavi* (eredete: **li'fya** nyelv)

nyelvi, nyelvet illető: [lɛ.'liʔ.fja] *PF* mn. *leli'fya* (eredete: **li'fya** nyelv)

nyer: [j.o.'r.aʔ] *PF* i.(t) *yora'*

nyereség, előny, haszon: [tsan.kum] *PF* fn. *tsankum* (összetétel ebből: **tsan'ul** javul és **kum** eredmény)

nyereséges, előnyös, hasznos: [tsan.kum.ŋaʔ] *PF* mn. *tsankumnga'* (eredete: **tsankum** előny, haszon, nyereség)

nyerés, győzelem: [ti.jo'raʔ] *PF* fn. *tìyora'* (eredete: **yora'** nyer)

nyilvános beszéd: [ti.ft'u.'li.ʔu] *PF* fn. *tìftx-ulì'u* (eredete: **ftxulì'u** szónokol, beszédet mond)

nyirkos szagú (nem állati), rothadó fa és levelek szagára emlékeztető: [ŋɛtʰ] *PF* mn. *ngɛt*

nyirkos, nedves, párás: [paj.ŋaʔ] *PF* mn. *paynga'* (eredete: **pay** víz és **nga'** tartalmaz)

nyitott, tiszta (pl.:felhőtlen ég): [pi.'akʰ] *PF* mn. *piak*

nyolc, 8: [vol] *PF* szám *vol*

nyolcadik: [vol.vɛ] *PF* mn. *volve* (eredete: **volnyolc**)(sorszámnev)

nyomatékkal, különösen, féélreérthetetlenül: [ni.'p'i] *PF* hsz. *nìpxi* (eredete: *pxi éles*)
 nyomon követ: [s-ut'] *PF* i.(t) *sutx*
 nyugalom! elég (legyen)! csitulj! semmi baj!: [tam 'tam] *M* gesz. *tam tam*
 nyugodalmas, derús, kellemes: [lɛ.'fpom] *PF* mn. *lefpom* (eredete: *fpom boldogság, béke*) n.e.
 nyugodt: [ma.'wɛj] *CM* mn. *mawey*
 nyugodtan, békésen: [nim.'wɛj] *PF* hsz. *nìmwɛy* (eredete: *mawey nyugodt*)
 nyugodtan, ráérősen: [ni.'t'i.lu.kɛ] *PF* hsz. *nìtxiluke* (összetétel ebből: *txi sietség és luke nélküül*)
 nyugtalanító, aggasztó: [sɲu.ɲaʔ] *PF* mn. *sngunga'* (eredete: *sngum aggodalom*)
 nyár: [zɪ.skɪ.'sɔm] *PF* fn. *ziskrrsom* (összetétel ebből: *ziskrr évszak és som forró*)
 nyíl(vessző): [swi.'zaw] *PF* fn. *swizaw*
 nyílpuska, számszeríj: [tska.lɛp'] *PF* fn. *tska-lep*
 nyílt terep, mező, síkság: [t'a.jo] *PF* fn. *txayo*
 nyúl (valamiért): [w'o] *PF* i.(t) *wo*
 nyúlós, kocsonyás, sűrű: [k'um] *PF* mn. *kxum ntesz, csinál, összetett igékben szerepel*: [s:i] *PF* si képző toldalék
 négy, 4: [tsɪŋ] *PF* szám *tsìng*
 néhány, egy kevés: [ʔa.ʔaw] *PF* mn. 'a'aw (egyesszámú, megszámlálható főnevekkel)

O

-on/-en/-ön, bent, benne, rajta, -ban/-ben: [mi] *PF* esz. *mì+*
 oda vonatkozót mond, értekeznek, beszél valamiről: [l-awk'] *PF* i.(t) *lawk*
 odabent, belseje, belül: [mi.'fa] or [mi.'fa] *PF* fn., hsz. *mìfa*
 odaerősít, leköt(öz): [j.æŋ] *PF* i.(t) *yän*
 odafigyel, vigyáz, óvatosan cselekszik: [na.ri s:i] *PF* i.(tn) *nari sí* (eredete: *nari szem*)
 odakint: [kæ.'sa.tɕɛŋ] *PF* hsz. *käsatseng* (összetétel ebből: *kä megy és tseng hely*)
 often found, common: [lɛ.'p'im.run] *PF* adj. *lep̀ximrun* (eredete: *pxim often és run find*)
 ok, indok: [lun] *PF* fn. *lun*
 ok, indok: [o.'ɛjk'] *PF* fn. *oeyk*
 okos, eszes, értelmes: [ka.nu] *PF* mn. *kanu*

néhány, kevés: [hol] *PF* mn. *hol*
 nélkül(e): [lu.kɛ] *PF* told. *luke-*
 némaság, csend: [ti.'fnu] *PF* fn. *tìfnu* (eredete: *fnu elcsendesül*)
 néprétegek megmozdulása: [ɲɪ.po.ɲu] *PF* fn. *ngr̀rpongu* (összetétel ebből: *ngr̀r gyökér és pongu csoport*)
 név: [tst'o] *PF* fn. *tstxo*
 növekedés: [ti.'ʔul] *PF* fn. *tì'ul*
 növekedés, növés: [ti.'paw] *PF* fn. *tìpaw*
 növekvő mértékben, egyre inkább: [ni.'ʔul.ʔul] *PF* hsz. *nì'ul'ul* (eredete: 'ul nővel)
 növel: [ʔ·ul] *PF* i.(tn) 'ul
 növény: [ʔɛ.wɪ] *PF* fn. 'ewll
 növés, növekedés: [ti.'paw] *PF* fn. *tìpaw*
 nő: [tu.'tɛ] *PF* fn. *tuté* (eredete: *tute személy*)
 nő, nőstény: [fne.lɛ] *PF* fn. *fnele* (eredete: *fnel fajta*)
 női hitves, feleség: [mun.'t'a.tɛ] *PF* fn. *muntx-ate* (eredete: *muntxatu hitves*)
 női-, nőstény-: [lɛ.'fne.lɛ] *PF* mn. *lefnele* (eredete: *fnele nőstény, nő*)
 nőni: [tsawl 'sl-u] *PF* i.(tn) *tsawl slu* (összetétel ebből: *tsawl nagy és slu valóni vmivé*)
 nőstény, nő: [fne.lɛ] *PF* fn. *fnele* (eredete: *fnel fajta*)
 nőstény-, női-: [lɛ.'fne.lɛ] *PF* mn. *lefnele* (eredete: *fnele nőstény, nő*)

CS.SZ.

okosan, intelligensen: [ni.'ka.nu] *PF* hsz. *nìkanu* (eredete: *kanu okos*)
 okoskodó (személy), kötekedő: [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* mn. *lewäte* (eredete: *wäte vitatkozik*)
 oktató jellegű, értelmes, tanulságos: [ral.ɲaʔ] *PF* mn. *ralnga'* (összetétel ebből: *ral jelentés és nga' tartalmaz*)
 október: [vo.sp'i.vo.'mun] *PF* fn. *vosp̀xivomun* (összetétel ebből: *vosp̀xi hónap és vomun tíz*)
 oké, aha, ja: [sran] *PF* hsz., gesz. *sran*
 oldal(a): [pa.ʔo] *PF* fn. *pa'o*
 oldal, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, tulajdonság: [sjon] *PF* fn. *syon*

olvas (e.g. az erdőt), **érezkelés útján tudást szerez valamiről**: [i.n.an] _{PF} i.(t) *inan* (a hangsúly az első szótagra kerül, ha infixet kap)

olvasva: [ni.nan] _{PF} *hsz. ninan* (eredete: *inan olvas*)

olvasás: [ti.nan] _{PF} fn. *tinan* (eredete: *inan olvas*)

olyan amilyen, középszerű: [ke.'sran] _{PF} mn. *kesran* (összetétel ebből: *ke nem* és *sran igen*) (Ennek a szónak a származása nem teljesen egyértelmű. Lehet, hogy eredetileg kesrankekehe volt, szó szerint 'nem igen, nem nem,' arra vonatkozóan hogy valami jól vagy rosszul sikerült. Idővel lerövidült kesran-ra, jelentése pedig kibővült, és középszerűséget is kifejez.)

olyan módon, úgy: [tsa.'fja] _{PF} nm. *tsafya* (összetétel ebből: *tsa- az* és *fya'o mód*)

olyan érzés/szagú/ízű/ mint... , úgy néz ki/hangzik mint...: [fk.an] _{PF} i.(tn) *fkan*

olyan, mint ez a dolog: [na.fi.'ʔu] _{PF} mn. *nafi'u* (összetétel ebből: *na olyan, mint* és *fi'u ez*)

P

pad, szék, bármely egyéb ülőalkalmatosság: [sejn] _{PF} fn. *seyn* (eredete: *sá'o eszköz* és *heyn ül*)

panasz: [sæ.lɛjm.'fɛʔ] _{PF} fn. *säleymfe'* (eredete: *leymfe' panaszkodik*)

panaszkodik: [l-ɛjm.'fɛʔ] _{PF} i.(tn) *leymfe'* (összetétel ebből: *leym kiált* és *fe' rossz*)

panaszkodás: [ti.lɛjm.'fɛʔ] _{PF} fn. *täleymfe'* (eredete: *leymfe' panaszkodik*)

parancsnok, főnök: [k'im.ju] _{PF} fn. *kxìmyu* (eredete: *kxìm parancsol, utasít*)

parancsol, utasít: [k'im] _{PF} i.(t) *kxìm*

parancsolás, utasítás: [ti.'k'im] _{PF} fn. *tìkxìm* (eredete: *kxìm parancsol, utasít*)

partvonal: [paj.t'ɛw] _{PF} fn. *paytxew* (összetétel ebből: *pay víz* és *txew határ*)

parányi, kicsi, apró: [hi.'ʔi] _{PF} mn. *hì'i*

parázs, hamu: [t'ɛ.pi.va] _{PF} fn. *txepìva* (eredete: *txep tűz* és *ilva csepp*)

patak, folyam, vízfolyás: [paj.fja] _{PF} fn. *payfya* (összetétel ebből: *pay víz* és *fya'o út*)

pazarlás: [ti.'ʔal] _{PF} fn. *tì'al* (eredete: *'al paza-*

olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság), (ugyan)úgy, ahogy/mint...; ahogy: [tɛŋ.fja] _{PF} ksz. *tengfya* (összetétel ebből: *teng megegyező* és *fya'o út*)

optimálisan, legjobban: [ni.'swɛj] _{PF} *hsz. nìswey* (eredete: *swey legjobb*)

orca, arc: [flawm] _{PF} fn. *flawm*

orca, arc, ábrázat: [kej] _{PF} fn. *key*

orr: [on.tu] _{JC} fn. *ontu*

orrgyűrű: [on.tsaŋ] _{PF} fn. *ontsang* (összetétel ebből: *ontu orr* és *tsang testékszer*)

orvosság, gyógyszer: [ʔum.tsa] _{PF} fn. *'umtsa*

osztályterem: [num.tseŋ.vi] _{PF} fn. *numtsengvi* (eredete: *numtseng iskola*)

osztálytárs, egy osztály tagja: [nu.mul.t'a.tu] _{PF} fn. *numultxatu* (eredete: *numultxa tanóra*)

ott, az(on) a hely(en): [tsa.'tseŋ] or [tsa.tseŋ] _{PF} mut.n., fn. *tsatseng* (összetétel ebből: *tsa az* és *tseng hely*)

otthon, ház: [kel.ku] _{PF} fn. *kelku*

ovális, kör, nagyjából kerek forma: [ko.'ʔon] _{PF} fn. *ko'on* (eredete: *koum kerekített* és *'on alak*)

rol)

pazarló: [le.'ʔal] _{PF} mn. *le'al* (eredete: *'al pazarol*) n.e.

pazarlóan: [ni.'ʔal] _{PF} *hsz. nì'al* (eredete: *'al pazarol*)

pazarol: [ʔ.al] _{PF} i.(t) *'al*

pehely, csepp, szilánk: [il.va] _{PF} fn. *ilva*

perem, kerület, határ: [p'aw.pa] _{PF} fn. *pxawpa* (összetétel ebből: *pxaw körül* és *pa'o oldal*)

perem, szint, fok, széle valaminek: [ji] _{PF} fn. *yì* (Használható képletesen is, bármilyen mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)

piercing/testékszer: [tsaŋ] _{PF} fn. *tsang*

pihenni: [ts.u.'ɾ.ok'] _{PF} i.(t) *tsurokx*

pihenés, rövid szünet, relaxáció: [ti.'sjor.tšjip'] _{PF} fn. *tìsytorsyìp* (eredete: *syor relaxál*)

pillanat: [swaw] _{PF} fn. *swaw*

piros: [tɛj.paj.tun] _{PF} mn. *reypaytun* (összetétel ebből: *reypay vér* és *tun piros, narancs*)

piros / narancs szín: [tum.pin] _{PF} fn. *tumpin*

- (összetétel ebből: **tun** piros, narancssárga és 'opin szín)
- piros, narancssárga:** [tun] *PF* mn. *tun*
- plaything, child's toy:** [fil] *PF* n. *fil*
- polc:** [ʔjan.ji] *PF* fn. *fyanyì* (összetétel ebből: **fyán** mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit és **yì** szint)
- pompás, ízletes, bőséges:** [fwəŋ] *PF* mn. *fwang*
- ponchó, köpeny, kendő:** [ʔa.ɛ] *PF* fn. 'are
- por (a levegőben):** [fwopʔ] *PF* fn. *fwopx* (eredete: **fwep** por és **piwopx** felhő)
- por (felületen):** [fwɛpʔ] *PF* fn. *fwep*
- post script, addition:** [ti.'suŋ] *LN* fn. *tisung* (eredete: **sung** add)
- pozitív hozzáállás, lelkesedés:** [ti.'soʔ.ha] *PF* fn. *tiso'ha* (eredete: **so'ha** lelkesnek lenni)
- precíz, finom, részletes, bonyolult (dolog):** [hi.'no] *PF* mn. *hino*
- preferál, jobban szeret:** [nul.'n-ɛw] *PF* i.(tm) *nulnew* (eredete: **new** akar)
- prefixum:** [ʔe.o.li.ʔu.vi] *PF* fn. *eoli'uvi* (eredete: **eo-** elő- és **li'u** szó)
- press on, press, apply (physical) pressure to:** [tʰ.apʔ] *PF* vtr. *txap*
- press, press on, apply (physical) pressure to:** [tʰ.apʔ] *PF* vtr. *txap*
- pressure (physical):** [ti.'tʰapʔ] *PF* n. *tixap* (eredete: **txap** press)
- probléma, nehézség:** [ti.'ŋæ.zikʔ] *PF* fn. *tìng-äzik* (eredete: **ngäzik** nehéz)
- préda, zsákmány:** [smar] *PF* fn. *smar*
- próba(tétel):** [ti.'fme.tokʔ] *PF* fn. *tifmetok* (eredete: **fmetok** próbára tesz)
- próba, kísérlet:** [ti.'fmi] *PF* fn. *tifmi* (eredete: **fmi** megpróbál)
- próba, kísérlet:** [sæ.'fmi] *PF* fn. *säfmi* (eredete: **fmi** megpróbál)
- próbára tesz, tesztel:** [ʔfm-ɛ.t-okʔ] *PF* i.(t) *fmetok*
- puha (tárgy):** [hɛw.nɛ] *PF* mn. *hewne*
- pusztítás:** [ti.ska.'ʔa] *PF* fn. *tiska'a* (eredete: **ska'a** pusztít)
- páfrány:** [i.'p'a] *RL,PF* fn. *ipxa*
- pálca:** [ʔvul.ʔsjipʔ] *PF* fn. *vultsyip* (eredete: **vul** faág)
- pálca, bot:** [swɛkʔ] *PF* fn. *swek*
- pánikba esik:** [l-opʔ] *PF* i.(tn) *lopx*
- pár:** [ʔmun.sna] *PF* fn. *munsna* (eredete: **mune** kettő és **sna'o** készlet, csoport)
- pára, köd, gőz:** [ʔja.pa] *PF* fn. *yapay* (összetétel ebből: **ya** levegő és **pay** víz)
- párosodik, szeretkezik (valakivel):** [mun.'t'a's-i] *PF* i.(tn) *muntxa si* (eredete: **muntxa** egyesült)
- párzás, házasság:** [ti.mun.'t'a] *PF* fn. *timuntxa* (eredete: **muntxa** egyesült)
- párás, nedves, nyirkos:** [ʔpa.j.ŋaʔ] *PF* mn. *paynga'* (eredete: **pay** víz és **nga'** tartalmaz)
- példa:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* fn. *tikenong* (eredete: **kenong** példát mutat)
- példát mutat, elől jár:** [ʔk-ɛ.n-oŋ] or [kɛ.n-oŋ] *PF* i.(tn) *kenong* (összetétel ebből: **ke** nem és **nong** követ)
- például:** [nat.'kɛ.noŋ] *PF* ksz. *natkenong* (összetétel ebből: **na** mint és **tikenong** példa)
- péntek:** [tʔ.'pu.vɛ] *PF* fn. *trruve* (összetétel ebből: **trr** nap és **puve** hatodik)
- pörget, forgat:** [k-im] *PF* i.(t) *kim* Pol *rumit kolim* Pörgette a labdát

R

- (rovarszárnyból készült, védőszemüveg, fából faragott, stb.): [ʔɛn.tɛn] *PF* fn. *renten*
- ról/-ről, vonatkozóan, illetően:** [tɛ.'ri] *PF* told. *teri-*
- ragadozó:** [ʔtar.ni.o.ang] *PF* fn. *tarnioang* (összetétel ebből: **taron** vadászik és **ioang** állat)
- ragyog, fénylik:** [n-ɾ] *PF* i.(tn) *nrr*
- ragyogás, fény, lámpa:** [sæ.'nɾ] *PF* fn. *sänrr* (eredete: **nrr** ragyog, fénylik)
- rajongó(ja vminek):** [tʰan.'soʔ.ha.ju] *PF* fn. *txanso'hayu* (összetétel ebből: **txan** sok és **so'ha** lelkesedni)
- rajongó(ja vminek) (társalgási nyelvben):** [so.ju] *PF* fn. *so'yu*
- rajta, bent, benne, -ban/-ben, -on/-en/-ön:** [mi] *PF* esz. *mi+*
- rajta, rá:** [sm] *PF* esz. *sìn-*
- rajzkréta:** [ʔo.pin.vul.ʔsjipʔ] *PF* fn. 'opinvultsyip (összetétel ebből: 'opin szín és vultsyip pálca)
- rajzkréta:** [ʔpin.vul] *PF* fn. *pinvul* (összetétel ebből: 'opin szín és vul faág)'opinvultsyip

- rövid alakja
- rajzol, illusztrál:** [w·ɛjn] _{PF} i.(t) *weyn*
- rak, helyez:** [j·ɛm] _{PF} i.(t) *yem*
- rakás, készlet, csoport, halom:** [ˈsna.ʔo] _{PF} fn. *sna'o* n.e.
- rare:** [kɛl.ˈpʰim.run] _{PF} adj. *kelpxìmrùn* (eredete: **ke** *not* és **lepxìmrùn** *common*)
- redszerez, rendbe rak:** [vɛ.zɛj.ˈko] _{PF} i.(t) *vezeyko* (eredete: **vezo** *rendben lenni*)
- reggel:** [ˈrɛ.won] _{PF} fn. *rewon*
- rejtve, titokban, rejtőzve:** [ni.ˈwan] _{PF} hsz. *nìwan* (eredete: **wan** *elrejt*)
- rejtvény, rejtély, talány, titokzatosság:** [ˈiŋ.jɛn.tsim] _{PF} fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** *titokzatosság érzése* és **tsim** *forrás*)
- rejtély, talány, rejtvény, titokzatosság:** [ˈiŋ.jɛn.tsim] _{PF} fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** *titokzatosság érzése* és **tsim** *forrás*)
- rejtélyes módon, titokzatosan:** [ˈniŋ.jɛn] _{PF} hsz. *nìngyen* (eredete: **ingyen** *titokzatosság érzése*)
- rejtélyes, titokzatos:** [ˈiŋ.jɛ.ŋaʔ] _{PF} mn. *ingyenga'* (eredete: **ingyen** *titokzatosság érzése*)
- rejtőzve, titokban, rejtve:** [ni.ˈwan] _{PF} hsz. *nìwan* (eredete: **wan** *elrejt*)
- relaxáció:** [ti.ˈsjor] _{PF} fn. *tìsyor* (eredete: **syor** *relaxál*)
- relaxáció, rövid szünet, pihenés:** [ti.ˈsjor.t̪sɿp̪] _{PF} fn. *tìsyortsyìp* (eredete: **syor** *relaxál*)
- relaxál, kikapcsol:** [sj·or] _{PF} i.(tn) *syor*
- remeg, rázkódik, reszket:** [r·i.ˈk'·i] _{PF} i.(tn) *rìkxi*
- remegve, rázkódva, reszketve:** [ni.ɾi.ˈk'·i] _{PF} hsz. *nìrìkxi* (eredete: **rìkxi** *remeg, rázkódik, reszket*)
- remél (tsnì majd a remélt dolog, hacsak nem különálló mondat) (ii):** [sil.ˈp·ɛj] _{PF} i.(tn) *sìlpey* (összetétel ebből: **sìltsan** *jó* és **pey** *vár*)
- remélhetőleg:** [ni.sil.ˈpej] _{PF} hsz. *nìsìlpey* (eredete: **sìlpey** *remél*)
- remény (elvont fogalom):** [tsil.ˈpej] _{PF} fn. *tsìlpey* (eredete: **sìlpey** *remél*)
- rend (rendetlenség vagy káosz ellentéte), rendezettség :** [ˈvɛ.ʔo] _{PF} fn. *ve'o*
- rendbe hoz za magát(képletesen):** [spæ.ˈp·ɛŋ] _{PF} i.(tn) *späpeng* (eredete: **speng** *rendbe hoz*)
- rendbe hoz, helyreállít:** [sp·ɛŋ] _{PF} i.(t) *speng*
- rendbe rak, redszerez:** [vɛ.zɛj.ˈko] _{PF} i.(t) *vezeyko* (eredete: **vezo** *rendben lenni*)
- rendben lenni, jól lenni, rendben működni:** [z·o] _{PF} i.(átn) *zo*
- rendben működni, jól lenni, rendben lenni:** [z·o] _{PF} i.(átn) *zo*
- rendben van, rendezett:** [vɛ.ˈz·o] _{PF} i.(tn) *vezoz* (összetétel ebből: **ve'o** *rend* és **zo** *jól van*)
- rendetlen, kaotikus, rendezetlen, összevissza:** [ˈvɛl.ke] _{PF} mn. *velke* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **luke** *nélkül*)
- rendezetlen, kaotikus, rendetlen, összevissza:** [ˈvɛl.ke] _{PF} mn. *velke* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **luke** *nélkül*)
- rendezett:** [ˈvɛ.ŋaʔ] _{PF} mn. *venga'* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **nga'** *tartal-maz*)
- rendezett, rendben van:** [vɛ.ˈz·o] _{PF} i.(tn) *vezoz* (összetétel ebből: **ve'o** *rend* és **zo** *jól van*)
- rendezettség, rend (rendetlenség vagy káosz ellentéte):** [ˈvɛ.ʔo] _{PF} fn. *ve'o*
- rendhagyó, véletlenszerű:** [ˈrɛ.nul.ke] _{PF} mn. *renulke* (eredete: **renu** *minta* és **luke** *nélkül*)
- rendkívül:** [ni.ˈt'an.ke.l.tr̪.tr̪] _{PF} hsz. *nìtxankeltrrrtr* (eredete: **txankeltrrrtr** *rendkívüli*)
- rendkívüli:** [ˈt'an.ke.l.tr̪.tr̪] _{PF} mn. *txankeltrrrtr* (eredete: **txan** *nagyon* és **keltrrrtr** *szokatlan*)
- rendkívüli, kitűnő, fenséges stílusú:** [ˈfjo.lup̪] _{PF} mn. *fyolup* (összetétel ebből: **fyole** *fenséges* és **lupra** *stílus*)
- rendszer, eljárás, folyamat, módszer:** [ˈvɛ.fja] _{PF} fn. *vefya* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **fya'o** *mód, módszer*)
- rendszeresen, napi szinten:** [ni.ˈtr̪.tr̪] _{PF} hsz. *nìtrrrtr* (eredete: **trr** *nap*)
- rendületlenül, erősen, állhatatosan:** [nik.lo.ˈnu] _{PF} hsz. *nìklonu* (eredete: **ke lonu** *nem ereszt*) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'
- repül:** [ˈtsw·aj·on] _{PF} i.(t) *tswayon*
- repülés (repülés esete):** [sæ.ˈtswaj.on] _{PF} fn. *sätswayon* (eredete: **tswayon** *repül*)
- reszket, remeg, rázkódik:** [r·i.ˈk'·i] _{PF} i.(tn) *rìkxi*
- reszketve, remegve, rázkódva:** [ni.ɾi.ˈk'·i] _{PF} hsz. *nìrìkxi* (eredete: **rìkxi** *remeg, rázkódik, reszket*)

- rettenetes, szörnyű, borzalmas:** [ʼfpʼa.mo] *PF* mn. *fpɣamo*
- rettenetesen, szörnyen, borzalmasan:** [ni.ʼfpʼa.mo] *PF* *hsz.* *nifpɣamo* (eredete: **fpɣamo** szörnyű, rettenetes, borzalmas)
- ritmus:** [ʼka.to] *PF* fn. *kato*
- ritmus, ütem:** [ʼʔe.koŋ] *PF* fn. *ʼekong*
- rohad, meg(romlik):** [sn.æm] *PF* i.(tn) *snäm*
- rossuindulatú, gonosz:** [ʼkawŋ.lan] *PF* mn. *kawŋlan* (összetétel ebből: **kawŋ** rossz, gonosz és **txeʼlan** szív)
- rossz:** [ʼʔeʔ] *PF* mn. *feʼ* n.e.
- rossz szagú:** [on.ʼvæʔ] *PF* mn. *onvæʼ* (összetétel ebből: **ontu** orr és **væʼ** kellemetlen)
- rossz természet, valami rosszul kitervelt vagy eredendően hibás:** [ʼʔeʔ.ran] *PF* fn. *feʼran* (összetétel ebből: **feʼ** rossz és **ran** belső tulajdonság)
- rossz tulajdonság, hiba, deformáltság, folt:** [ʼʔeʔ.ran.vi] *PF* fn. *feʼranvi* (eredete: **feʼran** rossz természet, eredendően hibás)
- rossz valamiben:** [w.æʔ] *PF* i.(t) *wæʔ*
- rossz ízű:** [ftʼi.væʔ] *PF* mn. *ftxivæʼ* (összetétel ebből: **ftxi** nyelv és **væʼ** kellemetlen)
- rossz, gonosz:** [kawŋ] *PF* mn. *kawŋ*
- rossz, helytelen, igazságtalan:** [kɛm.ʼwi.æ] *PF* mn. *kemwiä* (összetétel ebből: **ke** nem és **muiä** helyes, igazságos, jó)
- rosszabbodik:** [ʼʔe.ʔul] *PF* i.(tn) *feʼul* (összetétel ebből: **feʼ** rossz és **ʼul** inkább)
- rosszabbodás:** [sæ.ʼʔe.ʔul] *PF* fn. *sæfeʼul* (eredete: **feʼul** rosszabbodás)
- rosszabbodás (általános, elvont értelemben):** [ti.ʼʔe.ʔul] *PF* fn. *tifeʼul* (eredete: **feʼul** rosszabbodik)
- rosszalkodik:** [ʼsti.wi s-i] *PF* i.(tn) *stiwí si* (eredete: **stiwí** csíny)
- rosszalkodás, csíny:** [ʼsti.wi] *PF* fn. *stiwí*
- rosszat tesz, elront, hibát vét:** [ti.ʼkʼej ʼs-i] *PF* i.(tn) *tikxey si* (eredete: **tikxey** hiba)
- rosszul:** [ni.ʼʔeʔ] *PF* *hsz.* *nifeʼ* (eredete: **feʼ** rossz)
- rosszul hangzó:** [mik.ʼvæʔ] *PF* mn. *mikvæʼ* (eredete: **mikyun** fül és **væʼ** kellemetlen)
- rothadó fa és levelek szagára emlékeztető, nyirkos szagú (nem állati):** [ŋetʼ] *PF* mn. *nget*
- rovar:** [ʼhi.ʔaŋ] *PF* fn. *hiʼang* (összetétel ebből: **hiʼi** kis és **ioang** állat)
- rovaré), állat kicsinye (emlőse, madaré, halé):** [ʼli.ni] *PF* fn. *lini*
- ruha nélküli, meztelen:** [luk.ʼpɛn] *PF* mn. *lukpen* (összetétel ebből: **luke** nélkül és **pen** ruházat (gyűjtőfogalom))
- rá, rajta:** [sm] *PF* *esz.* *sîn-*
- ráadásul, emellett, továbbá:** [ni.ʼsuŋ] *PF* *hsz.* *n̄sung* (eredete: **sung** hozzáad)
- rágcsa, falat, nasi:** [ʼtsje] *PF* fn. *tsyey*
- ránéz, megpillant:** [n.m] *PF* i.(t) *n̄n*
- rázkódik, remeg, reszket:** [r.ʼi.kʼi] *PF* i.(tn) *rikxi*
- rázkódva, remegve, reszketve:** [ni.ʼi.kʼi] *PF* *hsz.* *n̄rikxi* (eredete: **rikxi** remeg, rázkódik, reszket)
- rээрős (sietség nélküli):** [le.ʼtʼi.lu.ke] *PF* mn. *letxiluke* (összetétel ebből: **txi** sietség és **luke** nélkül)
- rээрösen, nyugodtan:** [ni.ʼtʼi.lu.ke] *PF* *hsz.* *n̄txiluke* (összetétel ebből: **txi** sietség és **luke** nélkül)
- régi (mip ellentéte):** [lal] *PF* mn. *lal* n.e.
- régi, korábbi:** [ʼspu.win] *PF* mn. *spuwin* n.e.
- régóta:** [tʼaŋ.kɾ] *PF* *hsz.* *txankrr* (összetétel ebből: **txan** sok és **krr** idő)
- rés, hézag:** [ʼmek.tɕɛŋ] *PF* fn. *mektseng* (összetétel ebből: **mek** üres és **tseng** hely)
- rész:** [ha.ʼpʼi] *PF* fn. *hapxi*
- részegnek lenni, vagy berúgni:** [ʼr.o.ʼu] *PF* i.(tn) *rou* (*pl.:* **rou** **fa** **pxir**)
- részegítő ital, vagy "szesz":** [ʼswo.a] *PF* fn. *swoa*
- részegítő italokhoz), egy személyes ivóedény, "korsó"(kagylóhéjból:** [ʼswo.a.sej] *PF* fn. *swoasey* (összetétel ebből: **swoa** részegítő ital, szesz és **sey** csésze)
- részekre vág, feloszt:** [pʼl.m.un.ʼi] *PF* i.(t) *pximunʼi* (összetétel ebből: **hapxi** rész és **munʼi** vág)
- részletes, finom, precíz, bonyolult (dolog):** [hi.ʼno] *PF* mn. *hino*
- részletesen, alaposan:** [ni.ʼno] *PF* *hsz.* *nino*
- részletesség, alaposág:** [ti.ʼno] *PF* fn. *tino*
- részletességre törekvő (személy), alapos:** [le.ʼno] *PF* mn. *leno*
- rétég:** [frir] *PF* fn. *frir*
- rétéges:** [le.ʼfrir] *PF* mn. *lefrir* (eredete: **frir** rétég)

rétegesen: [ni.'frir] *PF* *hsz.* *nifrir* (eredete: **frir** *réteg*)
révén, által(a), keresztül, mentén: [i.læ] or [i.'læ] *PF* *told.* *ilä+*
rím: [ʔam.pam] *PF* *fn.* *ngampam* (összetétel ebből: **ngam** *visszhang* és **pam** *hang*)
rímel: [ʔam.pam s-i] *PF* *i.(tn)* *ngampam si* (eredete: **ngampam** *rím*)
rögtön, egyből utána: [p'i.'maw] *PF* *told.* *pximaw-* (összetétel ebből: **maw** *után* (*idő-*

ben) és **pxi** *éles*)
rövid (fizikai hosszúság): [pupʔ] *PF* *mn.* *pup*
rövid szünet, pihenés, relaxáció: [ti.'sjoɾ.tʃjipʔ] *PF* *fn.* *tisjortsyip* (eredete: **syor** *relaxál*)
röviden, kurtán (időben): [ni.'jol] *PF* *hsz.* *nijol* (eredete: **yol** *rövid* (*idő*))
rúg, lök: [p'·ɛkʔ] *PF* *i.(t)* *pxek*
rügy, bimbó: [pɾ.nɛ.sjul] *PF* *fn.* *prnesyul* (összetétel ebből: **prnen** *csecsemő* és **syulang** *virág*)

S

szokatlan: [kel.'tr.tɾ] *PF* *mn.* *keltrtrtr* (eredete: **ke** *nem* és **letrtrtr** *mindennapos*)
a szóváltás oka, a vita tárgya, a vitatott dolog: [sæ.wæ.'tɛ] *PF* *fn.* *säwäte* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
sajna, bocs, szánom-bánom, sajnós, az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése): [ʔaj.'t'o.a] *PF* *gesz.* *ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyä** *tiéd* és **txoa** *megbocsátás*)
sajnos, bocs, szánom-bánom, sajna, az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése): [ʔaj.'t'o.a] *PF* *gesz.* *ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyä** *tiéd* és **txoa** *megbocsátás*)
saját fogas: [ʔnok.fjan] *PF* *fn.* *snokfyan* (összetétel ebből: **sno** *saját* és **kurfyan** *fogas*)
saját(ja) egyes szám első személyben: [ʔnɛ.jæ] *PF* *nm.* *sneyä* (eredete: **sno** *sajátja*)
sarkifény: [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* *fn.* *tawsyuratan* (összetétel ebből: **taw** *ég* (*bolt*) és **syuratan** *fénykibocsátás*)
savanyú, keserű: [ʔwɛ.ʔaj] *PF* *mn.* *we'ay*
seb: [sk'ir] *PF* *fn.* *skxir*
sebesült: [lɛ.'sk'ir] *PF* *mn.* *leskxir* (eredete: **skxir** *seb*)
sebzett szív, összetört szív: [jawn.'jɛw.la] *PF* *fn.* *yawnyewla* (összetétel ebből: **yawne** *szeretett* és **yewla** *csalódás*)
seggfej (vulgáris): [von.'væʔ] *PF* *fn.* *vonvə'* (összetétel ebből: **vitra** *lélek* és **onvə'** *büddös*) szó szerint: *büddöslelkű*
segéd, segítő: [ʔruŋ.si.ju] *PF* *fn.* *srungsiyu* (eredete: **srung** *segít*)
segít(séget nyújt): [ʔruŋ 's-i] *PF* *i.(tn)* *srung si* (eredete: **srung** *segítség*)
segítség: [ʔruŋ] *PF* *fn.* *srung*
segítő, segéd: [ʔruŋ.si.ju] *PF* *fn.* *srungsiyu*

(eredete: **srung** *segít*)
sehol: [ʔkaw.tɛɛŋ] *PF* *hsz.* *kawtseng* (összetétel ebből: **ke** *'aw egy se* és **tseng** *hely*)
sekély (fizikailag): [rɛŋ] *PF* *mn.* *reng* *n.e.*
semmi: [ʔkɛ.ʔu] *PF* *nm.* *ke'u* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **'u** *dolog*)
semmibe vesz, figyelmen kívül hagy: [j·ækʔ] *PF* *i.(t)* *yäkk*
semmibe vétel, figyelmen kívül hagyás: [ti.'jækʔ] *PF* *fn.* *tijäkk* (eredete: **yäkk** *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
semmibe vétel, figyelmen kívül hagyás: [sæ.'jækʔ] *PF* *fn.* *säyäkk* (eredete: **yäkk** *figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
senki: [ʔkaw.tu] *PF* *nm.* *kawtu* (összetétel ebből: **ke** *'aw nem* és **tute** *személy*)
sietni: [ʔwin sæ.'p-i] *PF* *i.(tn)* *win säpi* (összetétel ebből: **win** *gyors* és **s«äp»i** *csinál* (*visszaható*))
sietni, gyorsítani, siettetni: [ʔwin 's-i] *PF* *i.(tn)* *win si* (eredete: **win** *gyors*)
sietség, igyekezet: [t'i] *PF* *fn.* *txi*
siettetni, gyorsítani, sietni: [ʔwin 's-i] *PF* *i.(tn)* *win si* (eredete: **win** *gyors*)
sietve, kétségbeesetten: [ni.'t'i] *PF* *hsz.* *nitxi* (eredete: **txi** *sietség*)
sietős, kétségbeesett: [lɛ.'t'i] *PF* *mn.* *letxi* (eredete: **txi** *sietség*)
siker (konkrét dologban): [sæ.'flæ] *PF* *fn.* *säflä* (eredete: **flä** *sikerrel jár*)
siker (általánosságban): [ti.'flæ] *PF* *fn.* *tiflä* (eredete: **flä** *sikerrel jár*)
sikeres: [ti.'flæ.ŋa] *PF* *mn.* *tiflänga'* (összetétel ebből: **tiflä** *siker* és **nga'** *tartalmaz*)
sikerrel jár, sikerül: [fl·æ] *PF* *i.(tn)* *flä*

- sikerrel vesz (próbát), kiáll:** [ɛm.'z̥.a.ʔ̥.u] *PF*
i.(t) *emza'u* (összetétel ebből: **za'u jön**)
- sikertelennek lenni, elbukni, hibázni:**
[n̥.u.·i] *PF* i.(tn) *nui*
- sikertelenség (elvont fogalom):** [ti.'nu.i] *PF*
fn. *finui* (eredete: **nui sikertelennek lenni**)
- sikertelenség (konkrét esetben), bukás:**
[sæ.'nu.i] *PF* fn. *sānui* (eredete: **nui elbukni, sikertelennek lenni**)
- sikertelenül, hiába:** [ni.'nu] *PF* hsz. *nīnu* (eredete: **nui sikertelennek lenni**)
- sikerül, sikerrel jár:** [fl̥.æ] *PF* i.(tn) *flā*
- siklik, csúszik:** [fw̥.i] *PF* i.(tn) *fwi*
- sikoll-lovagló napellenző / rostély (a szem fölött viselik):** [i̥.o.naf] *PF* fn. *ionar*
- sikolt:** [z̥.awɪ] *PF* i.(tn) *zawng*
- sima:** [fḁ.o.i] *PF* mn. *faoi*
- sima, egyenletes (mozgásra!):** [l̥ɛf] *PF* mn. *ler*
- simán:** [ni.'l̥ɛf] *PF* hsz. *nīler* (eredete: **ler sima, egyenletes**)
- soha:** [k̥aw.kr̥] *PF* hsz. *kawkr̥* (összetétel ebből: **ke 'aw nem és krr idő**)
- sok:** [t'an] *PF* mn. *txan*
- sokasodik, terjed, szaporodik:** [v̥.i.'r̥.æ] *PF*
ige *virä*
- sors:** [sja] *PF* fn. *syay*
- sorsszerűen, véletlenül:** [ni.'sja.j.vi] *PF* hsz.
nīsyayvi (eredete: **syayvi szerencse**)
- specializálódik, koncentrálni valamire, különösen érdeklődik:** [k̥.an.ʔ̥.m] *PF* i.(t)
kan'in (összetétel ebből: **kan elfoglalt és 'in be busy**)
- spirál:** [ʔ̥i.'h̥ɛ.ju] *PF* fn. *'ih̥eyu*
- sport, fizikai vagy atlétikai játék:** [u.'van
l̥.'tok'] *PF* fn. *uwan letokx* (összetétel ebből:
uvan játék és letokx fizikai, testi)
- stb.:** [saj.'la.h̥ɛ] *PF* hsz. *saylahe* (eredete: **sì alahé és mások**) (összevonás)
- stb.), védőszemüveg, (rovarszárnyból készült, fából faragott):** [r̥ɛn.tɛn] *PF* fn.
renten
- stb.), állathang (ordítás, bögés):** [zawr] *PF* fn.
zawr
- steep:** [f̥jɛŋ] *PF* adj. *fyeng*
- stressz (érzelmi feszültség):** [fk̥'a.ra] *PF* fn.
fkxara
- stresszes (feszültséggel teli):** [fk̥'a.ra.ŋaʔ̥] *PF*
mn. *fkxaranga'* (eredete: **fkxara stressz**)
- stílus:** [lup.ra] *PF* fn. *lupra*
- successfully:** [ni.'fl̥æ] *PF* adv. *nīflā* (eredete: **flā succeed**)
- sudden shock:** [ʔ̥a.sap̥] *PF* n. *'asap*
- support (physically):** [k̥'a.v̥.an] *PF* vtr. *kavan*
- surprise:** [ti.'lo.ho] *PF* n. *tīloho* (eredete: **loho be surprising**)
- surprisingly:** [ni.'lo.ho] *PF* adv. *nīloho* (eredete: **loho be surprising**)
- suttog:** [ts̥.i.s̥y̥.i] *PF* i.(tn) *ts̥is̥y̥i*
- suttogva:** [ni.'ts̥i.s̥j̥i] *PF* hsz. *nīts̥is̥y̥i* (eredete: **ts̥is̥y̥i suttog**)
- suttogás:** [sæ.'ts̥i.s̥j̥i] *PF* fn. *s̥äts̥is̥y̥i* (eredete: **ts̥is̥y̥i suttog**)
- szabad, akadálytalan:** [kaw.'k'an] *PF* mn.
kawkxan (összetétel ebből: **ke 'aw egy se és ekxan akadály**)
- szabad, lehet:** [ts̥.un.sl̥.u] *PF* i.(tn) *tsunslu* (összetétel ebből: **tsun tud és sl̥u válni vmivé**)
- szabadidő, teendők hiánya:** [tik̥.'ʔ̥m] *PF* fn.
tik'in (eredete: **'in elfoglalt**)
- szabály:** [ko.'r̥ɛn] *PF* fn. *koren*
- szabályos:** [l̥ɛ.ko.'r̥ɛn] *PF* mn. *lekoren* (eredete: **koren szabály**)
- szabályoz, irányít:** [hip'] *PF* i.(t) *hipx*
- szag:** [fḁ.'h̥ɛw] *PF* fn. *fahew*
- szaglás:** [h̥ɛ.f̥i.t̥swo] *PF* fn. *hefitswo* (eredete: **hefi szagol**)
- szagol:** [sj̥.am] *PF* i.(t) *syam*
- szagol:** [t̥.ɪŋ 'on.tu] *JC,PF* i.(tn) *t̥ing ontu* (eredete: **t̥ing ad és ontu orr**)
- szakasz, katonai egység, csapat:** [w̥ɛm.po.ŋu] *PF* fn. *wempongu* (összetétel ebből: **wem harcol és pongu csoport**)
- szakács:** [ʔ̥ɛm.ju] *PF* fn. *'emyu* (eredete: **'em főz**)
- szaporodik, terjed, sokasodik:** [v̥.i.'r̥.æ] *PF*
ige *virä*
- szarv:** [sluk'] *PF* fn. *slukx*
- szavahihető, megbízható:** [mal] *PF* mn. *mal*
- szegély, határ, széle vminek, vég:** [t̥'ɛw] *PF* fn. *txew*
- szellem(i) út (energiaháló), szellemösvény:**
[ti.'r̥ɛ.a.f̥ja.ʔ̥o] *PF* fn. *tireafya'o* (összetétel ebből: **tirea szellem és fya'o út**)
- szellem, szellemség:** [ti.'r̥ɛ.a] *PF* fn. *tirea*
- szellemség, szellem:** [ti.'r̥ɛ.a] *PF* fn. *tirea*
- szellemállat:** [ti.'r̥ɛ.a.i̥.o.aŋ] *PF* fn. *tireiaoang* (összetétel ebből: **tirea szellem és ioang állat**)

- szellemösvény, szellem(i) út (energiaháló):** [ti.'rɛ.a.,fja.ʔo] *PF* fn. *tireafya'o* (összetétel ebből: *tirea szellem* és *fya'o út*)
- szellő, enyhe szél:** [hu.'fwɛ.ʈsɿpʰ] *PF* fn. *hufwetsyɿp* (eredete: *hufwe szél*)
- szem:** ['na.ri] *PF* fn. *nari*
- személy:** ['tu.te] *PF* fn. *tute*
- személyek csoportja:** ['po.ɲu] *PF* fn. *pongu* (eredete: *po ó*) cs.sz.
- személyesen fontos, jelentős:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* mn. *txanwawe* (összetétel ebből: *txan sok* és *wawe jelentőség*)
- személyiség, belső tulajdonság, lényeg, valaminek az alapvető természete:** [ran] *PF* fn. *ran*
- szemét:** [sɲɛl] *PF* fn. *sngel*
- szemétdomb:** ['sɲɛl.ʈsɿɲ] *PF* fn. *sngeltseng* (összetétel ebből: *sngel szemét* és *tseng hely*)
- szemöldök, homlok:** [za.'rɛʔ] *PF* fn. *zare'* (összetétel ebből: *zapxi elülső rész* és *re'o fej*)
- szemügyre vesz, megfigyel, tanulmányoz:** [ft.i.'a] *PF* i.(t) *ftia*
- szent:** [swokʰ] *PF* mn. *swok*
- szent hely:** ['swo.tu] *PF* fn. *swotu*
- szened (érzelmileg):** [ɲ.æ.'ʔ.æn] *PF* i.(tn) *ngä'än*
- szenedély:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* fn. *tiftxavang* (eredete: *ftxavang szenedélyes*)
- szenedélyes:** ['ft'a.vaŋ] *PF* mn. *ftxavang*
- szenedélyesen, teljes szívből:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* hsz. *niftxavang* (eredete: *ftxavang szenedélyes*)
- szenedés (érzelmi), depresszió:** [sæ.ɲæ.'ʔ.æn] *PF* fn. *sängä'än* (eredete: *ngä'än szened (érzelmileg)*)
- szeptember:** [vo.sp'i.vo.'law] *PF* fn. *vospxivolaw* (összetétel ebből: *vospxi hónap* és *volaw kilenc*)
- szerda:** [tɿ.'tsi.vɛ] *PF* fn. *trrtsive* (összetétel ebből: *trr nap* és *tsive negyedik*)
- szerencse, esély:** [sja.j.vi] *PF* fn. *syayvi* (eredete: *syay sors*)
- szerencsésen, boldogan:** ['nɛt.ɿpʰ] *PF* hsz. *netɿp*
- szerelem:** [ti.'jawn] *PF* fn. *tijawn* (eredete: *yawne szeretett*)
- szeretett:** ['jaw.nɛ] *PF* mn. *yawne*
- szeretett személy:** ['jaw.nɛ.tu] *PF* fn. *yawnetu* (eredete: *yawne szeretett*)
- szeretett személy:** ['jawn.tu] *PF* fn. *yawntu* (eredete: *yawne szeretett*)
- szeretkezik (valakivel), párosodik:** [mun.'t'a's-i] *PF* i.(tn) *muntxa si* (eredete: *muntxa egyesült*)
- szerszám, eszköz:** ['sæ.ʔo] *PF* fn. *sä'o*
- szertartásos), dal (ősi:** [waj] *PF* fn. *way*
- szerelem, tulajdon:** [sæ.'ka.nom] *PF* fn. *säkanom* (eredete: *kanom szerez*)
- szexuálisan), kellemes, élvezhető (fizikailag:** [mo.'wan] *PF* mn. *mowan*
- szезонаlis (étel, zöldség vagy állat):** [ki.'maɾ] *PF* mn. *kimar*
- szia!, üdvözöllek! (találkozáskor):** [kal.'t'i] *PF* gesz. *kaltxi*
- sziget:** ['spo.no] *PF* fn. *spono*
- szikla(szirt):** [ʔawkʰ] *PF* fn. *'awkx*
- sziklák között, lejtősen folyó patak (megszámlálható):** [ɾu.'ɾur] *PF* fn. *rurur*
- szikra:** [t'ɛp.vi] *PF* fn. *txepvi* (eredete: *txep tűz*)
- szilánk, pelyeg, csepp:** ['il.va] *PF* fn. *ilva*
- szilárdan :** [nik.'ʔæ.ɿpʰ] *PF* hsz. *nik'ärɿp* (eredete: *ke ärɿp nem mozgat*) szó sz.: 'anélkül, hogy hagyná mozogni'
- szinapszis (idegsejtek közt), kapcsolat:** [tsa.'hej.lu] *JC,PF* fn. *tsaheylu*
- szint, emelet:** ['ʔɛɲ.ɛɲ] *PF* fn. *'engeng*
- szint, fok, perem, széle valaminek:** [ji] *PF* fn. *yi* (Használható képletesen is, bármilyen mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- szintén, is:** [kopʰ] *PF* hsz. *kop*
- szintén, is:** [kopʰ] *PF* hsz. *kop*
- szitáló eső:** [tom.pa.'mejpʰ] *PF* fn. *tompameyp* (eredete: *tompa eső* és *meyp gyenge*)
- szociális vagy személyes), támogatás (érzelmi:** [ti.'slan] *PF* fn. *tislan* (eredete: *slan támogat*) cs.sz.
- szociálisan vagy személyesen), támogat (érzelmileg:** [sl.an] *PF* i.(t) *slan* cs.sz.
- szokatlan, különös, ismeretlen:** [st'oŋ] *PF* mn. *stxong*
- szolgál:** [ki.te.'ʔɛ 's-i] *PF* i.(tn) *kite'e si* (eredete: *kite'e szolgálat*)
- szolgálat:** [ki.te.'ʔɛ] *PF* fn. *kite'e*
- szombat:** [tɿ.'ki.vɛ] *PF* fn. *trrkive* (összetétel ebből: *trr nap* és *kive hetedik*)

- szomjas:** [væŋ] *PF* mn. *väng*
- szomját csillapított, szomját oltott:** [ʃɛ.væŋ] *PF* mn. *yeväng* (eredete: **ye tele** és **väng szomjas**)
- szomját oltott, szomját csillapított:** [ʃɛ.væŋ] *PF* mn. *yeväng* (eredete: **ye tele** és **väng szomjas**)
- szomjúság:** [ti.væŋ] *PF* fn. *tiväng* (eredete: **väng szomjas**)
- szomorú:** [ti.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] *PF* mn. *tikeftxonga'* (eredete: **keftxo szomorú**) n.e.
- szomorú, boldogtalan, 'Milyen szomorú!':** [kɛ.'ft'o] *PF* gesz. *keftxo*
- szomorúan:** [ni.kɛ.'ft'o] *PF* hsz. *nikeftxo* (eredete: **keftxo szomorú**)
- szomorúság:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* fn. *tikeftxo* (eredete: **keftxo szomorú**)
- szorgalmasan, keményen:** [kawɫ] *PF* hsz. *kawɫ*
- szoros:** [ʔɛ.'k'in] *PF* mn. *'ekxin*
- szorosan, vasmarokkal:** [ni.'sjɛp'] *PF* hsz. *nisyep* (eredete: **syep csapdába ejt**) szó sz.: 'mint egy csapda'
- szorosság, lazaság:** [ʔɛ.'k'i.num] *PF* fn. *'ekxinum* (összetétel ebből: **'ekxin szoros** és **um laza**)
- szorít, feszesít:** [sn.ɛw] *PF* i.(t) *snew*
- szunyókálás:** ['haw.tʃɪp'] *PF* fn. *hawtsyip* (eredete: **hahaw alszik**)
- száj:** [k'a] *PF* fn. *kxa*
- szállító eszköz:** [sæ.'mu.ŋɛ] *PF* fn. *sämunge* (eredete: **munge visz, hoz**) Megjegyzés: szóösszetételben az **ä** és **e** kiesik, marad: – *smung*
- szám:** [hol.'p'aj] *PF* fn. *holpxay* (összetétel ebből: **hol kevés** és **pxay sok**)
- számít, függ valamitől, bízik:** [m.ɔŋ] *PF* i.(t) *mong*
- számol:** [t'i.·am] *PF* i.(t) *tiam*
- számos:** [p'aj] *PF* mn. *pxay* (egyesszámú és többesszámú főnevekkel is használatos)
- számszerij, nyílpuska:** ['tska.lɛp'] *PF* fn. *tskalɛp*
- számít valamire, elvár:** [sɛ.'f.ɛj] *PF* i.(t), i.(tn) *srefey* (összetétel ebből: **sre+ előtt** és **pey vár**)
- számít, fontos:** [tʃɛ.an.t.ɛn] *PF* i.(tn) *tsranten*
- számítógép ('fém agy'):** [ɛl.tu.ɛ.'fjap'] *PF* fn. *eltu lefngap* (összetétel ebből: **eltu agy** és **le-fngap fém**)
- szándékosan, akarattal:** [nit.'kan] *PF* hsz. *nìkan* (eredete: **tikan cél, szándék**)
- szánom-bánom, bocs, sajnós, sajna, az én sa-ram (megbánás vagy vétkeesség beismerése):** [ŋaj.'t'o.a] *PF* gesz. *ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyä tiéd** és **txoa megbocsátás**)
- száraz:** [u.'k'o] *PF* mn. *ukxo*
- szárazföld:** [ɛjɪm] *PF* fn. *reym*
- szárny:** [tʃjal] *PF* fn. *tsyal*
- szégyen, megaláztatás:** [fwɪŋ] *PF* fn. *fwìng*
- szégyenlős, félénk:** [nim] *PF* mn. *nim*
- szék, pad, bármely egyéb ülőalkalmatosság:** [sɛjn] *PF* fn. *seyn* (eredete: **sä'o eszköz** és **heyn ül**)
- szél (szellő):** [hu.'fwɛ] *PF* fn. *hufwe*
- széle valaminek, szint, fok, perem:** [ji] *PF* fn. *yì* (Használható képletesen is, bármilyen mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- széle vminek, határ, szegély, vég:** [t'ɛw] *PF* fn. *txew*
- széles:** [slo.a] *PF* mn. *sloa*
- széles körben, kiterjedten:** [ni.'ho.ɛt'] *PF* hsz. *nìhoet* (eredete: **hoet hatalmas, terjedelmes, kiterjedt**)
- szép (belső szépség):** [ʃju.ɛj] *PF* mn. *yuey* cs.sz.
- szép (vizuálisan):** [nar.'lor] *PF* mn. *narlor* (eredete: **nari szem** és **lor kellemes**)
- szépség:** [ti.'lor] *PF* fn. *tìlor* (eredete: **lor szép**)
- szétvet, felrobban:** [p'·or] *PF* i.(tn) *pxor*
- szín:** [ʔo.pin] *PF* fn. *'opin*
- színes, tarka:** [p'aj.o.pin] *PF* hsz. *pxayopin* (összetétel ebből: **pxay sok** és **'opin szín**)
- szív:** [t'ɛʔ.'lan] *PF* fn. *txe'lan*
- szívdobbanás:** [t'ɛʔ.'lan.koŋ] *PF* fn. *txe'lancong* (összetétel ebből: **txe'lan szív** és **'ekong ritmus**)
- szívni:** [tʃw.ik'] *PF* i.(t) *tswik*
- szó:** ['li.ʔu] *PF* fn. *li'u*
- szó sz.: szemet ad, figyel:** [t.ɪŋ 'na.rì] *PF* i.(tn) *tìng nari* (eredete: **tìng ad** és **nari szem**)
- szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alak-ja), toll, ceruza:** [rɛl.vul] *PF* fn. *relvul*
- szó szerint: írópálca fából, ceruza:** [pam.'rel.vul le.'rɪm] *PF* fn. *pamrelvul lerin* (összetétel ebből: **pamrelvul toll, ceruza** és **lerin fa-**)

- szó szerint:** írópálca, toll, ceruza: [pam.'rel.vul] fn. *pamrelvul* (összetétel ebből: **pamrel** írás és **vul** faág)
- szójáték, szóvicc:** [ʼli.ʔu.van] PF fn. *li'uvan* (összetétel ebből: **li'u** szó és **uvan** játék)
- szókapcsolat, kifejezés:** [ʼli.ʔu.kiŋ.vi] PF fn. *li'ukingvi* (eredete: **li'uking** mondat)
- szólít, hív:** [sj.'aw] PF i.(tn) *syaw*
- szónok, (nyilvános) beszélő:** [ft'u.'li.ʔu.ju] PF fn. *ftxuli'uyu* (eredete: **ftxuli'u** szónokol, beszédet mond)
- szónoklat, beszéd:** [sæ.ft'u.'li.ʔu] PF fn. *säftxuli'u* (eredete: **ftxuli'u** szónokol, beszédet mond)
- szónokol, beszédet mond:** [ft'.u.'li.ʔu] PF i.(tn) *ftxuli'u* (összetétel ebből: **täftxu** szó és **li'u** szó)
- szótag:** [ʼli.ʔ.koŋ] PF fn. *li'kong* (összetétel ebből: **li'u** szó és **'ekong** ütem)
- szótár:** [ʼli.ʔu.pukʷ] PF fn. *li'upuk* (összetétel ebből: **li'u** szó és **puk** könyv)
- szóvicc, szójáték:** [ʼli.ʔu.van] PF fn. *li'uvan* (összetétel ebből: **li'u** szó és **uvan** játék)
- szökik, menekül:** [h.i.fw.o] PF i.(tn) *hifwo*
- szörnyen, rettenetesen, borzalmasan:** [ni.'fp'a.mo] PF hsz. *nifpxamo* (eredete: **fp-xamo** szörnyű, rettenetes, borzalmas)
- szörnyű, rettenetes, borzalmas:** [ʼfp'a.mo] PF mn. *fp-xamo*
- szörnyűség, borzalom:** [ti.'fp'a.mo] PF fn. *tifpxamo* (eredete: **fp-xamo** szörnyű, rettenetes, borzalmas)
- szöveg nélkül énekel, dúdol:** [t.ŋ lawɾ] PF i.(tn) *ting lawɾ* (eredete: **ting ad** és **lawɾ** dal-lam)
- szövet:** [sræ] PF fn. *srä*
- szövőszék:** [ʼʔɛw.raŋ] PF fn. *'ewrang*
- szükség:** [ti.'kin] PF fn. *tikin* (eredete: **kin** szüksége van vmire)
- szüksége van valamire:** [k.in] PF i.(t) *kin*
- szükséges:** [ni.'zɛn] PF mn. *nizen* (eredete: **ze-ne** kell)
- szükséges, szükségszerű:** [lɛ.'kin] PF mn. *le-kin* (eredete: **kin** szüksége van vmire)
- szükségszerű, szükséges:** [lɛ.'kin] PF mn. *le-kin* (eredete: **kin** szüksége van vmire)
- szükségtelen hang, zaj:** [ʼhawm.pam] PF fn. *hawmpam* (eredete: **hawng** túlzás és **pam** hang)
- szül (valakit):** [n.okʷ] PF i.(t) *nokx*
- születik:** [ʼʔ.o.ŋ.okʷ] PF i.(tn) *'ongokx* (összetétel ebből: **'ong** kinyílik és **nokx** szül)
- születés:** [ti.'ʔo.ŋokʷ] PF fn. *ti'ongokx* (eredete: **'ongokx** születik)
- szülő vagy szülőpár:** [sa.ʔ.sɛm] PF fn. *sa'sem* (eredete: **sa'nok** anya és **sempul** apa)
- szürke:** [ŋul] PF mn. *ngul*
- szürke szín:** [ʼŋul.pin] PF fn. *ngulpin* (eredete: **ngul** szürke)
- szó:** [t.æ.'ft'.u] PF i.(t) *täftxu*
- sámán:** [ti.'ɛ.tu] PF fn. *tiretu* (eredete: **tirea** szellem és **tute** személy)
- sár:** [ʼŋo.a] PF fn. *ngoa*
- sárga:** [rim] PF mn. *rim*
- sárga szín:** [ʼrim.pin] PF fn. *rimpin* (eredete: **rim** sárga)
- sétál:** [t.i.'ɾ.an] PF i.(tn) *tiran*
- síkság, mező, nyílt terep:** [t'a.jo] PF fn. *txayo*
- sírni:** [ʼtsŋ.aw.v.ikʷ] PF i.(tn) *tsngawvik*
- sós:** [wipʷ] PF mn. *wip*
- sóvárgás:** [sæ.'ʔan.la] PF fn. *sä'anla* (eredete: **'anla** sóvárog)
- sóvárog (valami után):** [ʼʔ.an.l.a] PF i.(t) *'anla*
- sötét:** [vawm] PF mn. *vawm*
- sötét szín:** [ʼvawm.pin] PF fn. *vawmpin* (eredete: **vawm** sötét)
- sötét, buta:** [ʼsnu.mi.na] CP mn. *snumina* cs.sz.
- sötétedés előtti időszak, alkony, naplemente után:** [t'on.'ʔoŋ.maw] PF fn. *txon'ongmaw* (összetétel ebből: **txon'ong** naplemente és **maw** után)
- sötétség:** [ti.'vawm] PF fn. *tivawm* (eredete: **vawm** sötét)
- súly (fizikai):** [sjo.'kupʷ] PF fn. *syokup* (eredete: **syo** könnyű és **ku'up** nehéz)
- súlyos (fizikai értelemben), nehéz:** [ʼku.ʔupʷ] PF mn. *ku'up*
- süket:** [kak.'pam] PF mn. *kakpam* (eredete: **pam** hang)
- süketség:** [ti.kak.'pam] PF fn. *tikakpam* (eredete: **kakpam** süket)
- sűrű folyadék, gél:** [k'um.pa] PF fn. *kxumpay* (eredete: **kxum** nyúlós, kocsonyás, sűrű)
- sűrű, nyúlós, kocsonyás:** [k'um] PF mn. *kxum*

T

- tól/-től, -ból/-ből, felől, irányából (időbenisre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal):** [ta] *PF* esz. *ta-*
- a teljes nevekben szerepel:** [tɛ] *JC* part. *te*
- a többieknek:** [aj.'la.ru] *PF* nm. *aylaru* (az ös-szevonás elemei: **ay+lahe-ru**)
- a tökéletesnél is jobb, fenséges, magasztos:** [ʔjɔ.lɛ] *PF* mn. *fyole*
- takács:** [tæ.ft'u.ju] *PF* fn. *täftxuyu* (eredete: **täftxu** szó és **-yu** főnévképző)
- talaj (termő-):** [ʔak.ra] *PF* fn. *'akra*
- talaj, föld:** [k].tɛ] *PF* fn. *kllte*
- találgat:** [ʔɛn 's:i] *PF* i.(tn) *'en si* (eredete: **'en találgatás**)
- találgatva, megérzés alapján cselekedve:** [ni.'ʔɛn] *PF* hsz. *n'ien* (eredete: **'en találgatás**)
- találgatás, tipp, gyanú, megérzés:** [ʔɛn] *PF* fn. *'en*
- találkozni (szándékosan) (-val, -vel használataival):** [ul.'t'a 's:i] *PF* i.(tn) *ultxa si* (eredete: **ultxa meeting**)
- találkozás résztvevője:** [ul.'t'a.tu] *PF* fn. *ultx-atu* (eredete: **ultxa találkozó**)
- találkozó:** [ul.'t'a] *PF* fn. *ultxa*
- talán, esetleg:** [k'awm] *PF* hsz. *kxawm*
- talány, rejtély, rejtvény, titokzatosság:** [ʔij.jɛn.tsim] *PF* fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** titokzatosság érzése és **tsim** forrás)
- tanfolyam, kurzus (tanórák sorozata):** [sna.nu.mul.'t'a] *PF* fn. *snanumultxa* (eredete: **numultxa tanóra**)
- tanul:** [ʔn.u.m.ɛ] *PF* i.(tn) *nume*
- tanulmányoz, megfigyel, szemügyre vesz:** [ft.i.'a] *PF* i.(t) *ftia*
- tanulságos, értelmes, oktató jellegű:** [ʔal.ŋaʔ] *PF* mn. *ralnga'* (összetétel ebből: **ral** jelentés és **nga'** tartalmaz)
- tanulás:** [ti.fti'.a] *PF* fn. *tiftia* (eredete: **ftia tanul**)
- tanuló, diák:** [nu.mɛ.ju] *PF* fn. *numeyu* (eredete: **nume tanul**)
- tanács:** [mo.'waf] *PF* fn. *mowar*
- tanácsadó:** [mo.'waf.si.ju] *PF* fn. *mowarsiyu* (eredete: **mowar tanács**)
- tanácskozik:** [ti.'rɛ.a.p.æŋ.k'o] *PF* ige *tire-apängkxo* (összetétel ebből: **tirea lélek** és **pängkxo beszélget**)
- tanácsol:** [mo.'war s:i] *PF* i.(tn) *mowar si* (eredete: **mowar tanács**)
- tanít:** [k.a.r] *PF* i.(t) *kar*
- tanítás:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* fn. *sänume* (eredete: **nume tanul**)
- tanítás (cselekvés):** [ti.ku.'sa.r] *PF* fn. *tikusar* (eredete: **kar tanít**)
- tanító:** [ʔkar.ju] *PF* fn. *karyu* (eredete: **kar tanít**)
- tanóra:** [nu.mul.'t'a] *PF* fn. *numultxa* (összetétel ebből: **nume tanul** és **ultxa találkozó**)
- tanóra, lecke:** [sæ.'num.vi] *PF* fn. *sänumvi* (eredete: **sänume tanítás**)
- tapasztal:** [ʔli.ɛ s:i] *PF* i.(tn) *lie si* (eredete: **lie tapasztalat**)
- tapasztalat, élmény:** [ʔli.ɛ] *PF* fn. *lie*
- tapos, zúz:** [sr.uʔ] *PF* i.(t) *sru'*
- tapsol:** [t.ak.'sjok'] *PF* i.(tn) *taksyokx* (eredete: **takuk üt** és **tsyokx kéz**)
- tarka, színes:** [p'aj.o.pin] *PF* hsz. *pxayopin* (összetétel ebből: **pxay sok** és **'opin szín**)
- tart, kezel (érzelmileg), viselkedik valakivel szemben:** [z.ɛt'] *PF* i.(t) *zet*
- tartalmaz:** [ŋaʔ] *PF* i.(t) *nga'*
- tartály, tároló, konténer:** [sæ.'hɛ.na] *PF* fn. *sähena* (eredete: **hena hord**)
- taszít, tol, lök:** [kæ.'ʔ.æ.r.ɪp'] *PF* i.(t) *kä'ärìp* (összetétel ebből: **kä megy** és **'ärìp mozgat (meg)mozdít**)
- tavas:** [zi.skɪ.'mi.paw] *PF* fn. *ziskrrmipaw* (összetétel ebből: **zìsikrr évszak** és **mipa tìpaw új növés**)
- te:** [ŋa] *PF* nm. *nga*
- te (szertartásos forma):** [ŋɛ.'ŋa] *PF* nm. *ngenga* (eredete: **nga te**)
- teendők hiánya, szabadidő:** [tik.'ʔm] *PF* fn. *tik'in* (eredete: **'in elfoglalt**)
- tegez (az ikran nyergéhez erősített):** [swi.'zaw.se.na] *PF* fn. *swizawsena* (összetétel ebből: **swizaw nyíl** és **sähena hordozó**)
- tegnap:** [tr.'am] *PF* hsz. *trram* (eredete: **trr nap** és **ham előző**)
- tegnapelőtt, két napja:** [mɛ.sɪ.'am] *PF* fn., hsz. *mesrram* (eredete: **trr nap**)

- tehetség:** [ti.'naw.ri] *PF* fn. *t̄inawri* (eredete: *nawri* *tehetséges*)
- tehetséges:** ['naw.ri] *PF* mn. *nawri*
- tej:** ['o.kupʔ] *PF* fn. *okup*
- tekintélyes, hatalmas:** [fkɛw] *PF* mn. *fkɛw*
- tele:** [tɛ.'ja] *PF* mn. *teya*
- tele, (meg)elégedett, hiánytalan:** [jɛ] *PF* mn. *ye*
- tele, jóllakott:** [jɛ.hakʔ] *PF* mn. *yehakx* (eredete: *ye* *tele* és *ohakx* *éhes*)
- telefon:** [spul.'mok.ri] *PF* fn. *spulmokri* (eredete: *spule* *mozgásba hoz* és *mokri* *hang*)
- teljes szívből, szenvedélyesen:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* *hsz.* *n̄iftxawang* (eredete: *ftxawang* *szenvedélyes*)
- teljes, egész:** [ʔæn.'sjɛm] *PF* nm. *'änsyem*
- teljesen:** [ni.'wotʔ] *PF* *hsz.* *n̄iwotx* (eredete: *wotx* *teljesség, egész*)
- teljesség, egész:** [wotʔ] *PF* fn. *wotx*
- teljesítmény, hőstett, nagy tett:** [sæ.'to.ʔa] *PF* fn. *s̄äro'a*
- temet:** [k|.j'.ɛm] *PF* i.(t) *klyem* (összetétel ebből: *klte* *föld* és *yem* *rak*)
- tengely körül forog, (meg)fordul:** [m·m] *PF* i.(tn) *m̄in M̄in ne ft̄arpa Fordulj balra*
- tenger, óceán:** [t'am.'pa] *PF* fn. *txampay* (összetétel ebből: *txan* *sok* és *pay* *víz*)
- tennivaló, feladat:** [t̄m.vi] *PF* fn. *t̄mvi*
- teremtény:** [swi.'ræ] *PF* fn. *swirä*
- terjed, szaporodik, sokasodik:** [v.i.'ræ] *PF* ige *virä*
- terjedelmes, hatalmas, kiterjedt:** ['ho.ɛtʔ] *PF* mn. *hoet*
- természetes (hamisítatlan, vad, eredeti, változatlan állapotú):** [j̄r̄] *PF* mn. *yrr*
- természetesen, hamisítatlanul:** [ni.'j̄r̄] *PF* *hsz.* *n̄iyrr* (eredete: *yrr* *természetes*)
- természetesen, logikusan, értelemszerűen:** [ni.'lun] *PF* *hsz.* *n̄ilun*
- természetesen, mondani sem kell:** [kɛ.zɛm.p|.t'ɛ] *PF* *hsz.* *kezempl̄t̄xe* (összevonás: *ke+zene+pivll̄t̄xe*)
- természettudomány, tudomány:** [ti.fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* fn. *t̄iftia kifkeyä* (összetétel ebből: *t̄iftia* *tanulás* és *kifkey* *világ*)
- természeténél fogva erősít, illik, megfelel, kiegészít, illeszkedik:** [h·aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*
- terv, előkészületek:** [ti.'haw] *PF* fn. *t̄ihaw* (eredete: *haw* *készülődik*)
- terv, tervezet:** [sæ.'rɛ.ŋopʔ] *PF* fn. *s̄ärengop* (eredete: *rengop* *tervez*)
- tervez:** [rɛ.ŋopʔ] *PF* i.(t) *rengop* (összetétel ebből: *renu* *minta* és *ngop* *alkot*)
- tervez:** [ʔo.ŋopʔ] *PF* i.(t) *'ongop* (összetétel ebből: *'on* *alak, forma* és *ngop* *alkot*)
- tervezet, tervek:** [sæ.'rɛ.ŋopʔ] *PF* fn. *s̄ärengop* (eredete: *rengop* *tervez*)
- tervezés:** [ti.'rɛ.ŋopʔ] *PF* fn. *t̄irengop* (eredete: *rengop* *tervez*)
- tervező:** [ʔo.ŋop.ju] *PF* fn. *'ongopyu* (eredete: *'ongop* *tervez*)
- terület:** [k|.p'il.tu] *PF* fn. *kl̄lp̄xiltu*
- terület, föld:** [at'.k'ɛ] *PF* fn. *at̄xkxe*
- terület, völgy, bekerített nyílt terület:** [mo] *PF* fn. *mo*
- tespedt, fásult, lusta:** [ŋoŋ] *PF* mn. *ngong*
- test:** [tokʔ] *PF* fn. *tokx*
- testi, fizikai:** [ɛ.'tokʔ] *PF* mn. *letokx* (eredete: *tokx* *test*)
- testvér:** [t̄smukʔ] *PF* fn. *t̄smuk*
- testvér (csak emberekre (na'vikra) használva):** [t̄smuk.tu] *PF* fn. *t̄smuktu* (eredete: *t̄smuk* *testvér*)
- tesztel, próbára tesz:** ['fm·ɛ.t.okʔ] *PF* i.(t) *fme-tok*
- tett, cselekedet:** [kɛm] *PF* fn. *kem*
- tett/cselekvés nélkül:** [kɛ.kɛm] *PF* nm., *hsz.* *kekem* (összetétel ebből: *ke* *nem* és *kem* *tett*)
- tető, csúcs:** [fæ.pa] *PF* fn. *fäpa*
- tevékeny, elfoglalt:** [ʔ·m] *PF* i.(tn) *'in*
- textúra, érintés, érzés:** [zir] *PF* fn. *zir*
- ti sokan:** [aj.'ŋa] *PF* nm. *aynga* (eredete: *nga* *te*)
- tilos, nem szabad:** [z·ɛŋ.kɛ] *PF* i.(tnm) *zenke* (összetétel ebből: *zene* *kell* és *ke* *nem*)
- tiltakozik:** [l·ɛjm.'kɛm] *PF* i.(tn) *leymkem* (összetétel ebből: *leym* *kiált* és *kemwiä* *helytelen, igazságtalan, rossz*)
- tiltakozás (elvont fogalom):** [ti.lejm.'kɛm] *PF* fn. *t̄ileymkem* (eredete: *leymkem* *tiltakozik*)
- tiltakozás (konkrét):** [sæ.lejm.'kɛm] *PF* fn. *s̄ä-leymkem* (eredete: *leymkem* *tiltakozik*)
- tiltott:** [k'a.ni] *PF* mn. *kxani*
- tipp, találgatás, gyanú, megérezés:** [ʔɛn] *PF* fn. *'en*
- tiszta:** ['la.ro] *PF* mn. *laro*
- tiszta (pl.: felhőtlen ég), nyitott:** [pi.'akʔ] *PF* mn. *piak*
- tiszta, világos, bizonyos:** [law] *PF* mn. *law*

- tisztel:** [lɛ.i.o.'a.ɛ s-i] *PF* i.(tn) *leioae si* (eredete: *leioae tisztelet*)
- tisztelet:** [lɛ.i.o.'a.ɛ] *PF* fn. *leioae*
- tiszteletreméltó, becsületes:** [mɛ.'u.i.a.ŋaʔ] *PF* mn. *meuianga'* (eredete: **meuia** *becsület* és **nga'** *tartalmaz*)
- tisztesség, becsület:** [mɛ.'u.i.a] *PF* fn. *meuia*
- tisztán, világosan:** [ni.'law] *PF* hsz. *n̄law* (eredete: **law** *tiszta*)
- tisztít:** [l'a.ro s-i] *PF* i.(tn) *laro si* (eredete: **laro** *tiszta*)
- titkozatosság vagy értetlenség érzése:** [iŋ.jɛn] *PF* fn. *ingyen*
- titokban, rejtve, rejtőzve:** [ni.'wan] *PF* hsz. *n̄wan* (eredete: **wan** *elrejt*)
- titokzatos, rejtélyes:** [iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* mn. *ingy-enga'* (eredete: **ingyen** *titkozatosság érzése*)
- titokzatosan, rejtélyes módon:** [niŋ.jɛn] *PF* hsz. *ningyen* (eredete: **ingyen** *titkozatosság érzése*)
- titkozatosság, rejtély, talány, rejtvény:** [iŋ.jɛn.tsim] *PF* fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** *titkozatosság érzése* és **tsim** *forrás*)
- to (kx̄im-mel):** [t̄son.ta] *PF* ksz. *tsonta* (eredete: **tson** *köteleesség*) (összevonás *tsonit* a)
- tojás:** [lo.i] *PF* fn. *loi*
- tol, lök, taszít:** [kæ.'ʔ.æ.r-ɪp'] *PF* i.(t) *kä'är̄ip* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **'är̄ip** *mozgat (meg)mozdít*)
- toldalék:** [li.'ʔu.vi] *PF* fn. *li'uvi* (eredete: **li'u** *szó*)
- toldalék, utótag:** [u.o.li.'ʔu.vi] *PF* fn. *uoli'uvi* (eredete: **uo-** *mögött* és **li'u** *szó*)
- toll, ceruza, szó szerint: írópálca:** [pam.'rel.vul] fn. *pamrelvul* (összetétel ebből: **pamrel** *írás* és **vul** *faág*)
- toll, ceruza, szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alakja):** [rel.vul] *PF* fn. *relvul*
- tolmácsol, értelmez:** [ral.'p.ɛŋ] *PF* i.(t) *ralpeng* (összetétel ebből: **ral** *jelentés* és **peng** *mond*)
- tolmácsolás, fordítás:** [ti.ral.'pɛŋ] *PF* fn. *tiral-peng* (eredete: **ral** *jelentés* és **peng** *mond*)
- tompa, életlen:** [tɛ.te] *PF* mn. *tete*
- tompa, életlen:** [fwɛm] *PF* mn. *fwem*
- torok:** [flɛw] *PF* fn. *flew*
- toruk lovas:** [to.ruk' mak.to] *JC* fn. *toruk mak-to* (összetétel ebből: **toruk** *leoneopteryx* és **makto** *lovagol*)
- totem, amulet:** [lo.'ʔa] *PF* fn. *lo'a*
- továbbá, emellett, ráadásul:** [ni.'suŋ] *PF* hsz. *n̄sung* (eredete: **sung** *hozzáad*)
- trükk, bűvészmutatvány, ügyes/speciális módszer:** [iŋ.jɛn.tsjɪp'] *PF* fn. *ingyentsyɪp* (eredete: **ingyen** *titkozatosság érzése*)
- trükkös (személy), cseles:** [lɛt.'wan] *PF* mn. *letwan* (eredete: **tute** *személy* és **wan** *elrejt*)
- tud:** [o.'m.um] *PF* i.(t) *omum* (a hangsúly az első szótagra tolódik ha infix kerül bele)
- tud, képes:** [ts.un] *PF* i.(tnm) *tsun*
- tudatlan, buta:** [jaj.mak'] *PF* mn. *yaymak*
- tudatlanság:** [tik.'tse.ri] *PF* fn. *tiktseri* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyez, tudatában van*)
- tudatosság:** [ti.'tse.ri] *PF* fn. *titseri* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyez, tudatában van*)
- tudatában van, észrevesz, megjegyez:** [t̄s.ɛ.r-i] *PF* i.(t) *tseri*
- tudni akar, kíváncsi(nak lenni):** [n.ɛw.'o.mum] *PF* i.(átn) *newomum* (összetétel ebből: **new** *akar* és **omum** *tud*)
- tudomány, természettudomány:** [ti.fti'.a.ki.'fkɛ.jæ] *PF* fn. *tiftia kifkeyä* (összetétel ebből: **tiftia** *tanulás* és **kifkey** *világ*)
- tudás:** [ti.'o.mum] *PF* fn. *tiomum* (eredete: **omum** *tud*)
- tudós:** [ti.fti'.a.tu.ki.'fkɛ.jæ] *PF* fn. *tiftiatu kifkeyä* (összetétel ebből: **tiftiatu** *kutató* és **kifkey** *világ*)
- tulajdon, szerzemény:** [sæ.'ka.nom] *PF* fn. *säkanom* (eredete: **kanom** *szerez*)
- tulajdonság, tulajdonság, vonás, jellegzetesség, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal:** [sjon] *PF* fn. *syon*
- tulajdonság, tulajdonság, vonás, jellegzetesség, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal:** [sjon] *PF* fn. *syon*
- turner:** [min.ju] *PF* fn. *minyu* (eredete: **min** *fordul*)
- tábor:** [ʔawm] *PF* fn. *'awm*
- táborhely:** [ti.'ʔawm] *PF* fn. *tī'awm* (eredete: **'awm** *tábor*)
- táboroz:** [ti.'ʔawm 's-i] *PF* i.(tn) *tī'awm si* (eredete: **'awm** *tábor*)
- tálca:** [sju.smuŋ] *PF* fn. *syusmung* (összetétel ebből: **syuve** *étel* és **smung** *szállító eszköz*)
- támad:** [ʔ.ɛ.k.o] *PF* i.(t) *'eko*
- támad, lerohan:** [k' 's-i] *PF* i.(tn) *kxll si* (eredete: **kxll** *lerohanás*)

- támadás:** [zop.lo] *PF* fn. *zoplo*
- támogat (érzelmileg, szociálisan vagy személyesen):** [sl'an] *PF* i.(t) *slan* cs.sz.
- támogatás (érzelmi, szociális vagy személyes):** [ti.'slan] *PF* fn. *tislan* (eredete: *slan támogat*) cs.sz.
- táncol:** [sɾ.ɛw] *PF* i.(tn) *srew*(lehet *srew*) *D*
- tányér:** [jom.jo] *PF* fn. *yomyo* (összetétel ebből: *yom enni* és *yo asztal* (*fyayo* köznapi használatából))
- táplál:** [li.'swa s'i] *PF* i.(tn) *liswa si* (eredete: *liswa táplálkozás, táplálás*)
- táplálkozás, táplálás:** [li.'swa] *PF* fn. *liswa*
- táplálás, táplálkozás:** [li.'swa] *PF* fn. *liswa*
- tárgy, dolog (kézzelfogható):** [zum] *PF* fn. *zum*
- tároló, konténer, tartály:** [sæ.'hɛ.na] *PF* fn. *sáhena* (eredete: *hena hord*)
- társalkodó, beszélgetőtárs:** [pæŋ.'k'o.ju] *PF* fn. *pängkxoyu* (eredete: *pängkxo beszélget*)
- társalog, beszélget:** [p.æŋ.'k'o] *PF* i.(tn) *pängkxo*
- távol tart, kizár:** [ɛ.'k'an s'i] *PF* i.(tn) *ekxan si* (eredete: *ekxan barikád, akadály*)
- távol(ban):** [mi.'so] *PF* hsz. *miso* (eredete: *mibent, benne, rajta, -ban/-ben,-on/-en/-ön*)
- távol, messze:** [a.'lim] *PF* hsz. *alim* (eredete: *lim messze van*)
- tél:** [zi.skɾ.'wɛw] *PF* fn. *ziskrrwew* (összetétel ebből: *ziskrr évszak* és *wew hideg*)
- tér, hely, úr:** [ŋip⁷] *PF* fn. *ngip*
- térd:** [ki.'nam.til] *PF* fn. *kinamtil* (összetétel ebből: *kinam láb* és *til izület*)
- térkép:** [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* fn. *atxkxerel* (összetétel ebből: *atxkxe föld* és *rel kép*)
- tétova:** [lɛ.'hi.pɛj] *PF* mn. *lehipey* (eredete: *hipey tétovázik*)
- tétován:** [ni.'hi.pɛj] *PF* hsz. *nihipey* (eredete: *hipey tétovázik*)
- tétovázik, habozik:** [hi.p.ɛj] *PF* i.(tn) *hipey* (eredete: *hi'i kis* és *pey várni*)
- tétovázás:** [ti.'hi.pɛj] *PF* fn. *tihipey* (eredete: *hipey tétovázik*)
- tévedés, hiba:** [ti.'k'ɛj] *PF* fn. *tikxey* (eredete: *kxeyey hiba*)
- téves, helytelen, nem helyes:** [kɛ.'jawɾ] *PF* mn. *keyawɾ* (összetétel ebből: *ke nem* és *eyawɾ helyes*)
- tó:** [ʔo.rá] *PF* fn. *'ora*
- több:** [ni.'ʔul] *PF* hsz. *nì'ul*
- több személye ivóedény, "kancsó":** [swo.a.sɛj a.'j] *PF* fn. *swoasey ayll* (összetétel ebből: *swoasey ivóedény* részegítő italokhoz és *yll közös*)
- többség, legtöbb, nagyrészt:** [t'am.'p'i] *PF* fn. *txampxi* (eredete: *txan sok*)
- többé-kevésbé, igen is meg nem is:** [sran.'kɛ.hɛ] *PF* gesz. *srankehe* (összetétel ebből: *srane igen* és *kehe nem*)
- tökfej, gyagyás:** [sk'awŋ] *PF* fn. *skxawŋ*
- tökéletes(nek lenni), hibátlan(nak lenni):** [j'oʔ⁷] *PF* i.(átn) *yo'*
- tökéletesen, hibátlanul:** [ni.'joʔ⁷] *PF* hsz. *nìyo'* (eredete: *yo' tökéletes*)
- tökéletesség:** [ti.'joʔ⁷] *PF* fn. *tìyo'* (eredete: *yo' tökéletesnek lenni*)
- tölt (a megtöltött dolog részes esetben):** [tɛ.'ja s'i] *PF* i.(tn) *teya si* (eredete: *teya tele*)
- tömör, nem üreges:** [vawt⁷] *PF* mn. *vawt*
- török:** [k'ak⁷] *PF* i.(tn) *kxakx*
- történelem (nem ősi):** [ʔok.'vur] *PF* fn. *'okvour* (összetétel ebből: *'ok emlék* és *vur történet*)
- történelem (ősi):** [ʔok.'ɾol] *PF* fn. *'okrol* (eredete: *'ok emlék* és *rol énekel*)
- történet:** [vur] *PF* fn. *vur*
- történes, esemény:** [ti.'lɛn] *PF* fn. *tílen* (eredete: *len történik*)
- törzsfő, klánvezető:** [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* fn. *olo'eyktan* (összetétel ebből: *olo' klán* és *eyktan vezető*)
- törzsi birtok / tartomány, kb.: ország:** [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* fn. *txanlokxe* (összetétel ebből: *txan; olo' nagy; klán* és *atxkxe föld*)
- törékeny:** [su.'sjaŋ] *PF* mn. *susyang*
- törött:** [fwɛl] *PF* mn. *fwɛl*
- túl (valamin):** [nu.æ] *PF* told. *nuä+*
- túl teszi magát valamin:** [w.a.'l'ɛw] *PF* i.(tn) *walew*
- túl(ra), át(al):** [ka] *PF* told. *ka-*
- túlságosan, túlzó mértékben:** [ni.'hawŋ] *PF* hsz. *nihawŋ* (eredete: *hawŋ túlzás*)
- túlzásba vitt, túlzó:** [lɛ.'hawŋ] *PF* mn. *lehawŋ* (eredete: *hawŋ túlságosan*)
- túlzó mértékben, túlságosan:** [ni.'hawŋ] *PF* hsz. *nihawŋ* (eredete: *hawŋ túlzás*)
- túlzó, túlzásba vitt:** [lɛ.'hawŋ] *PF* mn. *lehawŋ* (eredete: *hawŋ túlságosan*)
- túlél:** [ɛm.'ɾɛj] *PF* i.(tn) *emrey*

túlélés: [tɛm.'ɛj] *PF* fn. *temrey* (eredete: **emrey** *túlél*)
túlélő (pl. olyan csoport tagjai, akik közül meghalt néhány): [lɛm.'ɛj] *PF* mn. *lemrey* (eredete: **emrey** *túlél*)
tüdő: [t̂so.pɪ] *PF* fn. *tsopi*
tükröz, utánoz: [t̂ɪʔ.ɪɪ s-i] *PF* i.(tn) *r̂i'ir si* (eredete: **r̂i'ir** *tükrökép*)
tükrökép: [t̂ɪ.ʔɪɪ] *PF* fn. *r̂i'ir*
türelm: [t̂im.'wɛj.pɛj] *PF* fn. *t̂imweypey* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
türelmes: [lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* mn. *lemweypey* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
türelmes személy: [ma.'wɛj.pɛj.ju] *PF* fn. *maweypeyyu* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
türelmes(nek lenni)(ii): [ma.'wɛj.p.ɛj] *PF* i.(átn) *maweypey* (összetétel ebből: **mawey**

nyugodt és **pey** *várni*)

türelmesen: [nim.'wɛj.pɛj] *PF* hsz. *n̂imweypey* (eredete: **maweypey** *türelmes(nek lenni)*)
türelmetlen: [kɛ.lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* mn. *kelemweypey* (eredete: **ke** *nem* és **lemweypey** *türelmes*)
türelmetlenül: [ni.kɛm.'wɛj.pɛj] *PF* hsz. *n̂ikemweypey* (eredete: **ke** *nem* és **lemweypey** *türelmes*)
tüzecke: [t̂'ɛp.t̂sjɪp̂] *PF* fn. *txeptsyip* (eredete: **txep** *tűz*)
tüzelőanyag: [rɛm] *PF* fn. *rem*
tűz: [t̂'ɛp̂] *PF* fn. *txep*
tűz helye, tűzhely: [t̂'ɛp.t̂sɛŋ] *PF* fn. *txeptseng* (összetétel ebből: **txep** *tűz* és **tseng** *hely*)
tűzhely, tűz helye: [t̂'ɛp.t̂sɛŋ] *PF* fn. *txeptseng* (összetétel ebből: **txep** *tűz* és **tseng** *hely*)

U

(ugyan)úgy, ahogy/mint...; ahogy, olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság): [t̂ɛŋ.fja] *PF* ksz. *tengfya* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **fya'o** *út*)
udvariatlan, durva, közönséges: [ræp.'t̂um] *PF* mn. *r̂äptum*
uff! hó-rukk!, felkiáltás erőlködés közben: [sa.'u] *LA* gesz. *sau*
ugrik: [sp.æ] *PF* ige *sp̂*
ugyanakkor, bár, ámbátor: [hu.'fwa] *PF* ksz. *hufwa*
ugyanúgy (mint) (hasonló cselekedet), mint: [ni.'t̂ɛŋ.fja] *PF* hat. *n̂itengfya* (eredete: **tengfya** *úgy mint* (ksz.))
ugyanúgy, hasonlóképpen: [ni.'t̂ɛŋ] *PF* hsz. *n̂iteng* (eredete: **teng** *megegyező*)
ugye? igaz-e? nem igaz?: [kɛ.'fjak̂] *PF, Prr* part. *kefyak* (összetétel ebből: **ke** *fya* *nem út* és **srak** *-e* (eldöntendő kérdés jele))
ujj: [zɛk.wæ] *PF* fn. *zekwä*
undorító, kellemetlen: [væʔ] *PF* mn. *v̂ä'*
unfortunate, inauspicious: [kɛt.ɪp̂] *PF* adj. *ketrip* (eredete: **etrip** *favorable*)
utasít, parancsol: [k'·im] *PF* i.(t) *kx̂im*
utasítás, parancsolás: [t̂i.'k'im] *PF* fn. *t̂ikx̂im* (eredete: **kx̂im** *parancsol*, *utasít*)
utat mutat, vezet: [fja.w·m.'t'·u] *PF* i.(tn) *fyaŵintxu* (összetétel ebből: **fya'o** *út*, *irány* és **ŵintxu** *mutat*)

utazik: [s·op̂] *PF* i.(tn) *sop*
utazás: [t̂i.'sop̂] *PF* fn. *t̂isop* (eredete: **sop** *utazik*)
utazó: [sop.ju] *PF* fn. *sopyu* (eredete: **sop** *utazik*)
utolsó, végső: [sjɛn] *PF* mn. *syen*
utolsó, végső, befejező: [toɪ] *PF* mn. *tor* (eredete: **toruk** *végső árny*)
utolsóként: [ni.'sjɛn] *PF* hsz. *n̂isyen* (eredete: **syen** *utolsó*)
utál, gyűlöl: [v·ɛʔ.'k·ɪ] *PF* i.(t) *ve'ki*
utálatos: [fkaj] *PF* mn. *fkay*
után: [maw.fwa] *PF* ksz. *mawfwa* (összetétel ebből: **maw** *után* és **fwa** *az*)
után, utána, később: [maw.kɪ] *PF* hsz. *mawkrr* (összetétel ebből: **maw** *után* és **krr** *idő*)
utána (időben): [maw.'kɪ.a] *PF* ksz. *mawkrra* másik alakja: **akrrmaw** (összetétel ebből: **krr** *idő* and **maw** *után*)
utána (időben): [a.'kɪ.maw] *PF* ksz. *akrrmaw* másik alakja: **mawkrra** (összetétel ebből: **krr** *idő* and **maw** *után*)
utána, után, később: [maw.kɪ] *PF* hsz. *mawkrr* (összetétel ebből: **maw** *után* és **krr** *idő*)
utánoz, tükröz: [t̂ɪʔ.ɪɪ s-i] *PF* i.(tn) *r̂i'ir si* (eredete: **r̂i'ir** *tükrökép*)
utánpótlás, ellátmány: [mɛk.ɛɛ] *PF* fn. *mekre*
utótag, toldalék: [u.o.l̂i.ʔu.vi] *PF* fn. *uol̂i'uv̂i* (eredete: **uo-** *mögött* és **li'u** *szó*)

V

- 'vigyázz!', dühödött mordulás:** [o.'iss] *LA* gesz. oïsss
- val/-vel (társhatározó):** [hu] *PF* esz. *hu-*
- val/-vel/által (eszközhatározó):** [fa] *PF* told. *fa-*
- vel** használatával), találkozni (szándékosan) (-*val*: [ul.'t'a.'s:i] *PF* i.(tn) *ultxa si* (eredete: **ultxa meeting**)
- a vita tárgya, a szóváltás oka, a vitatott dolog:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* fn. *sāwāte* (eredete: **wāte** *vitatozik*)
- a vitatott dolog, a vita tárgya, a szóváltás oka:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* fn. *sāwāte* (eredete: **wāte** *vitatozik*)
- a végsőig:** [ti.'ʔiʔ.a.vaj] *PF* hsz. *tī'i'avay* (összetétel ebből: **'i'a** *befejez* és **vay** *amíg*)
- vacsora:** [ˈwu.tso] *PF* fn. *wutso*
- vad, természetes (hamisítatlan, eredeti, változatlan állapotú):** [jɾ] *PF* mn. *yrr*
- vadvízi zuhatag (megszámlálható, de csak ritkán):** [ˈtsɛl.tsul] *PF* fn. *tseltsul*
- vadállat, állat:** [i.'o.aŋ] *PF* fn. *ioang*
- vadász:** [ˈta.ron.ju] *JC,PF* fn. *taronyu* (összetétel ebből: **taron** *vadászik* és **-yu** *főnévképző*)
- vadászat (egy konkrét esemény):** [sæ.'ta.ron] *PF* fn. *sātaron* (eredete: **taron** *vadászik*)
- vadászik:** [ˈt.a.r-on] *JC,PF* i.(t) *taron*
- vadászocská:** [ˈta.ron.ju.tʃɪpˀ] *PF* fn. *taronyut-syɪp* (eredete: **taronyu** *vadász*)
- vadászás:** [ti.tu.'sa.ron] *PF* fn. *titusaron* (eredete: **taron** *vadászik*)
- vadászás (általában):** [ti.'ta.ron] *PF* fn. *titaron* (eredete: **taron** *vadászik*)
- vagy (kötőszó):** [fu] *PF* ksz. *fu*
- vagy "szesz", részegítő ital:** [ˈswo.a] *PF* fn. *swoa*
- vagy berúgni, részegnek lenni:** [ˈr-o.u] *PF* i.(tn) *rou* (*pl.: rou fa pxir*)
- vagy nem:** [fu.'kɛ] *PF* ksz. *fuke* (összetétel ebből: **fu** *vagy* és **ke** *nem*)
- vagy ünnepi felszerelés/ruházat (része), dísz:** [i.'o.i] *PF* fn. *ioi*
- vagyis, illetve, akarom mondani:** [ko.'lan] *PF* gesz. *kolan* (eredete: **kan** *céloz*)
- vak:** [kak.'rɛl] *PF* mn. *kakrel* (eredete: **rel** *kép*)
- vakság:** [ti.kak.'rɛl] *PF* fn. *tikakrel* (eredete: **kakrel** *vak*)
- valahol:** [ˈtʃɛ.ŋo] *PF* nm. *tsengo* (eredete: **tseng hely**)
- valaki:** [ˈtu.tɛ.o] *PF* nm. *tuteo* (eredete: **tute személy**)
- valaki aki most lépett színre, újonc:** [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* fn. *zìma'uyū*
- valaki, ő(k) (határozatlan alany, egyszám-ban értendő):** [fko] *PF* nm. *fko*
- valamely kihívásra felkészül, nekivág:** [s.a] *PF* i.(tn) *sa*
- valami:** [ˈʔu.o] *PF* nm. *'uo*
- valami ami helyettesít valami mást, csere-, helyettes:** [sæ.'rawn] *PF* fn. *sārawn* (eredete: **rawn** *kicserél*)
- valami humoros:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* fn. *sā'ipu* (eredete: **'ipu** *humoros*)
- valami rosszul kitervelt vagy eredendően hibás, rossz természet:** [ˈfɛʔ.ʔan] *PF* fn. *fe'ran* (összetétel ebből: **fe'** *rossz* és **ran** *belső tulajdonság*)
- valamilyen állapotban marad, folytat egy cselekvést:** [v.aɾ] *PF* i.(tn) *var*
- valamin kívüli:** [ˈwɾ.pa] *PF* mn. *wrrpa*
- valaminek a mikéntje, a megfelelő mód:** [e.'jawɾ.fja] *PF* fn. *eyawɾfya* (eredete: **eyawɾ helyes, megfelelő** és **fya'o** *mód*)
- valaminek a teteje, fedő:** [lɛw] *PF* fn. *lew*
- valaminek az alapvető természete, belső tulajdonság, lényeg, személyiség:** [ʔan] *PF* fn. *ran*
- valamit megcsinál, feladatot végrehajt:** [ˈtin.vi s:i] *PF* i.(tn) *tinvi si* (eredete: **tinvi feladat**)
- valójában:** [ni.fkej.to.'ŋaj] *PF* hsz. *nifkeytongay* (összetétel ebből: **tifkeytok** *állapot* és **ngay igaz**)
- valószínű, valószínűleg:** [ˈsk'a.kepˀ] *PF* mn., hsz. *skxakep*
- valószínűleg, valószínű:** [ˈsk'a.kepˀ] *PF* mn., hsz. *skxakep*
- valótlan, hibás:** [ˈtslɛŋ] *PF* mn. *tsleng*
- valótlanul, hibásan:** [ni.'tslɛŋ] *PF* hsz. *nìtsleng* (eredete: **tsleng** *hibás, valótlan*)
- van, lenni:** [l-u] *PF* i.(tn),i.(átn) *lu* (állítmányi kapcsolószó, létezés kifejező ige) (a birtokos részesesetével birtoklást fejez ki)

- vasmarokkal, szorosan:** [ni.'sjɛp^ɿ] *PF* *hsz.* *n̄isyep* (eredete: **syep** *csapdába ejt*) szó sz.: 'mint egy csapda'
- vastag:** [nut^ʰ] *PF* *mn.* *nutx*
- vastagság:** [fli.'nut^ʰ] *PF* *fn.* *fl̄inutx* (összetétel ebből: **fl̄i** *vékony* és **nutx** *vastag*)
- vasárnap:** [tr.'ʔaw.vɛ] *PF* *fn.* *trr'awve* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **'awve** *első*)
- vendég:** [f̄r̄.tu] *PF* *fn.* *fr̄rtu*
- vereség, legyőzöttség:** [sæ.læ.'t'aj̄n] *PF* *fn.* *sälätxayn* (eredete: **lätxayn** *legyőz*)
- vereség, veszteség:** [ti.'snajt^ʰ] *PF* *fn.* *t̄isnaytx* (eredete: **snaytx** *veszít*)
- vers szavalás (melodikus elbeszélés):** [waj a pl̄.t'ɛ] *PF* *kif.* *way a pl̄ltxe* (eredete: **way** *dal* (szertartásos))
- vers vagy dal szövege:** [waj.æ aj̄li.ʔu] *PF* *kif.* *wayä ayl̄i'u* (eredete: **way** *dal* (szertartásos))
- vers éneklés:** [waj a rol] *PF* *kif.* *way a rol* (eredete: **way** *dal* (szertartásos))
- vers, elbeszélő költemény:** [vur.waj] *PF* *fn.* *vurway* (összetétel ebből: **vur** *történet* és **way** *dal*)
- verseny:** [ti.'wæ.sul] *PF* *fn.* *t̄iwäsul* (eredete: **wäsul** *versenyez*)
- verseny:** [sæ.'wæ.sul] *PF* *fn.* *säväsul* (eredete: **wäsul** *versenyez*)
- versenyez:** [wæ.s-ul] *PF* *i.(tn)* *wäsul*
- veszekedés, vita:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* *fn.* *t̄iwäte* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- veszekszik, vitatkozik:** [wæ.'t-ɛ] *PF* *i.(t)* *wäte*
- vesztes:** [snaj.tu] *PF* *fn.* *snaytu* (eredete: **snaytx** *veszít*)
- veszteség, vereség:** [ti.'snajt^ʰ] *PF* *fn.* *t̄isnaytx* (eredete: **snaytx** *veszít*)
- veszély:** [h̄r̄.ap^ɿ] *PF* *fn.* *hrrap*
- veszélyes:** [lɛ.'h̄r̄.ap^ɿ] *PF* *mn.* *lehrrap* (eredete: **hrrap** *veszély*)
- veszít:** [sn-ajt^ʰ] *PF* *i.(t)* *snaytx*
- vezet:** [ɛjk^ɿ] *JC,PF* *i.(t)* *eyk*
- vezet, utat mutat:** [f̄ja.w-m.'t'·u] *PF* *i.(tn)* *fy-aw̄intxu* (összetétel ebből: **fya'o** *út, irány* és **w̄intxu** *mutat*)
- vezető (ideiglenesen, kisebb csoporté pl. vadászoké):** [ɛjk.ju] *PF* *fn.* *eykyu* (eredete: **eyk** *vezet*)
- vezető (személy):** [f̄ja.wm.'t'·u.ju] *PF* *fn.* *fy-aw̄intxuyu* (eredete: **fyaw̄intxu** *vezet, utat mutat*)
- vezető, főnök:** [ɛjk.tan] *JC* *fn.* *eyktan* (eredete: **eyk** *vezet*)
- vezetőség:** [ti.'ɛjk.tan] *JC,PF* *fn.* *t̄ieyktan* (eredete: **eyktan** *vezető*)
- vicc, mulatságos történet:** [h̄aŋ.vur] *PF* *fn.* *hangvur* (összetétel ebből: **hangham** *nevet* és **vur** *történet*)
- vicces, humoros, mulattató:** [ʔi.pu] *PF* *mn.* *'ipu*
- videó, film:** [r̄ɛl a.ru.'sikx] *PF* *fn.* *rel arusikx* (összetétel ebből: **rel** *kép* és **rixx** *mozog*)
- vidám, jókedvű:** [nit.'ram] *PF* *mn.* *nitram*
- vigyáz, gondoskodik, felelős:** [v-ɛwŋ] *PF* *i.(t)* *vewng*
- vigyáz, odafigyel, óvatosan cselekszik:** [na.ri s-i] *PF* *i.(tn)* *nari si* (eredete: **nari** *szem*)
- vigyázz! menekülj! veszély! (figyelmeztető kiáltás):** [raw.ke] *PF* *gesz.* *rawke*
- vihar:** [j̄r̄.ap^ɿ] *PF* *fn.* *yrrap* (eredete: **ya** *levegő* és **hrrap** *veszély*)
- villámlás (általános kifejezés):** [rawm] *PF* *fn.* *rawm*
- villámlás-mennydörgés:** [rawm.p'om] *PF* *fn.* *rawmpxom* (eredete: **rawm** *villámlás* és **'rpxom** *mennydörgés*)
- világ (fizikai, kézzelfogható):** [ki.'fkɛj] *PF* *fn.* *kifkey*
- világos szín:** [nejm.pin] *PF* *fn.* *neympin* (eredete: **neyn** *világos*)
- világos színek:** [nejn] *PF* *mn.* *neyn*
- világos, tiszta, bizonyos:** [law] *PF* *mn.* *law*
- világosan, tisztán:** [ni.'law] *PF* *hsz.* *n̄ilaw* (eredete: **law** *tiszta*)
- világossá tesz:** [law 's-i] *PF* *i.(tn.)* *law si* (eredete: **law** *világos*)
- virág:** [sju.laŋ] *PF* *fn.* *syulang*
- virágzás, kinyílás:** [ti.'ʔoŋ] *PF* *fn.* *t̄i'ong* (eredete: **'ong** *virágzik*)
- viselkedik valakivel szemben, tart, kezel (érezelmileg):** [z-ɛt^ɿ] *PF* *i.(t)* *zet*
- vissza, válasz képpen:** [ni.'ʔɛjŋ] *PF* *hsz.* *n̄i'eyng* (eredete: **'eyng** *válasz*)
- visszatér:** [t-æ.'t'·aw] *PF* *i.(tn)* *t̄ätxaw*
- visszautasít, megtagad, nem hajlandó valamire:** [st·o] *PF* *i.(tm)* *sto*
- visszhang:** [ŋam] *PF* *fn.* *ngam*
- visz:** [kæ.'m·u.ŋ-ɛ] *PF* *i.(t)* *kämunge* (eredete: **munge** *visz, hoz*)
- visz, hord:** [h·ɛ.n·a] *PF* *i.(t)* *hena*

- visz, hoz:** [ʼm·u.ŋ·ɛ] _{PF} i.(t) *munge*
- viszket:** [ʼfkʼ·a.k·ɛ] _{PF} ige *fkxake*
- vita, veszekedés:** [ti.wæ.ʼtɛ] _{PF} fn. *tɪwäte* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- vitatkozik, veszekszik:** [wæ.ʼt·ɛ] _{PF} i.(t) *wäte*
- vizes:** [lɛ.ʼpaɟ] _{PF} mn. *lepay* (eredete: **pay** *víz*)
- vizsgálat:** [ti.stɛ.ftʼaw] _{PF} fn. *tɪstɛftaxaw* (eredete: **stɛftxaw** *vizsgál*)
- vizsgálat:** [sæ.ʼlaŋ] _{PF} fn. *sálang* (eredete: **lang** *(meg)vizsgál*)
- vonatkozóan, -ról/-ről, illetően:** [tɛ.ʼri] _{PF} told. *teri-*
- vonyít, üvölt:** [r·o.ʼŋu.waɟ] _{PF} i.(tn) *ronguway* (eredete: **rol** *énekel* és **nguway** *üvöltés, vonyítás*)
- vonyítás, a nantang üvöltése:** [ʼŋu.waɟ] _{PF} fn. *nguway* (eredete: **way** *dal*)
- vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismeretjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság:** [sɟon] _{PF} fn. *syon*
- vulkán:** [tʼɛp.ʼram] _{PF} fn. *txepram* (összetétel ebből: **txep** *tűz* és **ram** *hegy*)
- vág:** [m·un.ʼʔ·i] _{PF} ige *munʼi*
- vágy:** [ti.ʼnɛw] _{PF} fn. *tɪnew* (eredete: **new** *akar*)
- vágás, horzsolás, kisebb seb:** [ʼskʼir.tɟɪpʼ] _{PF} fn. *skxirtsyip* (eredete: **skxir** *seb*)
- válasz képpen, vissza:** [ni.ʼʔɛɟŋ] _{PF} hsz. *nɪʼeyng* (eredete: **ʼeyng** *válasz*)
- válasz, felelet:** [ti.ʼʔɛɟŋ] _{PF} fn. *tɪʼeyng* (eredete: **ʼeyng** *válaszol*)
- válaszol, felel:** [ʔ·ɛɟŋ] _{PF} ige *ʼeyng*
- választ:** [ftʼ·ɛɟ] _{PF} i.(t) *ftxey*
- választás:** [ti.ʼftʼɛɟ] _{PF} fn. *tɪftxey* (eredete: **ftxey** *választ*)
- váll:** [ʼʔɛt.naw] _{PF} fn. *ʼetnaw*
- változat:** [sɛɟ] _{PF} fn. *srey*
- változatlan állapotú, vad, természetes (hamisítatlan, eredeti):** [jɟ] _{PF} mn. *yrr*
- változik:** [ʼl·a.t·ɛm] _{PF} i.(tn) *latem* (**l«eyk»atem** i.(t) *változik*)
- változtatás:** [sæ.ʼla.tɛm] _{PF} fn. *sálatem* (eredete: **latem** *változik*)
- változás:** [ti.ʼla.tɛm] _{PF} fn. *tɪlatem* (eredete: **latem** *változik*)
- vár valamire, várni:** [p·ɛɟ] _{PF} i.(tn) *pey*
- váratlannak lenni, furcsának, különösnek, idegennek:** [h·ɛkʼ] _{PF} i.(tn) *hek*
- várni, vár valamire:** [p·ɛɟ] _{PF} i.(tn) *pey*
- véd:** [ti.ʼhaw.nu ʼs·i] _{PF} i.(tn) *tɪhawnu si* (eredete: **tɪhawnu** *védelem*)
- véd, (meg)ment:** [z·oŋ] _{PF} i.(t) *zong*
- védelem:** [ti.ʼhaw.nu] _{PF} fn. *tɪhawnu* (eredete: **hawnu** *véd, óv*)
- védőszemüveg, (rovárszárnyból készült, fából faragott, stb.):** [ʼrɛn.tɛn] _{PF} fn. *renten*
- vég nélkül, örökké:** [ni.t.ʼʔi.lu.kɛ] _{PF} hsz. *nɪʼiluke* (összetétel ebből: **tɪʼiʼa** *befejezés* és **luke** *nélkül*)
- vég, határ, széle vminek, szegély:** [tʼɛw] _{PF} fn. *txew*
- véges, nem határtalan:** [tʼɛw.ŋaʔ] _{PF} mn. *txewŋaʔ* (összetétel ebből: **txew** *határ* és **ngaʔ** *tartalmaz*)
- végre, végül:** [ni.ʼʔiʔ.a] _{PF} hsz. *nɪʼiʼa* (eredete: **ʼiʼa** *vég*)
- végső, utolsó:** [sɟɛn] _{PF} mn. *syen*
- végső, utolsó, befejező:** [toɟ] _{PF} mn. *tor* (eredete: **toruk** *végső árny*)
- végtelen:** [tʼɛw.lu.kɛ] _{PF} mn. *txewluke* (összetétel ebből: **txew** *határ* és **luke** *nélkül*)
- végtelen:** [tiʔ.ʼi.lu.kɛ] _{PF} mn. *tɪʼiluke* (összetétel ebből: **tɪʼiʼa** *befejezés* és **luke** *nélkül*)
- végtelen (sok), megszámlálhatatlan:** [kɛ.tɟuk.ʼti.am] _{PF} mn. *kɛtsuktiam* (eredete: **kɛtsuk-** *-hatatlan, -hetetlen* és **tiam** *számol*)
- végül, végre:** [ni.ʼʔiʔ.a] _{PF} hsz. *nɪʼiʼa* (eredete: **ʼiʼa** *vég*)
- vékony:** [fli] _{PF} mn. *fli* n.e.
- vékony vízesés, egyedülállóan magas, amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható):** [sɛ.ʼʔaɟl] _{PF} fn. *seʼayl*
- véletlenszerű, rendhagyó:** [ʼrɛ.nul.kɛ] _{PF} mn. *renulke* (eredete: **renu** *minta* és **luke** *nélkül*)
- véletlenül találkozni, összefutni:** [ul.ʼtʼa.r-un] _{PF} i.(t) *ultxarun* (összetétel ebből: **ultxa** *találkozó* és **run** *talál*)
- véletlenül, akaratlanul:** [ni.t.ʼkan.lu.kɛ] _{PF} hsz. *nɪtkanluke* (összetétel ebből: **nɪtkan** *szándékosan, akaratlanul* és **luke-** *nélkül*)
- véletlenül, sorsszerűen:** [ni.ʼsɟaj.vi] _{PF} hsz. *nɪsɟayvi* (eredete: **syayvi** *szerencse*)
- vér:** [ʼrɛɟ.paɟ] _{PF} fn. *reypay* (összetétel ebből: **rey** *él* és **pay** *víz*)
- víz, folyadék:** [paɟ] _{PF} fn. *pay*
- vízcepp:** [paɟ.i.va] _{PF} fn. *payiva* (eredete: **pay** *víz* és **ilva** *csepp*)

vízfolyás, folyam, patak: [ˈpaj.fja] *PF* fn. *pay-fya* (összetétel ebből: **pay** víz és **fya'o** út)
vízió, látomás: [æ.ˈi.ɛ] *PF* fn. *äie*
vízszintes: [ni.ˈtʰaj] *PF* *hsz. n̄itxay* (eredete: **txay** vízszintesnek lenni, *laposan fekiüdni*)
vízszintesnek lenni: [tʰ.aj] *PF* i.(tn) *txay*
vízszállító eszköz: [ˈpaj.smuj] *PF* fn.

paysmung (összetétel ebből: **pay** víz és **smung** szállító eszköz)
vízartály: [ˈpaj.se.na] *PF* fn. *paysena* (összetétel ebből: **pay** víz és **sähena** tartály)
völgy: [t̄soŋ] *PF* fn. *tsong*
völgy, terület, bekerített nyílt terület: [mo] *PF* fn. *mo*

W

WC (a Földön), mosdó: [ˈfjæʔ.t̄sɛŋ] *PF* fn. *fngä'tseng* (összetétel ebből: **fngä'** könnyít magán és **tseng** hely)
WC (a Földön), mosdó: [ˈmo a ˈfjæʔ] *PF* fn. *mo*

a fngä' (összetétel ebből: **mo** bekerített terület és **(a) fngä'** könnyít magán)
wrap: [mam] *PF* vtr. *mam*

Z

zaj, kellemetlen hang: [ˈvæ.pam] *PF* fn. *väpam* (eredete: **vä** kellemetlen és **pam** hang)
zaj, szükségtelen hang: [ˈhawm.pam] *PF* fn. *hawmpam* (eredete: **hawng** túlzás és **pam** hang)
zajos: [lɛ.ˈhawm.pam] *PF* mn. *lehawmpam* (eredete: **hawmpam** zaj)
zajosan: [ni.ˈhawm.pam] *PF* mn. *n̄ihawmpam* (eredete: **hawmpam** zaj)
zamat, íz: [sur] *PF* fn. *sur*
zavar, bosszant: [sr.ætʰ] *PF* i.(t) *srätx*
zavarbaejtő, zavaros: [ja.ˈjajɾ.ŋaʔ] *PF* mn. *yayayrnga'* (eredete: **yayayr** zűrzavar)
zavaros dolog, zűrzavar oka/forrása: [ja.ˈjajɾ.t̄sim] *PF* fn. *yayayrtsim* (összetétel ebből: **yayayr** zűrzavar és **tsim** forrás)
zavaros, zavarbaejtő: [ja.ˈjajɾ.ŋaʔ] *PF* mn. *yayayrnga'* (eredete: **yayayr** zűrzavar)
zene: [ˈpam.t̄sɛ.o] *PF* fn. *pamtseo* (összetétel ebből: **pam** hang és **tseo** művészet)
zeneszerző: [pam.t̄sɛ.o.ŋop.ju] *PF* fn. *pamtse-ongopyu* (összetétel ebből: **pamtseo** zene és **ngopyu** alkotó) pl. James Horner
zenél (fa a hangszer neve előtt): [ˈpam.t̄sɛ.o ˈs:i] *PF* i.(tn) *pamtseo si* (eredete: **pamtseo** zene)
zenél, énekeltet (költői): [ɾɛj.ˈkol] *PF* i.(t) *rey-*

kol (eredete: **rol** énekel és «**eyk**» műveltető *infixum*)
zenész: [ˈpam.t̄sɛ.o.tu] *PF* fn. *pamtseotu* (eredete: **pamtseo** zene)
zivatar, felhőszakadás: [tʰan.ˈtom.pa] *PF* fn. *txantompa* (összetétel ebből: **txan** sok és **tompa** eső)
zsanér, ízület: [til] *PF* fn. *til*
zsinór: [tɛ.ˈlɛm] *PF* fn. *telem*
zsákmány: [ti.spɛ.ˈʔɛ] *PF* fn. *tispe'e* (eredete: **spe'e** elfog)
zsákmány, préda: [smaɾ] *PF* fn. *smar*
zsír (húsban): [ˈsjɛ.we] *PF* fn. *syewe*
zsíros: [ˈsjɛ.we.ŋaʔ] *PF* mn. *syewenga'* (összetétel ebből: **syewe** zsír és **nga'** tartalmaz)
zuhan, lebukik, alámerül: [t.awŋ] *PF* i.(tn) *tawng*
zárt, borús (pl.: felhős ég): [t̄stu] *PF* fn. *tstu*
zöld, kék: [ˈɛ.an] *PF* mn. *ean*
zöltség (mint étel): [fk'ɛn] *PF* fn. *fkxen*
zöltség vagy állat, szezonális (étel): [ki.ˈmaɾ] *PF* mn. *kimar*
zúz, tapos: [sr.uʔ] *PF* i.(t) *sru'*
zűrzavar: [ja.ˈjajɾ] *PF* fn. *yayayr*
zűrzavar oka/forrása, zavaros dolog: [ja.ˈjajɾ.t̄sim] *PF* fn. *yayayrtsim* (összetétel ebből: **yayayr** zűrzavar és **tsim** forrás)

Á

ágyékkötő: [tɛwŋ] *PF* fn. *tewng*

[ˈli.ni] *PF* fn. *lini*

állat kicsinye (emlősé, madaré, halé, rovaré):

állathang (ordítás, bőgés, stb.): [zawɾ] *PF* fn.

zawr
állati eredetű táplálék (étel), hús: [vɛj] *PF* fn.
vey
állhatatosan, erősen, rendületlenül:
 [nik.lo.'nu] *PF* hsz. *nìklonu* (eredete: *ke lonu nem ereszt*) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'
álmodik valamiről: [ʼu.nil.ʁs.a] *PF* i.(t) *uniltsa*
 (eredete: *unil álom* és *tse'a lát*)

É

Értem! (indulatszó): [ʁslo.'lam] *PF* gesz. *tsolam* (eredete: *tslam ért* és «*ol*» *befejezett cselekvés infixuma*) befejezett cselekvés jelével kötőmód
édes bogyó (gyengéd, kedveskedő kifejezés): [pa.ska.'lin] *PF* fn. *paskalin* (eredete: *pasuk bogyó* és *(a)kalin édes*)
édes illatú/aromájú (pl. virág ; utalhat a na'vik által használt fűszerre is): [un.'jor] *PF* mn. *unyor*
ég (a tűz): [ʼp.a.l.on] *PF* i.(tn) *palon*
éjfél előtt: [srɛ.'kam.t'on] *PF* fn. *srekamtxon* (összetétel ebből: *sre előtt* és *kxamtxon éjfél*)
élvezhető (fizikailag, kellemes, szexuálisan): [mo.'wan] *PF* mn. *mowan*
élő állat szagára emlékeztető (pl. ivóhely közelében): [a.'t'ar] *PF* mn. *atxar*
élő, élőlény: [ru.'sɛj] *PF* mn., fn. *rusey* (összetétel ebből: *rey él* és «*us*» *folyamatos melléknévi igenévi alak*)
élőlény, élő: [ru.'sɛj] *PF* mn., fn. *rusey* (összetétel ebből: *rey él* és «*us*» *folyamatos melléknévi igenévi alak*)
énekel (költői), zenél: [rɛj.'kol] *PF* i.(t) *reykol* (eredete: *rol énekel* és «*eyk*» *műveltető infixum*)

Í

ízletes, pompás, bőséges: [fwaŋ] *PF* mn. *fwang*

Ó

ómen, (elő)jel: [a.'u.ŋi.a] *PF* fn. *aungia*

áruulás, hűtlenség: [ka.'vukʷ] *PF* fn. *kavuk*
át az ellenkező oldalra, keresztül: [fɛw] *PF*
told. few-
átad egyiktől a másiknak (ritkán használatos prefixum nélkül), áthelyez: [srɛ.m] *PF* i.(t)
srɛn
áthelyez, átad egyiktől a másiknak (ritkán használatos prefixum nélkül): [srɛ.m] *PF*
 i.(t) *srɛn*

éppen előtte: [p'i.'srɛ] *PF* *told. pxisre+* (összetétel ebből: *sre előtt (időben)* és *pxi éles*)
érett, fejlett, felnőtt: [fjɛjn] *PF* mn. *fyeyn*
éretten, felnőtt módra: [ni.'fjɛjn.tu] *PF* hsz. *nìfyeyntu* (eredete: *fyeyntu felnőtt*)
értekeznek, beszél valamiről, oda vonatkozót mond: [l.'awkʷ] *PF* i.(t) *lawk*
értelemszerűen, természetesen, logikusan: [ni.'lun] *PF* hsz. *nìlun*
értelmes, tanulságos, oktató jellegű: [ʼral.ŋaʔ] *PF* mn. *ralŋa'* (összetétel ebből: *ral jelentés* és *ŋa' tartalmaz*)
értelmesen, jelentősen: [ni.wa.'wɛ] *PF* hsz. *nìwawe* (eredete: *wawe jelentés, jelentőség*)
értékel, (ki)próbál, ellenőriz: [m.'ajʔ] *PF*
 i.(tm) *may'*
érvényesít, megerősít: [ka.'ŋaj s-i] *PF* i.(tn) *kangay si* (eredete: *kangay érvényes*)
érzékelés útján tudást szerez valamiről, olvas (e.g. az erdőt): [i.'n.an] *PF* i.(t) *inan* (a hangsúly az első szótagra kerül, ha infixet kap)
étel, ennivaló (gyűjtőnév, nincs többesszám): [ʼsju.vɛ] *PF* fn. *syuve*
ételcsomag (ehető levelekbe csomagolt kis adag étel): [ʼnik.ʁsɛj] *PF* fn. *niktsyey* (összetétel ebből: *nik kényelmes* és *tsyey falat*)

Ö

öreg, idős, hajlott korú: [ˈko.ak˧] *PF* mn. *koak*
örömet szerző tevékenység, hobby:
 [sæ.'su.lɪm] *PF* fn. *säsulìn* (eredete: *sulìn el-*
foglalt (pozitív értelemben))
örömmel, üdvözölve (zola'u-val használva):
 [ni.'pɿ.tɛʔ] *PF* hsz. *nìprɿte'* (eredete: *prɿte'*
örömteli)
összeilleszt kettő vagy több dolgot (ii), öss-

zekapcsol: [ʔaw.stɛŋ.'j·ɛm] *PF* i.(t) *'awstɛn-*
gyem (összetétel ebből: *'awsiteng együtt és*
yem rak)
összekapcsol, összeilleszt kettő vagy több
dolgot (ii): [ʔaw.stɛŋ.'j·ɛm] *PF* i.(t) *'awstɛn-*
gyem (összetétel ebből: *'awsiteng együtt és*
yem rak)
összeszed, gyűjt: [ˈst·af.s·ɪm] *PF* i.(t) *starsìm*

Ú

Úgy, mintha kockán forogna az élete.:
 [nɛm.'ɾɛj] *PF* hsz.,gesz. *nemrey* (eredete:
emrey túlél)
úgy néz ki/hangzik mint..., olyan

érzés/szagú/ízű/ mint... : [fk·an] *PF* i.(tn)
fkan
új keletű, friss: [sok˧] *PF* mn. *sok*

Ü

üdvözölve (zola'u-val használva), örömmel:
 [ni.'pɿ.tɛʔ] *PF* hsz. *nìprɿte'* (eredete: *prɿte'*
örömteli)
ügyes/speciális módszer, trükk, bűvészmű-

tatvány: [ˈiŋ.jɛn.tɕjɪp˧] *PF* fn. *ingyentsyìp*
 (eredete: *ingyen titokzatosság érzése*)
üvöltő (személy): [ɾo.'ŋu.waj.ju] *PF* fn. *rongu-*
wayyu (eredete: *ronguway üvölt*)

á

ábrázat, arc, orca: [kɛj] *PF* fn. *key*
álcázás, összezavarás: [ti.'wan] *PF* fn. *tìwan*
 (eredete: *wan elrejt*)
áldás: [sjawɪ] *PF* fn. *syawn*
áll: [kl.'k'·ɛm] *PF* i.(tn) *kllkxem*
áll (testrés): [ˈtsuk.sɪm] *PF* fn. *tsuksìm*
állapot, körülmény, helyzet: [ti.'fkɛj.tok˧] *PF*
 fn. *tífkeytok* (eredete: *fkeytok létezik*)
állat, vadállat: [i.'o.aŋ] *PF* fn. *ioang*
állatnyom, csapás (állaté vagy személyé):
 [ˈtsɪmɪm] *PF* fn. *tsmìm*
állítás: [sæ.pɿ.'t'ɛ] *PF* fn. *säplltxe* (eredete: *pll-*
txe beszél)
álmodik: [ˈu.nil s·i] *PF* i.(tn) *unil si* (eredete:
unil álom)
álmom: [ˈu.nil] *JC* fn. *unil*
álmójáró: [u.nil.ti.'ɾan.ju] *PF* fn. *uniltìranyu*
 (összetétel ebből: *unil álom és tìranyu járó*)
által(a), révén, keresztül, mentén: [i.læ] or
 [i.'læ] *PF* told. *ilä+*
ámbátor, bár, ugyanakkor: [hu.'fwa] *PF* ksz.

hufwa
április: [vo.sp'ɿ.'tsɪŋ] *PF* fn. *vospxìtsìng* (össze-
 tetel ebből: *vospxì hónap és tsìng négy*)
árny(ék): [uk˧] *PF* fn. *uk* (eredete: *toruk végső*
árny)
árt: [k'u s·i] *PF* i.(tn) *kxu si* (eredete: *kxu ár-*
talom)
ártalom, baj: [k'u] *PF* fn. *kxu*
árvíz: [la.maj.'t'a] *PF* fn. *lamaytxa*
ásít: [ˈk'·a.ŋ·e] *PF* i.(tn) *kxange*
ásítás: [sæ.'k'a.ŋɛ] *PF* fn. *säkxange* (eredete: *kx-*
ange ásít)
át(al), túl(ra): [ka] *PF* told. *ka-*
át, keresztül (vmi közepén át): [ˈk'am.læ] *PF*
 told. *kxamlä-* (eredete: *kxam közép*)
átdőf, átszúr: [ɾ·ip˧] *PF* i.(t) *ripx*
átmegy: [ɛm.'k·æ] *PF* i.(t) *emkä* (eredete: *em-*
za'u kiáll, átmegy és kä megy)
átszúr, átdőf: [ɾ·ip˧] *PF* i.(t) *ripx*
áttekintés, összegzés: [ˈvur.vi] *PF* fn. *vurvi*
 (eredete: *vur történet*)

- éber:** [t'ɛn] *PF* mn. *txen*
- éberség, ébrenlét:** [ti.'t'ɛn] *PF* fn. *tixen* (eredete: **txen éber**)
- ébrenlét, éberség:** [ti.'t'ɛn] *PF* fn. *tixen* (eredete: **txen éber**)
- édes (íz):** [ka.'lin] *PF* mn. *kalin*
- édesen, kedvesen:** [ni.'ho.na] *PF* hsz. *nihona* (eredete: **hona kedves**)
- ég(bolt):** [taw] *PF* fn. *taw*
- éhes:** [o.'hak'] *PF* mn. *ohakx*
- éhség:** [ti.o.'hak'] *PF* fn. *tiohakx* (eredete: **ohakx éhes**)
- éhínség:** ['sju.ve.kɛl] *PF* fn. *syuvekel* (eredete: **syuve étel**)
- éjfél:** ['k'am.t'on] *PF* fn. *kxamtxon* (összetétel ebből: **kxam közép** és **txon éj**)
- éjfél után:** ['k'am.t'o.maw] *PF* fn. *kxamtxomaw* (összetétel ebből: **kxamtxon éjfél** és **maw után**)
- éjjel:** ['t'on.kɾ] *PF* hsz. *txonkrr* (összetétel ebből: **txon éj** és **krr idő**)
- éjszaka, este:** [t'on] *PF* fn. *txon*
- él:** [r.ɛj] *PF* i.(tn) *rey*
- éles (mint egy penge):** [lit'] *PF* mn. *litx*
- éles, hegyes:** [p'i] *PF* mn. *pxi*
- élet:** [ti.'ɛj] *PF* fn. *tirey* (eredete: **rey él**)
- életlen, tompa:** [tɛ.te] *PF* mn. *tete*
- életlen, tompa:** [fwɛm] *PF* mn. *fwem*
- életmód, kultúra:** [rɛj.fja] *PF* fn. *reyfya* (összetétel ebből: **rey élet** és **fya'o út, mód**)
- élmény, tapasztalat:** [li.ɛ] *PF* fn. *lie*
- élvezetes módon, élvezetesen:** [ni.'ʔoʔ] *PF* hsz. *nì'o'* (eredete: **'o' izgalmas**)
- élvezetes, örömteli:** [pr.teʔ] *PF* mn. *prte'*
- élvezetesen, élvezetes módon:** [ni.'ʔoʔ] *PF* hsz. *nì'o'* (eredete: **'o' izgalmas**)
- élvezetesnek lenni:** [z.aw.'pr.teʔ] *PF* i.(tn) *zawprte'* (eredete: **za'u jön** és **prte' élvezetes**)
- élnék, fényes:** [t'a.na.tan] *PF* mn. *txanatan* (összetétel ebből: **txan sok** és **atan fény**)
- én:** [o.ɛ] *PF* nm. *oe*
- én (szertartásos forma):** [o.hɛ] *PF* nm. *ohe*
- ének, dal:** [ti.'rol] *PF* fn. *tírol* (eredete: **rol énekel**)
- énekel:** [r.ol] *PF* ige *rol*
- énekhang, beszédhang:** [mok.ri] *PF* fn. *mokri*
- éppen most, ebben a pillanatban:** [p'i.'sɛt'] *PF* hsz. *pxiset* (összetétel ebből: **set most** és **pxi éles**)
- épít:** [t'·u.l.a] *PF* i.(t) *txula*
- épitmény:** [ti.'t'u.la] *PF* fn. *tixula* (eredete: **txula épít**)
- érdekes(nek lenni):** [ɛl.tur ti.'t'ɛn s:i] *PF* i.(tn.) *eltur tixen si* (eredete: **eltu-r agy (köttömód)** és **tixen felébresztés**)
- érdemes, méltó:** [p'an] *PF* mn. *pxan*
- éretlenül, gyerek módra:** [ni.'ʔɛ.veɪ] *PF* hsz. *nì'eveng* (eredete: **'eveng gyerek**)
- érett, friss:** [p'a.sul] *PF* mn. *pxasul*
- érettség, fejlettség, beteljesülés:** [ti.'fjɛjn] *PF* fn. *tífjeyn* (eredete: **fyeyn érett, fejlett**)
- érez (szagot!):** [h.ɛ.f:i] *PF* i.(t) *hefi*
- érez (érintéssel!):** [z.im] *PF* i.(t) *zìm*
- érez, érzékel:** [ʔ.ɛ.f.u] *PF* i.(t) *'efu*
- érint (szándékosan):** [t·iɪ 'zɛk.wæ] *PF* i.(tn) *tíng zekwä* (eredete: **tíng ad** és **zekwä ujj**)
- érintés:** [zim.tswɔ] *PF* fn. *zímstswɔ* (eredete: **zím érintéssel érez**)
- érintés, érzés, textúra:** [zir] *PF* fn. *zír*
- érkezés:** [ti.'pæ.hɛm] *PF* fn. *típähem* (eredete: **pähem érkezik**)
- értelem, intelligencia:** [ti.'tʃlam] *PF* fn. *títšlam* (eredete: **tslam ért**)
- értelmes, eszes, okos:** [ka.nu] *PF* mn. *kanu* cs.sz.
- értelmez, tolmácsol:** [ral.'p.ɛɪ] *PF* i.(t) *ralpeng* (összetétel ebből: **ral jelentés** és **peng mond**)
- értékes, megéri:** [l.ɛj] *PF* i.(tn) *ley*
- érvényes:** [ka.'ŋaj] *PF* mn. *kangay* (rokonértelmű a **ngay-jal igaz**)
- érzelem:** [ti.'ʔɛ.fu] *PF* fn. *tì'efu* (eredete: **'efu érez**)
- érezék (érezékelés):** [i.'nan.fja] *PF* fn. *inanfya* (összetétel ebből: **inan olvas, érzékelés útján tudást szerez** és **fya'o út, mód**)
- érezékel, érez:** [ʔ.ɛ.f.u] *PF* i.(t) *'efu*
- érezés, érintés, textúra:** [zir] *PF* fn. *zír*
- és:** [si] *PF* ksz. *sì* (szavak között, toldalék is lehet: –sì; tagmondatok között nem használatos, helyette: **ulte** és)
- és (két mondatot köt össze):** [ul.tɛ] *PF* ksz. *ulte*

ész: [tɪ.'ka.nu] *PF* fn. *tikanu* (eredete: **kanu** okos)

észrevesz, megjegyez, tudatában van: [ʔs̄.ɛ.ɾ.i] *PF* i.(t) *tseri*

év: [ʔzi.sit] *PF* fn. *zìsìt*

évforduló: [ʔzi.sit.'sal.tɾ] *PF* fn. *zìsìtsaltrr* (öss-

zetétel ebből: *zìsìt év* és *trr nap*)

évforduló (társalgási nyelvben): [ʔzi.'tsal.tɾ] *PF* fn. *zìtsaltrr*

évszak: [ʔzi.sɪ.kɾ] *PF* fn. *zìsìkrr* (eredete: *zìsìt év* és *krr idő*)

í

így, ilyen módon: [fi.'fja] *PF* mut.n. *fifya* (eredete: **fya'o mód**)

ígér: [ʔpæ.nu.t.ɪŋ] *PF* i.(t) *pänutìng* (összetétel ebből: **pänu ígéret** és **tìng ad**)

ígéret: [ʔpæ.nu] *PF* fn. *pänu*

íj (fegyver): [ʔsko] *PF* fn. *tsko*

íj és nyíl: [ʔsko swi.'zaw] *PF* fn. *tsko swizaw* (összetétel ebből: **tsko íj** és **swizaw nyíl**)

ír: [pam.'ɾel 's:i] *PF* i.(tn) *pamrel si* (eredete:

pamrel írás)

írás: [pam.'ɾel] *PF* fn. *pamrel* (összetétel ebből: **pam hang** és **rel kép**)

író: [pam.'ɾel.si.ju] *PF* fn. *pamrelsiyu* (eredete: **pamrel írás**)

íz, zamat: [sur] *PF* fn. *sur*

ízlelés: [ʔɛwk.tswɔ] *PF* fn. *ɛwktswo* (eredete: **ɛwku ízlel**)

ízület, zsanér: [til] *PF* fn. *til*

ó

óceán, tenger: [ʔ'am.'pa:] *PF* fn. *txampay* (összetétel ebből: **txan sok** és **pay víz**)

óhajt, kíván: [ʔr'a.ŋ'al] *PF* i.(tn) *rangal*

óvatosan cselekszik, vigyáz, odafigyel: [ʔ'na.ɾi s:i] *PF* i.(tn) *nari si* (eredete: **nari szem**)

ö

öl, gyilkol: [ʔsp'aŋ] *PF* i.(t) *tspang*

ölel, karol, karjaiban tart: [m'ɛ.'y'am] *PF* i.(t) *meyam*

ölelés, karolás: [sæm.'yam] *PF* fn. *sämyam* (eredete: **meyam ölel**)

önelégültség, önteltség: [sno.'nɾ.a] *PF* fn. *snonrra* (összetétel ebből: **sno ön-** és **nrra büszkeség**)

önként, akarattal: [ni.'nɛw] *PF* hsz. *nìnew* (eredete: **new akar**)

önt, folyik: [sl'o.'an] *PF* i.(tn) *sloan*

öntelt: [lɛ.sno.'nɾ.a] *PF* mn. *lesnonrra* (eredete: **snonrra önteltség**)

önteltség, önelégültség: [sno.'nɾ.a] *PF* fn. *snonrra* (összetétel ebből: **sno ön-** és **nrra büszkeség**)

önuralom: [sno.'tip'] *PF* fn. *snotipx* (összetétel ebből: **sno saját-** és **tìhipx irányítás**)

önzés, egyénieskedés: [ti.'ʔaw.po] *PF* fn. *tì'awpo* (eredete: **'awpo egy személy**)

öreg ember/öreg személy: [ʔko.ak.tu] *PF* fn. *koaktu* (eredete: **koak öreg, idős**)

öregasszony: [ʔko.ak.tɛ] *PF* fn. *koakte* (eredete:

koak öreg, idős)

öregember (férfi): [ʔko.ak.tan] *PF* fn. *koaktan* (eredete: **koak öreg, idős**)

örökké, vég nélkül: [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* hsz. *nìt'iluke* (összetétel ebből: **tì'í'a befejezés** és **luke nélkül**)

örökség: [sa.'tuʔ.li] *PF* fn. *satu'li* (Megjegyzés: A Disney's Pandora étkező neve is)

öröm: [ti.'pɾ.tɛʔ] *PF* fn. *tìprte'* (eredete: **prte' örömteli**)

örömteli, élvezetes: [ʔpɾ.tɛʔ] *PF* mn. *prte'*

összefutni, véletlenül találkozni: [ul.'t'a.ɾ.un] *PF* i.(t) *ultxarun* (összetétel ebből: **ultxa találkozó** és **run talál**)

összeg, mennyiség: [hɪm.'t'an] *PF* fn. *hìmtxan* (összetétel ebből: **hìm kevés** és **txan sok**)

összegzés, áttekintés: [vur.vi] *PF* fn. *vurvi* (eredete: **vur történet**)

összekapcsol, összeköt, kapcsolatban van: [ʔt'a.ɾ.ɛ] *PF* i.(t) *tare*

összekapcsolódni vmivel/vkivel, idegi összeköttetést létesíteni: [ʔsa.'hɛjl 's:i] *PF* i.(tn) *tsaheyl si* (eredete: **tsaheylu kapcsolat**)

összeköt, összekapcsol, kapcsolatban van:

[t̪·a·f·ɛ] PF i.(t) *tare*

összeszed, arat: [ts̪·awn] PF i.(t) *tsawn*

összetett: [ɛp̪·ʔaŋ] PF mn. *ep'ang*

összetett igékben szerepel, ntesz, csinál: [s·i] PF si képző toldalék

összetettségek foka: [fjin̪·ɛp̪·ʔaŋ] PF fn. *fjin̪-nep'ang* (összetétel ebből: **fjin̪ egyszerű és ep'ang összetett**)

összetört szív, sebzett szív: [jawn̪·jɛw̪·la] PF fn. *yawn̪yew̪la* (összetétel ebből: **yawn̪ szeretett és yew̪la csalogás**)

összevissza, kaotikus, rendetlen, rendezetlen: [vɛl̪·ke] PF mn. *vel̪ke* (összetétel ebből: **ve'o rend, rendezettség és luke nélkül**)

összezavarrás, álcázás: [ti̪·wan] PF fn. *tiwan* (eredete: **wan elrejt**)

ú

úgy, akkor, abban az esetben: [ha] PF ksz. *ha*

úgy, annyira: [ni̪·ft̪'an] PF hsz. *nift̪an* (eredete: **fit̪an olyan**)

úgy, olyan módon: [ts̪a·fja] PF nm. *tsafya* (összetétel ebből: **tsa- az és fya'o mód**)

új: [mip̪] PF mn. *mip*

újjonc, valaki aki most lépett színre: [zi̪·ma̪·ʔu̪·ju] PF fn. *zima'uyu*

újra: [ni̪·mun] PF hsz. *nimun*

ü

üdvözöl, köszön(t): [kal̪·t̪'ɪ̪ 's·i] PF ige *kalt̪xi̪ si* (eredete: **kalt̪xi̪ hellő**)

üdvözöllek! (találkozáskor), szia!: [kal̪·t̪'ɪ̪] PF gesz. *kalt̪xi̪*

ügyetlen, kétbalkezes: [pi̪·saw] PF mn. *pisaw*

ügyetlenség: [t̪ip̪·saw] PF fn. *tipsaw* (eredete: **pisaw ügyetlen, kétbalkezes**)

ügyvéd, jogász: [pæŋ̪·k'o̪·ju̪ ɛ̪·ko̪·rɛŋ̪] PF fn. *päng̪kxoyu lekoren* (összetétel ebből: **päng̪kxoyu beszélgető és lekoren szabályos, jogi**)

ül: [h·ɛjn̪] PF i.(tn) *heyn*

üldöz: [n̪·oŋ̪·sp̪·ɛʔ] PF i.(t) *nongspe'*

üldöz, hajszol: [f̪·ɛ̪·w̪·i] PF i.(t) *fewi*

ünnep(ség): [ft̪'o̪·zæ] PF fn. *ftxozä*

ünnepel: [ft̪'o̪·zæ s·i] PF i.(tn) *ftxozä si* (eredete: **ftxozä ünneplés**)

ünnepel, ünnepélyen részt vesz: [sæ̪·ʔɛ̪·o̪·i̪·o̪

összhang a természettel, harmónia:

[mɛ̪·o̪·a̪·u̪·ni̪·a̪·'ɛ̪·a] PF fn. *meoauliaea*

összpontosít, koncentrálni: [k̪·an̪·fp̪·il̪] PF i.(tn) *kanfp̪il̪* (összetétel ebből: **kan cél és fp̪il gondol**)

ösvény, út, mód: [f̪ja̪·ʔo] PF fn. *fya'o*

öt, 5: [m̪ɪ̪] PF szám *mrr*

ötlet, gondolat: [sæ̪·'fp̪il̪] PF fn. *säfp̪il̪* (eredete: **fp̪il think**)

ötletes, elmés: [sil̪·ron̪·sɛm̪] PF mn. *sil̪ron̪sem* (összetétel ebből: **sil̪tsan jó és ron̪sem elme**)

ötnapos munkahét: [m̪ɪ̪·t̪ɪ̪] PF fn. *mrrtr̪r* (eredete: **mrr öt és tr̪r nap**)

ötödik (sorszámnev): [m̪ɪ̪·vɛ̪] PF mn. *mrrvɛ̪* (eredete: **mrr öt**)

öö, izé: [ɪ̪] PF „töltelékszó” *ü*

újra csinál, ismétel: [l̪·ɛjn̪] PF i.(t) *leyn*

újság, hír: [fmawn̪] PF fn. *fmawn*

úszik: [sl̪·ɛ̪·l̪·ɛ̪] PF i.(tn) *sle*

úszva: [ni̪·sl̪·l̪·ɛ̪] PF hsz. *nislele* (eredete: **slele úszik**)

út, ösvény, mód: [f̪ja̪·ʔo] PF fn. *fya'o*

útmutatás: [ti̪·fja̪·wm̪·t̪'u] PF fn. *tifyaw̪intxu* (eredete: **fyaw̪intxu utat mutat**)

s·i] PF i.(tn) *sä'eoio si* (eredete: **sä'eoio ünnepély**)

ünnepély: [sæ̪·ʔɛ̪·o̪·i̪·o̪] PF fn. *sä'eoio* (eredete: **'eoio ünnepélyes**)

ünnepélyen részt vesz, ünnepel: [sæ̪·ʔɛ̪·o̪·i̪·o̪ s·i] PF i.(tn) *sä'eoio si* (eredete: **sä'eoio ünnepély**)

ünnepélyes: [ʔɛ̪·o̪·i̪·o̪] PF mn. *'eoio*

ünnepélyes: [ɛ̪·ft̪'o̪·zæ] PF mn. *leftxozä*

ünnepélyesen: [ni̪·ʔɛ̪·o̪·i̪·o̪] PF mn. *nì'eoio* (eredete: **'eoio ünnepélyes**)

üreg (aminek van vége vagy alja), lyuk: [t̪soŋ̪·rop̪'] PF fn. *tsongrop̪x* (összetétel ebből: **tsong völgy és rop̪x lyuk**)

üreges, nem tömör: [mo̪·mɛk̪'] PF mn. *momek*

üres; vagy átvitt értelemben: "értéktelen": [mɛk̪'] PF mn. *mek*

ütem, ritmus: [ʔɛ.koŋ] *PF* fn. 'ekong
üvölt, vonyít: [ɾ.o.'ŋu.wa.j] *PF* i.(tn) *ronguway*
(eredete: **rol** énekel és **nguway** üvöltés, vo-

nyitás)
üzenet: [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* fn. 'upxare

Ő

ő: [ʔsa.tu] *PF* mut.n. *tsatu* (összetétel ebből:
tsa az és **t**ute személy)

ő (hímnem) (nincs többesszáma: helyette az (ay)fo): [po.'an] *PF* nm. *poan* (eredete: **po** ő)

ő (hímnem/nőnem): [po] *PF* nm. *po*

ő (nőnem) (nincs többesszáma: helyette az (ay)fo): [po.'ɛ] *PF* nm. *poɛ* (eredete: **po** ő)

**ő(k) (határozatlan alany, valaki, egyesszám-
ban értendő):** [fko] *PF* nm. *fko*

ő, ez a személy: [fi.po] *PF* mut.n. *fipo* (eredete:
po ő)

ők ketten: [mɛ.fo] *PF* nm. *mefo* (eredete: **me+**
kettes szám jele és **po** ő)

ők sokan: [aj.'fo] or [a.j.fo] *PF* nm. *ayfo* (eredete:

te: **po** ő)

ők sokan: [fo] *PF* nm. *fo* (eredete: **ay+** törölt
többes számú gyengítő morféma és **po** ő)

őrület: [kɛ.'jɛ.ʔuŋ] *PF* fn. *keye'ung*

őrületes, bolond, őrült: [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *le-*
kye'ung (eredete: **keye'ung** őrület)

őrült, bolond, őrületes: [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *le-*
kye'ung (eredete: **keye'ung** őrület)

ős: [pi.za.ju] *PF* fn. *pizayu*

ősi, nagyon régi: [t'an.lal] *PF* mn. *txanlal* (ös-
szetétel ebből: **txan** sok és **lal** régi)

ősz (évszak): [zɪ.skɾ.'tsawn] *PF* fn. *ziskrrtsawn*
(összetétel ebből: **ziskrr** évszak és **tsawn**
aratás)

Ű

űr, tér, hely: [ŋipʷ] *PF* fn. *ngip*

"

„azon oknál fogva”, mert: [ta.'wɛjk(a)] *PF*
ksz. *taweyk(a)*

„ejective” mássalhangzó (kx,tx,px):
[p'or.pam] *PF* fn. *pxorpam* (összetétel
ebből: **pxor** felrobban és **pam** hang)

„lógni” valakivel, időt tölteni: [k.æ.tɛŋ] *PF*

i.(tn) *käteng*

**„nappali örömteli füstölgés”, dohányzás
(na'vi idióma):** [pɾ.k'ɛn.tɾ.kɾ] *Skxawng* fn.
prrkxentrrkrr (összetétel ebből: **prte'** öröm,
kxener füst, **trr** nap és **krr** idő)

...

... **óta (időben):** [a.kɾ.ta] *PF* ksz. *akrrta* másik
alakja: **takrra** (összetétel ebből: **krr** idő and
ta ...-tól)

... **óta (időben) másik alakja :** [ta.'kɾ.a] *PF*
ksz. *takrra* másik alakja: **akrrta** (összetétel
ebből: **krr** idő and **ta** ...-tól)